PÉNZÜGYMINISZTÉRIUM

I-0040/2/1975.

SZIGORÚAN TITKOS!

Készült 150 példányban

150..... sz. példány

JELENTÉS

a

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG

1974.évi

költségvetésének végrehajtásáról

(Törvényerejű rendelet tervezete)

SZIGORÚAN TITKOS	
Pénzügyminisztérium T.Ü.K.	
Érkezett: 1975 MÁJ 8 -	
1-0040/2	Melléklet 5

Budapest, 1975

JELENTÉS

a

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG

1974. évi

költségvetésének végrehajtásáról

(Törvényerejű rendelet tervezete)

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
Törvényerejü rendelet tervezete a Magyar Népköztársaság 1974. évi költségvetésének végrehajtásáról	1
A törvényerejü rendelet tervezetének mellékletei	
A minisztériumok és az önálló költségvetési fejezetet képező szervek kötelező előirányzatainak teljesitése fejezetenként és jogcimenként	5
A tanácsok költségvetése kötelező előirányzatainak teljesitése megyénként és jogcimenként	6
A törvényerejü rendelet tervezetének indokolása	
A népgazdaság 1974. évi fejlődése és a pénzügyi helyzet	7
A vállalatok és szövetkezetek gazdasági-pénzügyi eredményei	17
Az állami költségvetés bevételei	31
Az állami költségvetés kiadásai	37
A tanácsok gazdálkodása	67
Összesitések	**Tábla**
Az 1974. évi állami költségvetés végrehajtásának mérlege	I.
A vállalatoktól származó bevételek népgazdasági áganként	II.
A vállalatoknak adott támogatások népgazdasági áganként	III.
A költségvetési szervek kiadásai költséghelyenként, alágazatonként és ágazatonként	IV.
A központi szervek költségvetésének végrehajtása fejezetenként	V.
x x x	
A főváros, a megyék, a megyei városok költségvetésének bevételei és kiadásai jogcimenként	VI.
A főváros, a megyék, a megyei városok költségvetésének bevételei főbb jogcimenként és megyénként	VII.
A főváros, a megyék, a megyei városok költségvetésének kiadásai főbb jogcimenként és megyénként	VIII.
A főváros, a megyék, a megyei városok fejlesztési alapjának bevételei és kiadásai jogcimenként	IX.
A főváros, a megyék, a megyei városok fejlesztési alapjának bevételei főbb jogcimenként és megyénként	X.
A főváros, a megyék, a megyei városok fejlesztési alapjának kiadásai jogcimenként és megyénként	XI.
x x	

Törvényerejü rendelet tervezete a Magyar Népköztársaság 1974. évi költségvetésének végrehajtásáról

1.§

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Magyar Népköztársaság 1974. évi költségvetéséről szóló 1973. évi VI. számu törvény végrehajtására vonatkozó jelentést

28o.8o6,455.ooo /Kettőszáznyolcvanmilliárd-nyolcszázhatmillió-négyszázötvenötezer/ forint bevétellel,

284.296,843.ooo /Kettőszáznyolcvannégymilliárd-kettőszázkilencvenhatmillió-nyolcszáznegyvenháromezer/ forint kiadással,

3.49o,388.ooo /Hárommilliárd-négyszázkilencvenmillió-háromszáznyolcvannyolcezer/ forint hiánnyal

jóváhagyja.

2.§

/1/ Az 1.§-ban foglalt bevételekből az állami vállalatok, az ipari szövetkezetek, a fogyasztási, értékesitő és beszerző szövetkezetek, a szövetkezeti vállalatok nyereségadó, eszközlekötési járulék, illetményadó, társadalombiztositási járulék, termelési adó, forgalmi adó, vám és import-forgalmi adó, központositott amortizáció, városi és községi hozzájárulás, valamint egyéb befizetéseinek összege 216.461 millió forint, a bevételi főösszeg 77,1 %-a, amely a főbb népgazdasági ágak szerint a következő:

ipar 98.743 millió forint, épitőipar 14.847 millió forint, mezőgazdaság, erdő- és vizgazdálkodás 3.872 millió forint, szállitás és hirközlés 12.949 millió forint, kereskedelem 66.619 millió forint, nem termelő ágazatok 19,431 millió forint.

/2/ Az 1.§-ban foglalt bevételekből

a mezőgazdasági szövetkezetek adó-, társadalombiztositási járulék, továbbá városi és községi hozzájárulás befizetéseinek összege 6.838 millió forint, a bevételi főösszeg 2,4 %-a,

a lakosságtól származó adó-, illeték-, társadalombiztositási és nyugdijjárulék befizetések összege 15.385 millió forint, a bevételi főösszeg 5,5 %-a,

a központi és a tanácsi költségvetési szervektől, a belföldi hitelmüveletekből, a nemzetközi pénzügyi kapcsolatokból és az egyéb forrásokból eredő különféle bevételek összege 42.123 millió forint, a bevételi főösszeg 15 %-a.

3.§

Az 1.§-ban foglalt kiadásokból

beruházásra, tanácsi fejlesztési alapok pénzeszközeinek növelésére, magánlakásépitéshez nyujtott állami támogatásra, egyes állami beruházásokkal kapcsolatos forgóalapjuttatásra, vállalati fejlesztési alapok kiegészitésére, központi készletezésre és mezőgazdasági szövetkezetek beruházásainak támogatására elszámolt összeg 54.484 millió forint, a kiadási főösszeg 19,2 %-a,

állami vállalatok, ipari szövetkezetek, fogyasztási, értékesitő és beszerző szövetkezetek, szövetkezeti vállalatok egyes termelési és forgalmi tevékenységének elősegitését szolgáló állami visszatéritésekre, dotációkra, termelési árkiegészitésekre, fogyasztói árkiegészitésekre, import-ártámogatásokra, egyéb állami támogatásokra, mezőgazdasági szövetkezetek üzemviteli támogatására és a Mezőgazdasági Termelőszövetkezeti Nyugdijalap kiegészitésére forditott összeg 98.914 millió forint, a kiadási főösszeg 34,8 %-a.

4.§

Az 1.§-ban foglalt kiadásokból a költségvetési szerveknél elszámolt összeg 108.679 millió forint, a kiadási főösszeg 38,2 %-a. Az elszámolt összeg a következő fő feladatokra került felhasználásra:

társadalombiztositási feladatokra, ezen belül családi pótlékra, táppénzre, gyermekgondozási és egyéb készpénzsegélyekre, gyógyszerellátásra és gyógyászati szolgáltatásokra, nyugdijakra és egyéb ellátásokra 36.754 millió forint, a kiadási főösszeg 12,9 %-a,

egészségügyi és szociális feladatokra, ezen belül kórházak, klinikák, más fekvő- és járóbetegeket gyógyitó intézetek fenntartására, az anya-, csecsemő- és gyermekvédelmi, közegészségügyi és járványügyi ellátásra, továbbá egyéb egészségügyi és szociális célokra, valamint üdülők müködtetésével kapcsolatos hozzájárulásra 11.613 millió forint, a kiadási főösszeg 4,1 %-a,

kulturális feladatokra, ezen belül alsó-, közép- és felsőfoku oktatási, tudományos, kutatási, közmüvelődési, müvészeti, gyermek- és diákjóléti intézmények, sportlétesitmények fenntartására 19.881 millió forint, a kiadási főösszeg 7 %-a,

védelemre 10.564 millió forint, a kiadási főösszeg 3,7 %-a,

rend- és jogbiztonságra 6.910 millió forint, a kiadási főösszeg 2,4 %-a,

központi és helyi igazgatásra 4.478 millió forint, a kiadási főösszeg 1,6 %-a,

költségvetési szervek által ellátott ut- és hidfenntartási, város- és községgazdálkodási, mezőgazdasági, erdő- és vizgazdálkodási, továbbá egyéb gazdasági feladatokra 13.564 millió forint, a kiadási főösszeg 4,8 %-a,

költségvetési szervek állóeszközeinek felujitására és egyéb feladatainak ellátására 4.915 millió forint, a kiadási főösszeg 1,7 %-a.

5.§

Az 1.§-ban foglalt kiadásokból nemzetközi fizetési kötelezettségek teljesitésére, belföldi állami adósságok törlesztésére, különböző kamatfizetésekre és egyéb célokra forditott összeg 22.220 millió forint, a kiadási főösszeg 7,8 %-a.

6.§

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa az 1.§-ban foglalt bevételekből és kiadásokból

a minisztériumok és az önálló költségvetési fejezetet képező szervek kötelező előirányzatainak teljesitési adatait fejezetenként és jogcimenként az 1. számu melléklet,

a tanácsok költségvetése kötelező előirányzatainak teljesitési adatait megyénként és jogcimenként a 2. számu melléklet

szerint elfogadja.

7.§

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa jóváhagyja a Minisztertanácsnak és a pénzügyminiszternek az 1973. évi VI. számu törvény 14. és 15. §-ában foglalt felhatalmazásokon alapuló, az 1974. évi költségvetés végrehajtására vonatkozó tevékenységét.

8.§

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa tudomásul veszi, hogy

az egyes feladatok átcsoportositásával összhangban a tanácsok költségvetéséhez és a tanácsi fejlesztési alapokhoz folyósitott állami hozzájárulás az előirányzattól eltérően alakult,

a pénzügyminiszter az 1.§-ban foglalt hiányt a Minisztertanács határozata szerint belföldi hitelműveletek utján rendezte.

9.§

Ez a törvényerejü rendelet a kihirdetés napján lép hatályba.

Budapest, 1975. junius hó

A TÖRVÉNYEREJŰ RENDELET TERVEZETÉNEK MELLÉKLETEI

A minisztériumok és az önálló költségvetési fejezetet képező szervek kötelező előirányzatainak teljesitése fejezetenként és jogcimenként

/Ezer forintban/

1. számu melléklet a törvényerejü rendelet tervezetének 6. §-ához

Megnevezés	Bevételek összesen		Kiadások összesen	
	Előirányzat	Teljesités	Előirányzat	Teljesités
Országgyülés és Népköztársaság Elnöki Tanácsa	65o	1.118	44.33o	57.572
Minisztertanács	19.948	21.663	151.283	272.958
Népköztársaság Ügyészsége	844	781	134.499	14o.516
Központi Népi Ellenőrzési Bizottság	1oo	23	42.o39	44.o6o
Országos Testnevelési és Sporthivatal[1]	787	893	455.12o	3o6.38o
Magyar Tudományos Akadémia	45.941	47.o2o	727.978	756.882
Országos Tervhivatal	565	16.555	97.11o	88.962
Munkaügyi Minisztérium[2]	125.9oo	26.255	1,2o8.3oo	136.735
Központi Statisztikai Hivatal	6.246	8.7o4	3o3.423	329.315
Külügyminisztérium	77.932	11o.938	5o6.354	548.458
Belügyminisztérium	56.5oo	63.629	4,57o.6oo	4,8o6.15o
Honvédelmi Minisztérium	137.ooo	137.ooo	1o,61o.ooo	1o,564.2o7
Pénzügyminisztérium	9.679	13.o4o	376.635	386.566
Igazságügyi Minisztérium	2o7.78o	255.6o9	844.355	867.161
Kohó- és Gépipari Minisztérium	9.665	9.99o	2o7.726	194.744
Országos Müszaki Fejlesztési Bizottság	23.417	45.27o	171.251	174.471
Nehézipari Minisztérium	25.414	31.298	199.536	215.276
Országos Anyag- és Árhivatal	31.1oo	31.o94	46.11o	28.o15
Központi Földtani Hivatal	11.593	17.6o9	289.2o4	37o.9o2
Könnyüipari Minisztérium	8.194	4.625	12o.994	1o7.131
Legfelsőbb Bíróság	13o	71	19.454	18.919
Munkásőrség	5oo	724	358.1oo	336.3o7
Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium	2o3.54o	216.55o	2,79o.237	2,763.871
Belkereskedelmi Minisztérium	13.914	18.698	4o4.1o5	42o.826
Külkereskedelmi Minisztérium	7.o1o	1o.852	529.897	524.236
Épitésügyi és Városfejlesztési Minisztérium	1o.o14	9.652	249.89o	232.979
Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium	56.194	1o5.985	5,o51.329	5,2o9.997
Országos Vizügyi Hivatal	5.76o	1o.44o	1,38o.o87	1,499.864
Magyar Rádió és Televizió	1,669.886	1,616.558	1,497.781	1,491.152
Müvelődésügyi Minisztérium	1o7.2o4	172.386	2,928.769	2,988.9o1
Egészségügyi Minisztérium	76.6o8	78.633	2,741.556	2,993.515
SZOT Társadalombiztositási Főigazgatóság	27,15o.ooo[4]	27,572.472[4]	35,345.8o4	37,o71.5o5
Üdültetés	1oo.ooo	1o8.469	42o.2oo	54o.979
Felujitási és egyéb tartalék[3]	561.1oo	.	3,o82.854	.
Együtt	3o,761.115	3o,764.6o4	77,9o6.91o	76,489.512

1/ Az előirányzat és a teljesités közötti eltérések a helyi sporttevékenység irányitásának tanácsi hatáskörbe történt átadásából adódnak.
2/ Az előirányzat és a teljesités közötti eltérések a szakmunkásképzésnek tanácsi hatáskörbe történt átadásából adódnak.
3/ A teljesitési adatok a fejezeteknél, illetve a tanácsoknál szerepelnek.
4/ A társadalombiztositási járulékbefizetést is tartalmazza.

A tanácsok költségvetése kötelező előirányzatainak

teljesitése megyénként és jogcimenként

/ Ezer forintban /

2. számu melléklet a törvényerejü rendelet
tervezetének 6. §-ához

Megnevezés	Állami hozzájárulás a költségvetéshez		Állami hozzájárulás a fejlesztési alaphoz	
	Előirányzat[3]	Teljesités	Előirányzat	Teljesités
Budapest főváros	805.847	1,888.708	4,812.460	4,780.011
Baranya megye	225.509	319.234	178.411	146.908
Bács-Kiskun megye	216.411	351.951	304.110	307.008
Békés megye	182.700	279.522	173.199	204.308
Borsod-Abauj-Zemplén megye	257.250	528.327[1]	498.808	393.247
Csongrád megye	147.567	240.630	123.094	151.325
Fejér megye	113.169	254.974	703.754	743.178
Győr-Sopron megye[2]	212.591	379.753	406.740	428.267
Hajdu-Bihar megye	303.773	406.810	94.016	104.894
Heves megye	177.149	278.586	336.528	315.143
Komárom megye	237.654	360.228	501.519	540.009
Nógrád megye	163.311	249.160	148.603	148.582
Pest megye	245.276	430.667	457.441	502.034
Somogy megye	166.556	272.851	271.055	294.370
Szabolcs-Szatmár megye	487.761	617.942	423.903	489.924
Szolnok megye	155.500	259.577	214.874	232.828
Tolna megye	139.006	194.896	213.636	171.260
Vas megye	144.986	250.168	284.187	307.087
Veszprém megye	201.935	341.195	489.101	423.348
Zala megye	133.556	214.619	237.944	179.806
Debrecen megyei város	51.781	93.379	492.800	526.296
Miskolc megyei város	187.210	187.282[1]	1,271.577	970.295
Pécs megyei város	63.521	144.806	298.225	340.401
Szeged megyei város	71.606	120.907	510.552	661.333
Tartalék	.	.	210.000	.
Összesen	5,091.625	8,666.172	13,656.537	13,361.862
Az előző évről áthuzódott kifizetés	.	.	.	310.655
Együtt	5,091.625	8,666.172	13,656.537	13,672.517

1/ Egészségügyi intézmények átadása miatt Borsod-Abauj-Zemplén megye állami hozzájárulása 48.049 ezer forinttal növekedett, Miskolc megyei város állami hozzájárulásának azonos összegü csökkentése mellett.

2/ Tartalmazza Győr megyei város adatait is.

3/ Az előirányzat nem tartalmazza a lakóházak javitásának összegét, továbbá a tanácsokhoz 1974. január 1-évei átszervezett szakmunkásképzésnek és a helyi sporttevékenység irányitásának - a teljesités adataiban szereplő - pénzügyi fedezetét.

A TÖRVÉNYERŐJŰ RENDELET TERVEZETÉNEK INDOKOLÁSA

A népgazdaság 1974. évi fejlődése és a pénzügyi helyzet

Az 1974. évben a népgazdaság számos területen az előző évinél és a tervezettnél egyaránt gyorsabban fejlődött. Ez kifejeződött mind a termelés és áruforgalom, mind a felhalmozás és a fogyasztás bővülésében. Hozzájárult ehhez az MSzMP XI.Kongresszusa és hazánk felszabadulásának 3o. évfordulója tiszteletére kibontakozott munkaverseny. A gyorsabb növekedés azonban a népgazdasági tervben számításba vettnél rosszabb külső feltételek mellett valósult meg, és nem járt együtt a jövedelmek bővülésével. A világpiacon elszenvedett veszteségek és a belső felhasználás növekedéséhez a jövedelmek alakulása nem teremtett elégséges fedezetet. A népgazdaság egyensulyi feszültségei fokozódtak.

A nemzeti jövedelem a számitott 5-5,5 % helyett /összehasonlitható áron/ 7 %-kal emelkedett, amit alapvetően - az előző éveknél és a tervezettnél is nagyobb mértékben - az ipari termelés gyorsulása eredményezett. A mezőgazdaságban létrehozott nemzeti jövedelem azonos volt az 1973. évivel. Az épitőipar által termelt nemzeti jövedelem növekedése alacsonyabb az átlagosnál.

Az anyagi termelés ágaiban a foglalkoztatottak száma csak kismértékben /o,3 %-kal/ bővült. A termelés növekedése lényegében a társadalmi munka termelékenységének emelkedéséből származott. Ezt jórészt a technikai felszereltség növekedése tette lehetővé. A termelő-munka eszközigényessége fokozódott. Előrehaladás történt a gazdaságosabb termelési szerkezet kialakitásában, bár e tekintetben a fejlődés mértéke elmaradt a lehetőségektől.

Az 1974. évben mind a felhalmozás, mind a fogyasztás növekedése gyorsabb volt a nemzeti jövedelem termelésénél. A nemzeti jövedelem belföldi felhasználása az előirányzott 6 %-ot jelentősen meghaladva 12,8 %-kal nőtt. A belföldi felhasználás arányai módosultak: a felhalmozási hányad - elsősorban a jelentős készletfelhalmozás következtében - az előző évi 24 %-ról 28 %-ra emelkedett.

A külföldről behozott termékek áremelkedését csak részben lehetett a kivitt termékek áremelkedésével ellensulyozni; a csereárányromlás miatt keletkezett népgazdasági veszteség a nemzeti jövedelem növekményének 9o %-át igénybe vette. Az életszinvonalpolitikai, valamint a felhalmozási célok megvalósitására, továbbá a csereárányromlásból származó veszteségek kiegyenlitésére jelentős /22 milliárd forint összegü/ behozatali többletre volt szükség.

Az árváltozások mértéke és hatásai már a népgazdasági terv készitésekor, de különösen az év első hónapjaiban lényegében felismerhetők voltak. A Minisztertanács és az Állami Tervbizottság több izben foglalkozott a gazdasági helyzet ezzel összefüggő időszerü kérdéseivel; elvi, de sok esetben részleteiben is eligazitó határozatokat hozott. Az intézkedések arra irányultak, hogy a termelés növekedése a népgazdasági terv célkitüzéseinek, az egyensulyi helyzet javitása követelményeinek megfelelő legyen; a kongresszusi munkaverseny elsősorban az energia- és anyagtakarékosságra, a minőség javitására irányuljon és a többlet termelés a lehetséges mértékben a nem szocialista viszonylatu kivitel árualapját növelje. Az érdekelt szervek feladata volt az is, hogy a piaci árváltozások miatt szükséges árkiegészitéseket /termelési dotációkat/ csak az indokolt mértékben folyósitsák és a tőkés viszonylatban elért rendkivüli árnyereség meghatározott része elvonásra kerüljön. A határozatok alapján az irányitó szervek számos intézkedést tettek. Az intézkedések azonban - különösen a termelés irányitásában és ezáltal a gazdaságos, nem szocialista viszonylatu export növekedésének fokozásában és az indokolatlan készletnövekedés megakadályozásában - a szükségesnél gyengébbnek bizonyultak.

Az árveszteség a vállalatok, szövetkezetek és a lakosság gazdasági-pénzügyi helyzetét valójában nem, vagy csak igen kis mértékben érintette; az csaknem teljes egészében az állami költségvetést terhelte.

Az 1974. évi társadalmi-gazdasági fejlődés eredményei között kiemelkedő a lakosság életkörülményeinek - a tervezettet meghaladó - javulása. A lakosság valamennyi főbb forrásból származó pénzbevétele a számitottnál gyorsabban emelkedett. Az életszinvonal emelkedését jelző mutatók jelentősen tulszárnyalták a tervezettet: az egy keresőre jutó reálbér 5,5 %-kal, az egy főre jutó reáljövedelem 6,6 %-kal, a lakosság fogyasztása pedig - összehasonlitható áron - 6,9 %-kal nőtt.

A lakosság 1974. évi pénzbevétele 274 milliárd forint volt, az előző évinél gyorsabb ütemben, 11,7 %-kal nőtt. A bérjellegü pénzbevételek lassabban emelkedtek, mint az egyéb forrásokból /társadalombiztositási juttatásokból, a mezőgazdasági termékértékesitésből, a vállalati eredményektől függő egyéb személyi jellegü jövedelmekből/ származók.

A bérből és fizetésből élők részére az 1973. évinél 9,6 %-kal több munkabért és bérjellegü juttatást folyósitottak. A munkabéremelkedés mértéke az 1974. évben népgazdasági áganként kiegyenlitettebb volt, mint a megelőző években.

A munkabérkifizetések alakulásában az átlagbérek emelkedése volt a meghatározó. A népgazdaság szocialista szektorában a teljes munkaidőben foglalkoztatottak havi átlagbére 2.66o forint volt, 7,2 %-kal több, mint egy évvel korábban. /Ezen belül az iparban 7,1 %, az épitőiparban 7,7 %, az állami mezőgazdaságban, az erdő- és vizgazdálkodásban 8,8 %, a szállitás és hirközlésben 8 % és a kereskedelemben 6,4 % volt az átlagbérnövekedés./

Az egyes ágazatok bérszinvonalának ilyen alakulását alapvetően a termelési, forgalmi és szolgáltatási teljesitmények gyors növekedése és a nyereség emelkedése tette lehetővé. A bérek emelkedését, a bérarányok javitását az 1974. évben is számos központi intézkedés segitette. Ezek 48o ezer dolgozót érintettek; éves kihatásuk 1,2 milliárd forint volt, az előző évinek nem egészen fele. Központi intézkedésre emelték az állami iparon és épitőiparon kivüli ágazatokban az ipari és épitőipari tevékenységet végzők /7, illetve 5 %-kal/, a kutatóintézetek dolgozóinak /lo-2o %-kal/ bérét, a területi költségvetési - mindenekelőtt az államigazgatási - szervek dolgozóinak bérét /5-15 %-kal/.

Kiemelkedően magas volt a vállalati dolgozók bérnövekedése a IV. negyedévben, mivel a korábbinál nagyobb bérfejlesztéseket és egyszeri kifizetéseket /prémium, jutalom stb./ hajtottak végre. Keresetnövekedést okozott a tulórák számának emelkedése /létszámhiány miatt a kereskedelemben, az őszi rendkivüli feladatokkal kapcsolatosan pedig a mezőgazdaságban és a szállitásban/ is.

A lakosság mezőgazdasági tevékenységből származó készpénzbevétele 11,7 %-kal nőtt. A termékértékesitésből származó pénzbevételek - aminek döntő hányadát az állat és állati termékek értékesitése adta - több mint 15 %-kal emelkedtek. Ezt nagymértékben elősegitette a jelentős állami áldozatokkal járó takarmányellátás, a zöldség- és gyümölcstermesztést ösztönző állami támogatás és a kedvező átvételi árak. Nőttek a szövetkezeti közös gazdaságból származó lakossági bevételek is; a természetbeni részesedés arányának további csökkenése mellett a tagok részére kifizetett összes munkadij és pénzrészesedés 6,8 %-kal, az alkalmazottaknak folyósitott bér pedig 7,3 %-kal emelkedett.

A lakosság részére folyósitott pénzbeli társadalmi juttatások 16,4 %-kal nőttek. Egy lakosra számitva - az előző évi 3.14o forinttal szemben - 3.66o forint volt a juttatások összege. A növekmény fele a központi szociálpolitikai intézkedések /a családi pótlék, a gyermekgondozási segély, a szülési segély és a gyermekápolási táppénz-jogosultság idejének emelése/ jövedelemmövelő hatásából, másik fele pedig az ellátás alapját képező jövedelmeknek és az ellátottak számának emelkedéséből származik. Az 1974. évben végrehajtott szociálpolitikai intézkedések a juttatások arányait - a IV. ötéves terv céljainak megfelelően - a gyermekes családok javára módositották.

A lakosság áruvásárlásra 11,4 %-kal forditott többet, mint egy évvel korábban. A fogyasztói piacon a terven felüli lakossági jövedelemkiáramlás ellenére a vásárlóerő-árualap egyensulyi helyzetét az év folyamán általában biztositani lehetett. Az áruellátás az év utolsó hónapját kivéve lényegében megfelelő volt, decemberben azonban az áremelési hirek hatására felfokozódott kereslet több helyen ellátási gondokat okozott: az áruválaszték romlott, a hiánycikkek köre bővült. A fogyasztás szerkezete némileg módosult: a vegyes iparcikkek forgalma - változatlan árakon mérve - 12,5 %-kal, a ruházati cikkeké 8,3 %-kal, az élelmiszereké pedig 7 %-kal nőtt. A pénzelköltés mind nagyobb része irányult a nagyértékü tartós fogyasztási cikkek, lakberendezési tárgyak, személygépkocsik vásárlására. A lakosság pénzbevételének növekvő hányadát forditotta lakások épitésére, vásárlására. A magánutazások növekedése következtében fokozódott a valuta és deviza vásárlás is.

A pénzelköltési lehetőségeknek a lakosság igényeivel egybeeső bővülését segitették elő azok az állami kedvezmények, amelyek a szolgáltatások fejlesztésére irányultak. A szolgáltatásokra forditott lakossági kiadások - az előző évinél gyorsabban - 8,9 %-kal nőttek. Főként a közszolgáltatásokra forditott kiadások bővültek, de a gépjármü javitások igénybevétele is számottevően fokozódott. Az egyéb lakossági szolgáltatások /javitás, tisztitás stb./ kapacitása azonban még nem tudja maradéktalanul kielégiteni a lakosság igényeit.

A fogyasztói árszinvonal 1,9 %-os emelkedése - a tüzelő és üzemanyagok árának terven felül végrehajtott, jövedelemkiegészitéssel és társadalmi juttatásokkal ellensulyozott növelése ellenére - kisebb a tervezettnél. Az árak emelkedése a lakosság valamennyi rétegét közel azonosan érintette. Az élelmiszerek és élvezeti cikkek kiskereskedelmi ára 1,2 %-kal, a ruházati cikkeké 2 %-kal, a vegyes iparcikkeké 3,3 %-kal nőtt.

A lakosság készpénzbevételeinél gyorsabban növelte megtakaritásait. A takarékbetét 8,8 milliárd forinttal - az előző évit meghaladó mértékben - nőtt. A takarékbetétek állománya 1974. december 31-én 7o,8 milliárd forint volt. A lakosság loo forint készpénzbevételéből takarékbetétei növelésére az 1973. évi 3,7o forinttal szemben az 1974. évben 4 forintot forditott.

Az 1974. évben az országban 87.8oo lakás - a tervezettnél 2.4oo lakással több - épült fel. Ebből 3o.7oo állami erőből, 57.loo magánerőből épült; tovább nőtt a társasházak és családi házak aránya. A dolgozók lakásigényeinek kielégitését az állam többféle formában támogatja, ahhoz széleskörü kedvezményeket nyujt.

A felhalmozásra vonatkozó gazdaságpolitikai célkitüzések az előző évekénél kiegyensulyozottabb, szervezettebb, fokozatosan növekvő beruházási tevékenységet jelöltek meg. A népgazdasági terv középpontjában a beruházások kivitelezésének gyorsitása, a gépi állóalapok korszerüsitésének fokozása, a hatékonyság növelését szolgáló fejlesztések elősegitése állt. Az 1974. évi beruházási tevékenységet - a terv célkitüzésének megfelelően - az élénkülés jellemezte. A szocialista szektor beruházásainak ráforditási szinvonala mintegy 1,5-2 milliárd forinttal meghaladta a tervezettet; elérte a 12o milliárd forintot. Ez összehasonlitható áron 8,9 %-os növekedést jelent. A beruházási célu kifizetések teljesitése - döntési körök szerint - eltér a tervezettől: amig a vállalati döntési körben a beruházási ráforditások szinvonalának növekedése az előirányzott mértéket jelentősen meghaladta, addig az állami, különösen a nagyberuházások kivitelezésében számottevő lemaradás volt tapasztalható.

Az 1974. évi beruházási célu kifizetések pénzügyi fedezetében a központi források és a hitelek aránya az előző évhez képest emelkedett. A vállalatok, a szövetkezetek és a tanácsok saját pénzeszközei ugyanakkor a korábbiakhoz képest kisebb mértékben vettek részt a beruházások megvalósitásában.

A szocialista szektor beruházási ráforditásainak anyagi-müszaki összetételében az épités aránya mind az előző évinél, mind a tervezettnél alacsonyabb volt. Az épitési beruházási igények fokozódásával az épitőipari termelés fejlődése nem tudott lépést tartani, a visszautasitott épitési igények az előző évihez képest ujra jelentősen emelkedtek. Kedvező jelenség volt viszont az, hogy a szerelési tevékenységben a számitottnál gyorsabb bővülés valósult meg. A korszerü technológiák alkalmazása miatt a gépbeszerzések aránya az előző évekénél és a tervezettnél egyaránt nagyobb. A gépbeszerzések bővülését egyrészt a korábban megkezdett beruházások ezévi szükséglete indokolta, másrészt az, hogy a vállalati döntési körbe tartozó beruházások között elsősorban a gépberuházások iránti igények fokozódtak. A gépberuházásokon belül mind a belföldi beszerzés, mind - számos kedvezmény hatására - a szocialista behozatal meghaladta a tervezettet. A megelőző évihez képest gyorsan nőtt a nem szocialista országokból származó gépbehozatal is.

A beruházási terv olyan fontos céljai, mint a kapacitás összpontositása a kiemelkedően nagy beruházásokra, a beruházások befejezésének meggyorsitása, és a kezdésre előirányzott beruházások előkészitésének megjavitása, csak részben valósultak meg. Az állami beruházások körében az előirányzott növekedés nem következett be. A beruházások megvalósitását a mult évben is a kivitelezői-szerelői létszámhiány, az anyag- és gépellátási nehézségek hátráltatták. A lemaradásban azonban a korábbi évekénél nagyobb szerepe volt a müszaki tervek nem megfelelő minőségének.

A beruházások üzembe nem helyezett állománya az 1974. évben a beruházási ráforditás ütemét meghaladó mértékben nőtt és az év végén elérte a 110 milliárd forintot. A beruházási tevékenységben a nagyobb koncentráció még nem hozott kielégitő változásokat a beruházások befejezetlen állományának alakulásában.

A készletek az 1974. évben 12,7 %-kal - 35 milliárd forinttal - emelkedtek és az év végén elérték a 310 milliárd forintot. A készletnövekedés, az előző években megvalósult viszonylag mérsékelt emelkedés után, az 1974. évben különösen gyors volt. A készletemelkedés tulnyomórészt az év második felében következett be.

Az előző évekét meghaladóan különösen gyors volt a készletnövekedés az iparban; itt - nem számitva ide az élelmiszeripar sajátos készletváltozásait - az előző évi 4,5 milliárd forinttal szemben 15,8 milliárd forinttal nőttek a készletek. Az iparon belül a legnagyobb mértékben - 7 milliárd forinttal - a gépiparban emelkedtek a készletek; ezen kivül jelentős a vegyipar 3,6 milliárd forint, a könnyüipar 2,5 milliárd forint és a kohászat 1,3 milliárd forint összegü készletnövekedése. Számottevő /4,1 milliárd forint/ volt a termelőeszközkereskedelem készletemelkedése is. A fogyasztási cikk kereskedelem készleteinek növekménye viszont az 1973. évinek alig több mint kétötöde. Az előző évinél kisebb mértékben nőttek az élelmiszergazdaság készletei is: a növekmény a mult évinek négyötöde.

A nagyarányu készletnövekedés egyik oka a termelés és értékesités tervezettnél gyorsabb növekedése, az importárak emelkedése. Hozzájárult - egyebek között - még az is, hogy a bizonytalan világpiaci beszerzési lehetőségek következtében fokozódott a biztonsági készletezésre való törekvés. Több vállalat tulbecsülte jövőbeni értékesitési lehetőségeit, nagyobb termelésre készült fel, ami ugyancsak a készleteket növelte. Emellett nem mindig a legkedvezőbb időpontban és árakon történtek az anyagbeszerzések, a taktikai vásárlások. A készletezési magatartást befolyásolta, hogy a vállalatok - megismerve a termelői árak 1975. január 1-i változtatására, valamint a termékforgalmazási rendszer kötöttségeinek kiterjesztésére vonatkozó központi szándékokat - indokolatlan mértékü beszerzéseket valósitottak meg. Kedvezőtlenül hatottak a készletek alakulására a készletgazdálkodás fogyatékosságai, a piackutatás hiányosságai is.

Az 1974. évben felhalmozott készlet csaknem kétharmada anyag, s több mint egyharmada késztermék. Ez az összetétel azt jelzi, hogy a növekedés olyan anyagi értékekben ment végbe, amelyek egy része tovább feldolgozható és értékesithető, s igy feltehetően az 1975. évi gazdálkodás tartalékát képezheti.

A szükségesnél nagyobb készletfelhalmozódás, az erőforrások felesleges lekötése következtében olyan, főként pénzügyi intézkedésekre /a forgóeszköz-hitelezés feltételeinek szigoritására, a forgóalapfeltöltés megkövetelésére, egyes területeken a hiteltörlesztések gyorsitására/ van szükség, amelyek elősegitik a felgyülemlett készletek mielőbbi hasznositását és a készletek további indokolatlan növekedése ellen hatnak.

Az év során jelentősen bővült a külkereskedelmi áruforgalom; a behozatal növekedése megélénkült, mig a kivitel emelkedésének üteme az előző évihez képest mérséklődött.

Az áruforgalom szocialista viszonylatban alapvetően a terv céljainak megfelelően alakult, sikerült elérni a kiviteli többlet mérséklését. Az áruforgalom kiviteli többlete 6 milliárd forint volt, a tervezetten belül maradt. Ez azonban az exportnak - különösen a gépkivitelnek - a tervezettnél gyorsabb növekedése mellett valósult meg. Az átlagot meghaladóan nőtt a mezőgazdasági-élelmiszeripari termékek kivitele is, mig a fogyasztási iparcikkeké lényegében az előző évi szinten maradt, az anyagoké pedig kisebb volt annál.

A behozatal növekedése is meghaladta a tervezettet. Minden árufőcsoport forgalma nagyobb volt a számitottnál, de a meghatározó itt is a gépbehozatal 37 %-os bővülése volt, amelyet kedvezményes hitelfelvételi lehetőségek, és egyéb preferenciák is segitettek. /A növekmény közel 6o %-a gépbehozatal volt./ A kiviteli többletet csak ugy lehetett a tervezett szinten tartani, hogy belföldön terven felüli vásárlóerőt kellett kibocsátani.

A nem szocialista viszonylatu áruforgalom - a tervezett kiegyensulyozott növekedés helyett - rendkivül nagy hiánnyal zárult, az exportnak a tervezettnél kisebb és az importnak a tervezettnél jóval nagyobb növekedése miatt. A kivitel mennyisége alig több mint 5 %-kal nőtt a tervezett 8-9 %-kal szemben. A kiviteli árak 16 %-os emelkedésének hatására viszont az export értéke mintegy 21 %-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A kivitel volumenének lassu növekedésében és árszinvonalának mérsékelt emelkedésében belső és külső okok egyaránt hatottak. Az év első felében fontos cikkekből /kohászati termékekből, husból, élőállatokból/ nem álltak rendelkezésre a megfelelő árualapok, később pedig a tőkés országokban kibontakozó gazdasági visszaesés és a beviteli korlátozások idéztek elő értékesitési nehézségeket.

A nem szocialista viszonylatu behozatal - összehasonlitható áron - mintegy 2o %-kal nőtt a tervezett 8-9 % helyett. A nagymértékü, terven felüli bővülést több tényező együttes hatása idézte elő: a számitottnál

gyorsabb volt a termelés növekedése, s ezzel összefüggésben fokozódott az importigényesség, növelték a beszerzéseket a további áremelések kedvezőtlen hatásait semlegesitendő taktikai elővásárlások, a belföldi anyagellátás, valamint a külföldi beszerzés és értékesitės bizonytalanságaitól való vállalati félelem.

A tőkés importárak szinvonala mintegy 4o %-kal, s ezáltal a behozatal összértéke csaknem 68 %-kal emelkedett. A növekmény kétharmadát az anyagok /döntően kohászati és vegyipari alapanyagok/ behozatalának 77 %-os emelkedése tette ki, de számottevően nőtt a gépek és berendezések behozatala /36 %-kal/, valamint a mezőgazdasági-élelmiszeripari termékeké /59 %-kal/. Összegében nem ekkora jelentőségü, de ütemét tekintve kiemelkedő volt az, hogy az energiahordozók behozatala több mint háromszorosára nőtt. A legkedvezőtlenebb változás számunkra a nem szocialista viszonylatban a cserearányok 18-19 %-os romlása volt. Az ország nemzetközi fizetési helyzete romlott, a passzivum kétszerese az egy évvel korábbinak.

A termelés és áruforgalom, a felhalmozás és a fogyasztás gyorsabb ütemü növekedésével együtt járt a hiteligények és a hitelforrások számottevő növekedése. A belföldi hitelforrások növekményét - amiben számottevő volt a lakossági megtakaritások és a vállalatok betéteinek növekedése - csaknem azonos összegü, alapvetően nem szocialista viszonylatokból felvett külföldi kölcsönnel kellett kiegésziteni. A tartós betétek és a tartós kihelyezések közötti arány tovább romlott. A növekvő hitelkereslet - mind a beruházások, mind a forgóeszközök hitelezésénél - a korábbinál rugalmasabb hitelpolitika alkalmazását tette szükségessé.

A beruházási hitelek állomány-növekedése mintegy 9 milliárd forint, több mint lo %-kal nagyobb a tervezettnél. Az év során 17 milliárd forint beruházási hitelt folyósitottak; ez 3 milliárd forinttal magasabb az előző évinél. Az 1974. évben 2o,8 milliárd forint hitelengedélyezés történt, ami 1,7 milliárd forinttal haladta meg az 1973. évit. A hitelengedélyezések döntően a kedvezményezett fejlesztési célokat szolgálták. Az export árualapok termelését jól bővitő hitel - 6 milliárd forint - mintegy fele az ipar beruházásaihoz kapcsolódott. A hiteleknek nagyobb részét a gépipari vállalatok, kisebb részét az élelmiszergazdaság kapta konvertibilis valutaszerző fejlesztésekre, illetőleg behozatalt megtakarító beruházásokra. Az eredeti előirányzatot és az elmult évit is jelentősen meghaladó mértékü - 4 milliárd forint - hitelt engedélyezett a Bank a szocialista viszonylatu gépbeszerzésre. E hitelekből elsősorban az ipar, a szállitás és hirközlés, valamint az élelmiszergazdaság részesedett. A központi fejlesztési programok beruházásaira nyujtott hitel - 2,5 milliárd forint - főként a ruházati ipar rekonstrukcióját, a közuti járműgyártás fejlesztését,

a számitástechnikai program megvalósitását segitette elő. Az uj hitelengedélyezéseknél a devizaigény növekedett; a beruházások dollár szükséglete 2o %-kal, rubel igénye mintegy 4o %-kal nagyobb, mint a megelőző évben.

A nagyobb eszközlekötéssel végbemenő termelés és forgalom a kölcsönforrások iránti igényt megnövelte. A forgóeszköz hitelezés a végső termékkibocsátás gyorsitását, az értékesithető termelést, az idényszerü készlettartást segitette elő, egyes területeken viszont hozzájárult a szükségesnél nagyobb készletfelhalmozódáshoz is. A hitelkereslet az év egészében - de különösen a második félévben - az előző évinél lényegesen élénkebb volt. A forgóeszközhitelek állománya az év során 12,5 milliárd forinttal, 16 %-kal nőtt. /Az előző évben a hitelek állománya 5oo millió forinttal, 1 %-kal csökkent./

A népgazdaság általános pénzügyi helyzetének alakulását az 1974. évben tehát az határozta meg, hogy a tőkés világgazdaságban felgyorsult inflációban jelentős veszteségek érték a népgazdaságot, az éves népgazdasági terv céljait fenntartva, azokat maradéktalanul csak jelentős külső források bevonásával lehetett teljesiteni. A világpiaci "árrobbanás" romboló hatásának elkerülése érdekében hozott intézkedések nyomán a nehezedő külgazdasági feltételek csak népgazdasági szinten érződtek, alapvetően nem befolyásolták a vállalati gazdálkodás és a lakossági jövedelem alakulását, a belföldi fogyasztást és felhasználást.

Ezt ugy kellett megoldani, hogy a növekvő importanyag-felhasználás árkülönbözetét lényegében teljeskörüen a költségvetés fedezte. Az export árbevételekből létrejövő árnyereség nagy részét egyedi módszerekkel kellett a költségvetésbe bevonni. A támogatások növekedése jelentősen meghaladta a vállalatok befizetéseinek emelkedését, s igy a vállalatok nettó /támogatásokkal csökkentett/ költségvetési befizetése 1,9 milliárd forinttal kevesebb volt az 1973. évinél.

A mezőgazdasági szövetkezetek költségvetési kapcsolatai is viszonylag kedvezőtlenül alakultak; az előirányzott bevételek ugyan 5oo millió forinttal tulteljesültek, de részükre a tervezettnél 1 milliárd forinttal több támogatás folyósitása történt.

A felhalmozási kiadások összege is meghaladta a tervezettet és az előző évinél 18 %-kal több volt. A többlet elsősorban a beruházási tevékenység élénkülésével és a támogatásokkal megvalósuló fejlesztések magasabb részarányával hozható összefüggésbe.

A társadalmi közös fogyasztásra forditott költségvetési kiadások összege az elmult évinél 12,2 %-kal magasabb. A kiadások meghaladták az előirányzatot, elsősorban évközi központi intézkedések következtében.

Mindezek hatására az állami költségvetés kiadásai a bevételeknél gyorsabban emelkedtek; a költségvetés hiánya az előző évit és a tervezettet is meghaladta, hitelkapcsolatai is tovább bővültek.

Az elmult év tapasztalatai, részletesebben megismert adatai még jobban megerősitik azt a követelményt, hogy az 1975. évi népgazdasági terv és költségvetés jóváhagyásakor megállapitott feladatok és az azóta hozott intézkedések következetes végrehajtását kell biztositani.

A vállalatok és szövetkezetek gazdasági-pénzügyi eredményei

A népgazdaság szocialista szektora /a mezőgazdasági szövetkezetekkel együtt/ tevékenységének eredményeként az 1974. évben összesen 199,6 milliárd forint tiszta jövedelem képződött, ami mindössze 2,4 %-kal több az előző évinél.

A tiszta jövedelem összetétele a következő:

Megnevezés	1973. évben	1974. évben	Index 1973=1oo
	millió forintban		
Nyereség	123.323	141.9o9	115,1
Termelési költségekben elszámolt jövedelem	85.614	99.486	116,2
Forgalmazáshoz kapcsolt jövedelem	43.776	49.922	114,o
Egyéb jövedelmek	11.59o	8.91o	76,9
Együtt	264.3o3	3oo.227	113,6
Le: Támogatások	69.323	1oo.6o2	145,1
Tiszta jövedelem	194.98o	199.625	1o2,4

Az állami vállalatoknál, az ipari szövetkezeteknél, a fogyasztási, beszerző és értékesitő szövetkezeteknél, a szövetkezeti vállalatoknál 181,7 milliárd forint, mig a mezőgazdasági szövetkezeteknél 17,9 milliárd forint tiszta jövedelem jött létre. A tiszta jövedelem növekedési üteme lényegében valamennyi népgazdasági ágban kisebb az előző évinél.

A tiszta jövedelemnek a megelőző évekénél jóval mérsékeltebb növekedése arra vezethető vissza, hogy mig a társadalmi termelés bővülése az előző évivel lényegében azonos ütemü volt, addig a népgazdasági szinten mért ráforditások - elsősorban az anyag-, de a bérjellegüek is - jóval gyorsabban emelkedtek.

A népgazdaság gazdálkodó egységei által létrehozott tiszta jövedelmen belül a nyereség 15,1 %-kal nőtt. A termelési költségekben elszámolt jövedelmek /eszközlekötési és bérjárulékok, termelési és kereskedelmi adók, stb./ a lekötött eszközök és bérek emelkedésével, valamint a kivitelen elért külön nyereségek fokozottabb elvonásával összefüggésben 16,2 %-kal nőttek. A forgalmazáshoz kapcsolt jövedelmek /a forgalmi adó és a vámbevételek/ 14 %-os, az előző évinél nagyobb ütemü emelkedésének oka a korábbinál jóval gyorsabban bővülő bel- és külkereskedelmi forgalom. Az egyéb, főként egyes különleges rendeltetésü pénz-

alapokat növelő jövedelmek az előző évihez képest csökkentek. A támogatások viszont - főként a világpiaci áremelkedések ellensulyozására - ugrásszerüen /45 %-kal/ nőttek.

Az állami vállalatok, az ipari szövetkezetek, a fogyasztási, értékesitő és beszerző szövetkezetek, a szövetkezeti vállalatok /továbbiakban: vállalatok/ 1974. évi gazdálkodásának eredménye csak részben tükrözi a gazdasági fejlődés külső feltételeinek nehezüléséből származó kedvezőtlen hatásokat.

Az 1974. évben a termelés dinamikus bővülését a belföldi igények előző évekénél nagyobb növekedése és a változatlanul élénk külkereskedelmi forgalom teremtette meg. A termelés 11,3 %-os növekedése mellett a vállalatoknál az előző évinél 16 %-kal több nyereség képződött.

Az átlagos eszközállomány és a kifizetett munkabérek együttes összegének minden loo forintjával 2,4o forinttal több társadalmi terméket hoztak létre, s 85 fillérrel több nyereséget értek el az 1974. évben, mint egy évvel korábban. Ezen belül az előző évinél 1 forinttal nagyobb volt a loo forint lekötött eszközre jutó nyereség. Az értékesitési árbevétel minden loo forintjából viszont 11,5o forint - az 1973. évinél 2,9o forinttal több - támogatásból származott. A nyereség támogatástartalma a mult évi 57 %-ról 73 %-ra nőtt.

A vállalatok 1974. évi nyeresége 127,9 milliárd forint, az előző évinél 17,6 milliárd forinttal több. A nyereség az anyagi termelés valamennyi ágában meghaladta a számitottat; az iparban 3,8, az épitőiparban 1,8 milliárd forinttal nagyobb a tervezettnél, a többi népgazdasági ágban a többlet együttesen mintegy 2,5 milliárd forint. A nem termelő ágazatok nyeresége kisebb a tervezettnél, a pénzintézetek külföldi kamatvesztesége miatt. A veszteség összege népgazdasági szinten az előző évhez képest jelentősen csökkent.

A nyereség 1974. évi növekedésének tényezői: elsősorban a termelés és értékesitás növekedése, a támogatások gyors emelkedése, valamint a kivitelen elért árnyereség bővülése és a költségszint kismértékü csökkenése.

A belföldi értékesités és a szocialista országokba irányuló kivitel jövedelmezősége lényegében nem változott, a nem szocialista viszonylatu értékesitésé viszont - főként az ujabb áremelkedések következtében - jelentősen nőtt.

A szocialista ipar értékesitési árainak átlagos szinvonala 2,7 %-kal nőtt, ezen belül a belföldi értékesitésé 1,2 %-kal, a szocialista kivitelé o,3 %-kal, a tőkés exporté 2o,5 %-kal haladta meg az

előző évit. A belföldi értékesités árai a vegyiparban /2,8 %/ és a könnyüiparban /2,3 %/ emelkedtek az átlagosnál nagyobb mértékben. A nem szocialista viszonylatu kivitel áremelkedése főként a kohászat /38,3 %/ és a vegyipar /52,7 %/ termékeinél volt erőteljes. A kiviteli árak emelkedéséből létrejött többlet jövedelmek mintegy 6o %-át /4,3 milliárd forintot/ külön jövedelem elvonással a költségvetés ugyan központositotta, de még igy is jelentős volt a vállalati jövedelmeket növelő export-árnyereség.

A mezőgazdasági termékek értékesitési árai /a szocialista kereskedelem és a lakosság számára történt értékesitést alapul véve/ az előző évinél kisebb mértékben emelkedtek; a növényi termékek átlagos árszinvonala 1,3 %-kal, az állatoké és az állati termékeké pedig csak o,6 %-kal volt magasabb az 1973.évinél.

Az 1974. évben a nyereség növekedésében a korábbinál kisebb szerepet játszott a fajlagos költségek /a költségek termelési értékhez viszonyitott arányának/ csökkenése. A népgazdasági szintü o,6 %-os költségszint csökkenés csak mintegy egyharmada az előző évi javulásnak. /Az 1973. évben a költséghányad csökkenés 1,6 % volt./ Az általános költségek termelési értékhez viszonyitott hányada az előző évi csökkenéssel szemben az 1974. évben kismértékben ujból növekedett.

A loo forint termeléshez felhasznált anyagköltség /47,2o forint/ csak 2o fillérrel volt kevesebb az előző évinél.

Az anyagköltség hányada a mezőgazdaság kivételével valamennyi népgazdasági ágban kismértékben mérséklődött ugyan, de ennek megitélésénél nem hagyható figyelmen kivül, hogy a behozatali áremelkedések hatását a költségvetés az 1974. évben 27 milliárd forint ártámogatással ellensulyozta. Ezt is figyelembe véve, loo forint értékü termék előállitása népgazdasági szinten 49,3o forint anyagfelhasználással történt, ami 1,2o forinttal több a hasonló módon számitott 1973. évinél.

A termelékenység emelkedése tovább folytatódott, hatására a loo forint termelési érték létrehozásához igénybe vett élőmunka költsége 3o fillérrel csökkent. Javult a munkaerőgazdálkodás; kisebb volt a munkaerőmozgás, a munka- és üzemszervezési intézkedések következtében hatékonyabb volt a rendelkezésre álló munkaerő felhasználása.

A munkaerőgazdálkodást 7oo millió forint /az előző évinél 3oo millió forinttal több/ bérpreferencia is elősegitette. Ez a kiemelt beruházási programok gyorsabb megvalósulását, a termelési szerkezet kedvező irányu változtatását, a gazdálkodás hatékonyságának szervezési intézkedésekkel történő fokozását, a kereseti arányok javitását, egyes vállalatok év végi részesedésének kiegészitését, az alaphiányok pótlását ösztönözte.

A vállalati általános költségek 11 %-ot meghaladóan emelkedtek. A belés a külföldi utazási és kiküldetési költségek 1o,5 %-os növekedése mérsékeltebb volt az előző évinél. Ilyen célra a vállalatok 4,4 milliárd forintot fordítottak. Figyelemre méltó viszont, hogy a külföldi utazási és kiküldetési költség közel 2o %-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A különböző előírások megszegése miatt kirótt pénzbüntetések, birságok, valamint a szerződéses kötelezettségek elmulasztása miatt fizetett késedelmi kamatok és kötbérek együttes összege az előző évihez hasonlóan 2,2 milliárd forint volt. Jelentősen növekedtek a központi irányitás költségei /13 %-kal/ és ismét emelkedtek a reprezentációs kiadások is.

A vállalati költséggazdálkodás előző évinél mérsékeltebb javulása jelzi, hogy számos vállalat még mindig nem fordit kellő gondot a ráforditások ésszerü mérséklésére. Továbbra is csak kevés helyen foglalkoznak rendszeresen a különböző költségek indokoltságának elemzésével, a költség-tullépések és mulasztások, a pazarló gazdálkodás miatt gyakran elmarad a felelősségre vonás. A megváltozott külkereskedelmi feltételek miatt különösen a külföldről származó anyagokkal és energiával való takarékosságra kellett volna nagyobb figyelmet forditani, mérsékelve ezáltal is a ráforditásokat.

A nyereségnek az állami költségvetés és a vállalatok közötti megosztási aránya népgazdasági szinten azonos az 1973. évivel. A vállalatok 1974. évi nyereségükből összesen 43,8 milliárd forintot forditottak érdekeltségi alapjaik képzésére, ami az előző évit 16,4 %-kal haladta meg.

A vállalatok nyereségükből 11,5 milliárd forint részesedési alapot képeztek, ami 11,9 %-kal több az elmult évinél. Az alapot növelte az eredmény terhére elszámolt - az 1973. évinél 26o millió forinttal nagyobb - közel 2 milliárd forint is, ami szociális, kulturális és sport-célokat szolgált. Az igy megnövelt részesedési alap 13,5 milliárd forint volt, ez 12,4 %-kal több az 1973. évinél; bérköltséghez viszonyitott aránya 12,9 %, a mult évi 12,5 %-kal szemben.

A részesedési alapot terhelő bérfejlesztési befizetés az előző évhez képest 27,1 %-kal nőtt. /Az 1973. évben a növekedés mindössze 3 %-os volt./ Ez arra utal, hogy a vállalatok az 1974. évben olyan nagymértékü béremelést hajtottak végre, amit a bérszabályozás rendszere csak erősen növekvő befizetési kötelezettség mellett tett lehetővé. A bérfejlesztési befizetés teljesitése után felhasználható nettó részesedési alap 9 milliárd forint, ami az előző évinél 8,3 %-kal nagyobb, s a bérköltségekhez viszonyitott aránya az előző évivel azonos: 8,6 %. A nettó részesedési alap bérköltségekhez viszonyitott aránya az iparon belül a kohászatban, a gépiparban és a vegyiparban

nőtt, a többi ágazatban csökkent, az ipar egészében az arány változatlan maradt. A bérköltségekhez viszonyitva csökkent az épitőipar részesedési alapja.

A gazdálkodó szervek egészét tekintve a bérfejlesztési befizetéssel csökkentett részesedési alap 26,9, ezen belül az iparban és az épitőiparban 27,9, a mezőgazdaságban, az erdő- és vizgazdálkodásban 25, a szállitás és hirközlésben 26,6, a kereskedelemben 29,4 napi munkabérnek felel meg.

A vállalatok részesedési alapjukból évközi premizálásra és jutalmazásra az előző évinél 16 %-kal többet, közel 2,3 milliárd forintot forditottak, ami a bérköltség 2,2 %-ával azonos. A lakásépités vállalati támogatása 33 %-kal emelkedett. Tanulmányi ösztöndijra 8 %-kal, ujitási dijakra 19 %-kal használtak fel többet. Szociális, kulturális és sportcélokra 5 %-kal nagyobb összeget forditottak, mint az előző évben. Az üdültetési kiadások 18 %-kal nőttek. Év végi részesedésre a vállalatok átlagosan 16-17 napi munkabérnek megfelelő összeget fizettek ki. Ezen belül az iparban és az épitőiparban az átlagnak megfelelő, a mezőgazdaságban, az erdő- és vizgazdálkodásban és a kereskedelemben 2-3 nappal több, a szállitásban és hirközlésben 1-2 nappal kevesebb volt az év végi részesedés. Az év végi részesedés mértéke - a növekvő részesedési alap ellenére - az előző évihez hasonlóan alakult. Ez is arra utal, hogy a vállalatok az anyagi ösztönzés formái közül elsősorban a tartós érdekeltséget jelentő bérek emelését alkalmazták, még akkor is, ha ezáltal egyéb - a vállalati vagy egyéni teljesitményhez közvetlenül kapcsolható - módszerek háttérbe szorultak.

A részesedési alap képzésének és felhasználásának összhangja az 1974. évben, bár lassuló ütemben, de tovább javult; a részesedési alaphiányos vállalatok száma 9 %-kal csökkent, s az alaphiány összege 7 %-kal mérséklődött. Kedvezőtlen viszont, hogy az 1974. évben a részesedési alaphiányos gazdálkodó szervek több mint egynegyede már az előző évben is /csaknem egytizede már az 1972. évben is/ részesedési alaphiánnyal zárt. Több vállalat annak ellenére, hogy részesedési alaphiánnyal küszködik, az átlagosnál magasabb bérszintemelést valósitott meg. Az alaphiányok tartalékalapból történő rendezési lehetősége az elmult évinél kedvezőbben alakult; a gazdálkodó szervek 57 %-a - az előző évben 46 %-a - tartalékalapjából rendezte hiányát. A költségvetés a részesedési alapokat 360 millió forinttal egészitette ki.

Az 1974. évi nyereségükből a vállalatok 28,8 milliárd forint fejlesztési alapot képeztek, ami az előző évinél 4,5 milliárd forinttal /18,5 %-kal/ több.

Az állóeszközök 1974. évi értékcsökkenési leírásából 26,5 milliárd forint - az 1973. évinél 2,7 milliárd forinttal nagyobb összegü - fejlesztési alap képződött. Az 1973. évi nyereségből képzett, az 1974. évben felhasználható fejlesztési alap 24,3 milliárd forint volt. E két cimen együttesen rendelkezésre álló fejlesztési forrás 5o,8 milliárd forint, ami az elmult évinél 15 %-kal több, s az 1973. évben lekötött eszközök 5,7 %-ának felel meg. Egyéb cimeken - állóeszköz értékesitésből, selejtezésből és más juttatott forrásokból - az előző évinél mintegy 2o %-kal több fejlesztési forrás képződött, ezek együttes részesedése kisebb az alap egészének ötödrészénél. Az állóeszköz-selejtezésből és értékesitésből származó fejlesztési alaprész az előző évivel csaknem azonos. A felesleges állóeszközök hasznositása és az elavultak cseréje tehát - a nyujtott kedvezmények ellenére - nem fokozódott.

Az 1974. évi felhasználásra rendelkezésre álló összes forrás közel 23 %-át a vállalatok a korábban felvett hitelek és kölcsönök törlesztésére forditották. A forgóalapbővitésre felhasznált összeg aránya 6 %. Egyéb célokra vették igénybe az alap valamivel több mint lo %-át. Az összes saját fejlesztési forrás több mint 6o %-át beruházási célra használták fel; ennek lo %-át a vállalatok az állami beruházásokhoz adott hozzájárulásra kötötték le. A fejlesztési célu saját alapot jelentős kölcsön és juttatott források egészitették ki. A vállalati fejlesztési források felhasználásának szerkezete népgazdasági áganként igen eltérő. Különösen nagyok az eltérések a fejlesztési alapok terhelésében. Az iparban a hitel- és kölcsöntörlesztések aránya 29 %; más népgazdasági ágakban a törlesztések fejlesztési alapokhoz viszonyitott aránya lényegesen alacsonyabb.

A vállalatok 1974. évi nyereségükből 6 milliárd forint tartalékalapot képeztek, ez 19,4 %-kal több az előző évinél. A tartalékalap 1974.évi növekményét a vállalatok központi döntés alapján az 1975. évben az állami költségvetésbe fizetik be, igy - figyelembe véve a veszteségrendezésre, a fejlesztési és részesedési alapok kiegészitésére történt felhasználásokat is - a rendelkezésre álló tartalékalap az előző évinél alacsonyabb.

A vállalatok által kezelt vagyon az év végén mintegy 76o milliárd forint volt; a növekedés az előző évhez képest 7,8 %. Az év végi vagyon kétharmada állóeszköz, közel egynegyede pedig forgóeszköz. Az ipar kivételével valamennyi népgazdasági ágban az átlagosnál gyorsabb ütemben nőtt a vagyon; az iparvállalatoknál az év során 5,9 % volt a gyarapodás. Az ipar vállalatainál a forgóeszközök csaknem kétszer olyan gyors ütemben nőttek, mint az állóeszközök; a többi népgazdasági ágban az állóeszközök növekedési üteme meghaladta a forgóeszközökét. A lakásalap közel 5 milliárd forinttal - 3,2 %-kal - nőtt, az 1974. év végén 157 milliárd forint volt.

Az iparvállalatok az 1974. évben 66,7 milliárd forint nyereséget értek el, 1o,1 milliárd forinttal /17,9 %-kal/ többet, mint az előző évben.

Az iparvállalatok termelési értéke - folyó áron - 11,5 %-kal volt magasabb az előző évinél. Az ipari termelés korábbi évekét meghaladó növekedése a belföldi igények nagyarányu bővülésével és a külpiaci értékesitési lehetőségek kihasználásával függött össze. Az ágazatok közül a kohászat, a gépipar és a vegyipar fejlődésének üteme haladta meg az ipari átlagot. Az 1974. évben tovább folytatódott a fejlesztési programok végrehajtása és ez az ágazati, szakágazati termelési szerkezet javulásában éreztette hatását. A gépiparban főként a korszerü iparágak /hiradástechnika, müszeripar/ termelése emelkedett az átlagnál gyorsabban, a közuti járműfejlesztési program befejezésével nőtt a közlekedési eszközök gyártása. Növekedett a szénhidrogén bányászat aránya. A tervezettnél kedvezőbb eredményeket hozott a butoripar rekonstrukciója.

A termelés bővülése az értékesités gyors ütemü növekedését is eredményezte; s jelentősen módosult az értékesités viszonylati megoszlása.

A hazai értékesités növekedése az átlagosnál magasabb a gépiparban, a kohászatban és a vegyiparban. A gépipar beruházási célu értékesitése lényegesen meghaladta az előző évit, s jelentősen bővült a tartós fogyasztási cikkek kinálata is. A kohászatban a belföldi termelői felhasználásra történt értékesités az előző évekét lényegesen meghaladó ütemben nőtt. Az indokolatlan belföldi igények mérséklése miatt központi intézkedésekre volt szükség.

A szocialista viszonylatu kivitel az előző évinél mérsékeltebben, mintegy 6 %-kal nőtt. Ennek döntő része gépipari termékekből /gépekből és berendezésekből/ származott, de jelentős volt a könnyüipari és élelmiszeripari termékek kivitelének bővülése is. Az export még igy is meghaladta az importot.

A nem szocialista országok piacain elért árbevétel gyors ütemben nőtt, s közel 23 %-kal meghaladta az 1973. évit. Az iparon belül a gépipar, a vegyipar több mint 4o %-kal növelte kivitele árbevételét; a kohászat az értékesitett árualap jelentős csökkenése ellenére is mintegy 25 %-kal magasabb bevételt ért el. Az import drágulás ellentételezéséhez azonban mind mennyiségben, mind árban jóval magasabb exportra lett volna szükség.

Az ipari bevétel értékesitési irányok szerinti módosulása jelentős tényezője volt a nyereség növekedésének. Az átlagosnál jövedelmezőbb export összes értékesitési bevételhez viszonyitott részaránya az 1973. évi 9,8 %-ról 1o,7 %-ra emelkedett. Az áremelkedések nyereséget növelő hatása elsősorban a kohászatban és a vegyiparban jelentős.

Az iparvállalatok költséggazdálkodása a korábbi évekénél mérsékeltebben javult. A 1oo forint termelési érték létrehozásához szükséges ráforditás 6o fillérrel csökkent az előző évihez képest /az 1973. évben a csökkenés 1,1o forint volt/. Az átlagosnál kedvezőbb költségjavulás elsősorban azokban az ágazatokban /kohászat, gépipar, vegyipar/ következett be, ahol az export árbevétel az ipari átlagot meghaladóan emelkedett. Az ipar egészében a 1oo forint termeléshez felhasznált anyagköltség mindössze 1o fillérrel csökkent, de a behozatali áremelkedéseket közömbösitő import-ártámogatásokat is figyelembe véve 2,1o forinttal nőtt.

Az élőmunka hatékonyabb felhasználására utal, hogy a saját erőből megvalósitott jelentős béremelés ellenére a 1oo forint termeléshez felhasznált bérköltség 3o fillérrel kisebb az előző évinél.

A jövedelmezőség javulását jelzi a lekötött eszközökre jutó nyereség növekedésének üteme. A 1oo forint eszközre jutó nyereség az 1974. évben 13,2o forint volt, 1,3o forinttal több az előző évinél. Az átlagosnál gyorsabb a javulás a kohászatban, a gépiparban és a vegyiparban, kismértékü visszaesés tapasztalható a villamosenergiaiparban és az élelmiszeriparban.

A gazdaságos termelési és termékszerkezet kialakitása, a gazdaságtalan termelés megszüntetése részét képezi a jövedelmezőség növelésére irányuló vállalati törekvéseknek. Mind az irányitó szerveknél, mind a vállalatoknál kiszélesedett, szervezettebbé vált ez a tevékenység, de az előrehaladás még nem kielégitő.

A hatékonyság javitása érdekében hozott határozatoknak megfelelően az irányitó szervek továbbra is kiemelten vizsgálják a kijelölt iparvállalatok gazdasági tevékenységének jellemzőit. E vállalatok termelésének együttes növekedése az 1974. évben gyorsabb volt az ipar egészének fejlődésénél. Az árbevétel értékesitési irányok szerinti megoszlása e körben is az ipar egészéhez közel állóan alakult; leggyorsabban /17,9 %-kal/ a tőkés kivitel bővült, ennél mérsékeltebb /12,4 %/ a belföldi értékesités növekedése, mig a szocialista viszonylatu export 6,2 %-kal nőtt.

A megfigyelt iparvállalatok nyeresége közel 32 milliárd forint, 26 %-kal magasabb az 1973. évinél. Az ipar egészét lényegesen meghaladó nyereségnövekedésben a termelés és forgalom bővülése, az export értékesités árainak emelkedése játszott szerepet.

A kijelölt vállalatok érdekeltségi alapjai az ipar egészét meghaladó ütemben nőttek. Az 1974. évi nyereségből képzett részesedési alap 2,3 milliárd forint, 22 %-kal több a megelőző évnél. A nyereségből képzett fejlesztési alapok összege 9,1 milliárd forint, 23 %-kal magasabb a mult évinél. Az értékcsökkenési leirásból képzett fejlesztési alapot is figyelembe véve a megfigyelt vállalatok saját fejlesztési forrásainak növekedése - az előző évektől eltérően - nagyobb volt az ipari átlagnál. E körben a bérnövekedés is magasabb /7,6 %/ volt mint a többi iparvállalatnál.

Az épitőipari vállalatok 1974. évi termelési értéke 1o,5 %-kal meghaladta az előző évit, és kismértékben nagyobb volt a tervezettnél is. Az épitési igények a vártnál nagyobb mértékben emelkedtek, a kivitelező épitőipari vállalatokhoz beérkezett uj igények 25 %-kal voltak magasabbak az 1973. évinél. Az épitési kereslet gyors ütemü növekedése fokozta a beruházási tevékenység korábban is meglévő feszültségét. Az épitési-szerelési tevékenységek közül a fenntartási munkák és a technológiai szerelés jelentősen emelkedett, mig a beruházási épités csak mintegy 5 %-kal volt magasabb az előző évinél. Részben ennek következményeként az 1974. évi teljesitésre előirányzott tiz nagyberuházás közül ötnek a befejezése ez évre huzódott át.

A kivitelező épitőipar tevékenysége az előző évinél 1o %-kal magasabb. Az állami épitőipari vállalatok termelése 1o %-kal, az épitőipari szövetkezeteké 1o,6 %-kal nőtt. A mezőgazdasági szövetkezetek közös vállalkozásainak tevékenysége - a korábbi jelentős ütemcsökkenés után - az 1973. évinél 7,5 %-kal volt magasabb. Az épitőipari vállalatok 1974.évi nyeresége 11,9 milliárd forint, 2 milliárd forinttal /2o,8 %-kal/ több az előző évinél. A vállalatok 1oo forint termelési értéket 9o fillérrel kevesebb ráforditással állitottak elő. Az anyagköltségek hányada kismértékben csökkent. 1oo forint termelési értékhez felhasznált bér 5o fillérrel kevesebb az előző évinél. Ez azt jelzi, hogy a termelékenység korábbi években megindult javulása szervezési intézkedések következtében tovább fokozódott. Az épitőiparban 1oo forint lekötött álló- és forgóeszközre jutó nyereség az 1974. évben 27,1o forint volt, valamelyest emelkedett.

A szállitás és hirközlés 1974. évi nyeresége közel 6 milliárd forint, 18,9 %-kal több az előző évinél. A nyereség emelkedése a támogatások ennél lassubb /1o,6 %-os/ növekedése mellett következett be. A szállitás ágazaton belül a vasuti-, vizi- és légiközlekedés eredménynövekedése meghaladta az átlagot, a városi közlekedés vállalatainak nyeresége alacsonyabb az előző évinél.

A szállitási ágazatban a nyereség növekedésének egyik fő forrása a teljesitmények bővülése. Jelentősen emelkedett a tranzit forgalom és a belföldi áruszállitási tevékenység. A személyszállitás bevétele az ágazati átlagnál kisebb mértékben nőtt.

A szállitási és hirközlési vállalatok költséggazdálkodása a korábbi évek jelentős javulásával ellentétben az 1974. évben alig változott. Ebben szerepet játszott a begyürüződő költségnövekedések hatása mellett az is, hogy a megnövekedett szállitási igényeket sok esetben - a rakodási tevékenység elégtelensége és forgalmi torlódások miatt - csak külföldi szállitóeszközök igénybevételével tudták teljesiteni.

A hirközlés nyeresége 7,7 %-kal nőtt, elsősorban az ágazati tevékenység bővülésével összhangban; jelentősen emelkedett a távbeszélő és táviró szolgáltatás, mérsékeltebben nőtt a postai szolgáltatás.

A belkereskedelmi ágazat 1974. évi nyeresége 15,6 milliárd forint, az előző évinél 2,4 milliárd forinttal /18 %-kal/ több. A nyereségnövekmény döntő része a forgalom bővüléséből származott; a forgalom minden 1 %-os emelkedését - az előző évhez hasonlóan - a nyereség 1,4 %-os növekedése követte.

Az ágazati átlagnál lényegesen magasabb a termelőeszközkereskedelem nyereségnövekedése /33,2 %/, ami elsősorban a nyersanyagok és energiahordozók világpiaci áremelkedése miatti többletbevétellel függ össze. Az ágazati átlagnál kisebb mértékben növekedett a fogyasztási cikk kereskedelem forgalma és nyeresége; ezen belül viszont gyors ütemben bővült a gyógyszerkereskedelem és a fogyasztási szövetkezetek tevékenysége, mig a bolti kiskereskedelem forgalma az átlagosnál kisebb mértékben növekedett.

Az ágazatban a ráforditások szinvonala csökkent; valamennyi költség lassabban nőtt, mint a forgalom. A fogyasztási cikk kereskedelemben a készletek is lassabban nőttek a forgalomnál; a loo forint árbevételre jutó készlet 8,4 %-kal volt kisebb az előző évinél.

A belkereskedelemben a kifizetett bérek az 1974. évben 9,8 %-kal emelkedtek. Az ágazaton belül a kereseti arányok javulását eredményezték az év során végrehajtott központi bérintézkedések.

Emellett néhány területen - a bolti kiskereskedelemben és a vendéglátásban - a kialakult tartós létszámhiány mérséklése, valamint az év során bevezetett munkaidőcsökkentés miatt felmerült tulmunka költségeinek ellensulyozása érdekében az ágazat 9o millió forint összegü kedvezményes béremelési lehetőséget kapott.

A külkereskedelmi vállalatok 1974. évi nyeresége 5,7 milliárd forint, 17,2 %-kal magasabb az előző évinél. A nyereség növekedési üteme mérséklődött; az összes forgalmon belül a kisebb nyereség-tartalmu behozatal csaknem másfélszeresére bővült, mig a kivitel csak 13 %-kal magasabb az előző évinél.

Az ágazat nyereségének növekedésében jelentős szerepe volt az áruforgalom és a szolgáltatási tevékenység bővülése mellett az áruforgalom összetétel-változásának, valamint a forgalom növekedésénél mérsékeltebb költségemelkedésnek. A nyereségnövekedés egyik fontos tényezője volt az export-árnyereség is.

A kommunális és egyes közüzemi szolgáltató vállalatok jövedelemszabályozási és anyagi érdekeltségi rendszere 1974. évben módosult, azért, hogy a a szabályozás a korábbinál jobban igazodjék a vállalatok sajátosságaihoz, a szolgáltatás mennyiségi és minőségi szinvonalának növelésére ösztönözzön.

Ennek érdekében a progressziv nyereségadót lineáris adó váltotta fel. A dolgozók személyi jövedelmének folyamatos növelését központi bérszinvonal szabályozás biztositja. A jutalmazási alap nagy részét a vállalatok közvetlenül felhasználhatják. A lakossági ellátás javitása és a vállalati tevékenység hatékonyságának fokozása érdekében a vezetők érdekeltségi rendszerének feltételeit alapvetően a tanácsok állapitják meg.

A kommunális-szolgáltató tevékenység 9 %-kal emelkedett, s megközelitette a lo milliárd forintot. Különösen gyorsan nőttek az alapvető lakossági szolgáltatások.

A vállalatok nyeresége az 1974. évben az előző évihez képest csökkent. Ennek oka az, hogy mérséklődtek a nagyobb jövedelmezőségü kisegitő tevékenységek és nőttek a zavartalan szolgáltatás biztositásához szükséges fenntartási munkák.

A szabályozási rendszer - a nyereség csökkenése ellenére - biztositotta a tervezett mértékü érdekeltségi alapok képzését. A vállalatok dolgozóinak személyi jövedelme közel 6 %-kal, a nyereségből és amortizációból képzett fejlesztési alap együttes összege pedig 13 %-kal nőtt az előző évhez képest.

Az uj szabályozási rendszer 1974. évi tapasztalatai általában kedvezőek, alapvető módositására nincs szükség. A tanácsok a vezetői érdekeltséget elsősorban a szolgáltatási feladatokra koncentrálták.

A jövőben arra kell törekedni, hogy a vállalati vezetők tevékenységének elbirálásánál fokozottabban vegyék figyelembe az ésszerü költséggazdálkodást, a szervezettség javitását, a hatékonyabb gazdálkodást.

Az állami mezőgazdaság, erdő- és vizgazdálkodás nyeresége az 1974. évben 4 milliárd forint volt, az előző évinél mindössze 4 %-kal több. Az állami mezőgazdaság 1974. évi nyeresége 2,8 milliárd forint, 1o,5 %-kal több az előző évinél. A gazdálkodás eredményességének javulását jelzi, hogy az 1974. évben az ágazatban nem volt veszteség. /Az 1973. évben az ágazat vesztesége 87 millió forint./

Az állami gazdaságoknál és a mezőgazdasági vállalatoknál tovább javult az üzem- és munkaszervezés, a gazdálkodási fegyelem. Az előző évivel azonos költségszinvonal kialakulásában közrejátszott az őszi - fajlagos költségeket növelő, és egyes termékek hozamát csökkentő - rendkivüli időjárás. Az állami gazdaságok általában élen járnak a korszerü termelési technológiák kialakitásában. Kedvező hatásu a hozamok növekedése, de elmaradt a költséggazdálkodás ennek megfelelő javulása. A gazdaságoknak eszközeik ésszerü felhasználásával tovább kell növelni tevékenységük jövedelmezőségét.

A mezőgazdasági szövetkezetek száma, az év első felében meggyorsult összevonások eredményeként, 282-vel csökkent; igy az 1974. évben 1.917 közös gazdaság készitett mérlegbeszámolót. Az egyesülések hatására a területi- és eszközkoncentráció jelentős mértékben emelkedett, melyek együtt erősitették a nagyüzemi termelési-szervezési rendszerekben rejlő gazdasági előnyök kibontakozását. Az egyesülések hatására a kedvezőtlen adottságu szövetkezetek száma 133-mal, 15 %-kal csökkent.

Az elmult év szélsőséges időjárása nemcsak a technológiai fegyelem betartásában, de a betakaritásban és az őszi munkálatok ütemezésében is rendkivüli követelményeket támasztott. A mezőgazdaság gondjainak enyhitésére társadalmi méretü összefogásra volt szükség.

A dolgozók számának 2 %-os csökkenése is szükségessé tette az állóeszközállomány gyors ütemü növekedését. Nőtt a technikai felszereltség. A nettó állóeszközértéken belül a gépek, berendezések és járművek állományának értéke az átlagot meghaladóan, 17 %-kal növekedett. Mindez az iparszerü termelési rendszerek feltételeinek megteremtését segitette elő, melynek eredményeként az iparszerüen müvelt terület megkétszereződött. Az előző évi kedvező gazdasági eredmények hatására az 1974. évben a termelésbe állitott beruházások forrásain belül, a saját erő és a hitel részaránya emelkedett a támogatás és a beruházási juttatás aránya pedig csökkent.

Az 1968. év óta több mint 5oo korszerü szakositott állattartási telep kivitelezése fejeződött be. A telepek üzemeltetésének első éveiben a beruházási hiányosságok több helyütt a rendszeres üzemszerü hasznositást akadályozták. Ezeket a hiányosságokat utólagos állami segitséggel, beruházásokkal szüntették meg. Ezeknél a fejlesztéseknél a gazdaságos termelés még több helyütt hiányzó feltételeit csak akkor

teremthetik meg az üzemek, ha a folyamatos gazdálkodás hatékonyságának javitására is fokozottabban törekednek.

A mezőgazdasági szövetkezetek közös gazdaságaiban az 1974. év folyamán 9,6 %-kal emelkedett az állatállomány, ezen belül 8,9 %-kal növekedett a szarvasmarhák száma. E növekmény több mint felét azonban azok a vágóállatok teszik ki, amelyeket a külföldi értékesitési nehézségek miatt a gazdaságok továbbtartani kényszerültek. A tehén- és előhasi üszőállomány 7 %-kal növekedett. A többletből mintegy 25 % a kényszerüségből továbbtartott állat.

A háztáji gazdaságok szarvasmarha-állománya 6 %-kal csökkent. Ezen belül kisebb a tehénállomány is, igy ezekben a gazdaságokban az év végi tehénlétszám az országos állománynak már csak mintegy 26 %-a.

A termelési érték 8,7 %-os emelkedése nagyobb mint az 5 %-os tervezett ütem. Az alaptevékenység növekedése megfelel a tervezettnek. Az emelkedés jelentősebb lett volna, ha a mezőgazdaságra kedvezőtlen időjárás /különösen az őszi betakaritás idején/ a várható hozamokat nem csökkenti. A termelési értéken belül az elmaradás miatt a befejezetlen termelés - mezei leltár - is alacsonyabb az előző évek átlagánál. Ennek kedvezőtlen hatásával az 1975. évi termelésnél is számolni kell. Az összes árbevétel 12,6 %-kal a termelési értéknél gyorsabban emelkedett. Az alaptevékenység árbevétele 8,5 %-kal nőtt.

A mezőgazdasági árbevételek növekedését a termelői árak emelkedése jelentős mértékben nem befolyásolta. Az élőállatok és állati termékek árszintje lényegében nem változott. A fogyasztói árak sem növekedtek, még a zöldség árak is /évek óta először/ éves átlagban változatlanok voltak. Központi intézkedésre /borforgalmi adó emelése miatt/ a bor fogyasztói ára emelkedett.

A termelési költségeken belül - az iparszerü termelési rendszerek térhóditásával összefüggésben - az élőmunka tárgyiasult munkával történő felváltása folytatódott, az anyagköltségek 13,4 %-os és az értékcsökkenési leirások 12 %-os emelkedésével szemben a bérköltség csak 5,2 %-kal emelkedett. Az összes költség több mint 7 milliárd forint összegü /11,4 %-os/ növekedését tehát döntően a nettó anyagköltség emelkedése okozta. A szövetkezeti mezőgazdaságban a munkadij összes költséghez viszonyitott aránya az 1973. évi 27,6 %-ról 26,1 %-ra csökkent, a nettó anyagköltség aránya viszont 49,4 %-ról 5o,7 %-ra nőtt. Ez is jelzi azt, hogy a gazdálkodás hatékonyságának javitására, az élőmunkát felváltó és egyre drágulo anyagi ráforditások csökkentésére nagyobb figyelmet kell forditani. Az értékcsökkenési leirás összes költséghez viszonyitott 5,7 %-os aránya nem változott.

Az eszközbefektetések gyors ütemü növekedése és az árbevételek tervezettet meghaladó emelkedésének hatására a nyereség 4,1 %-kal bővült. A betakaritási költségek jelentős emelkedése miatt viszont a veszteség - bár az összes eredménynek mindössze 2,1 %-a - több mint 46 %-kal nőtt az előző évihez képest. Ezt főleg az elemi csapások /árviz, belviz/ okozta károk idézték elő. A terményekben és az egyéb eszközökben csaknem 2 milliárd forint - az előző évinél mintegy 8o %-kal több - kár keletkezett.

Az elért eredmény - az előbbiek ellenére is - az előző évivel csaknem azonos év végi részesedést tett lehetővé. A munkadij és részesedés együttes összege 5,1 %-kal emelkedett. A foglalkoztatottakból a tagok száma 5 %-kal csökkent, az alkalmazottaké pedig 3 %-kal bővült, ami jórészt a kiegészitő tevékenység 2o %-os növekedésével függ össze. A mezőgazdasági szövetkezetekben az egy foglalkoztatottra jutó - munka utáni - évi személyi jövedelem 8,1 %-kal nőtt. A tervezettet meghaladó átlagos jövedelembővüléshez hozzájárultak a termelőszövetkezetek fokozódó egyesülésének a jövedelem-növelő hatása, valamint az őszi betakaritási munkák többletköltségeire engedélyezett bérpreferenciák is.

A jövedelmek emelkedésével egyidejüleg - az adórendszer hatására - a személyi jövedelmek kiegyenlitődése fokozódott, ennek ellenére a jövedelmek szélső értékei közötti eltérések még mindig jelentősek. A dolgozók egy főre jutó jövedelmének 1974. évi 8,1 %-os növekedésén belül a tagok és családtagok személyes jövedelme csaknem lo %-kal, az alkalmazottaké 6 %-kal emelkedett.

A bruttó jövedelem 4,8 %-os emelkedésén belül az érdekeltségi alapok egyenlőtlen növekedése volt a jellemző. A szociális és kulturális alap 39 %-kal, a fejlesztési alap mérsékelten, mintegy 7 %-kal nőtt. A jövedelem-biztonsági alap állománya elérte az 5 milliárd forintot, a bruttó jövedelem 16 %-át. Ez nagymértékben fokozza a szövetkezetek gazdálkodásának biztonságát.

A jövedelemképződéssel összhangban gyarapodott a szövetkezetek vagyona is; az előző évhez képest 12,3 %-kal nőtt, s az év végére meghaladta a 86 milliárd forintot. A vagyon több mint fele állóeszköz, kétötöde pedig forgóeszköz.

Az állami költségvetés bevételei

Az 1974. évi állami költségvetés 28o,8 milliárd forint összegü bevétele 21,8 %-kal /5o,2 milliárd forinttal/ meghaladta az előző évit, és az előirányzatnál 7,4 %-kal /19,4 milliárd forinttal/ több. A bevételekből 223,3 milliárd forint a vállalatok és szövetkezetek befizetése, ami 14,4 %-kal több az előző évinél. Innen származik az összes bevétel 79,5 %-a. A lakossági befizetések összege 15,4 milliárd forint, a bevételek 5,5 %-a. A központi és a tanácsi költségvetési szervektől, a nemzetközi pénzügyi kapcsolatokból, valamint az egyéb befizetésekből a költségvetés bevétele 42,1 milliárd forint.

Vállalati és szövetkezeti befizetések

A vállalatok az 1974. évi nyereségükből nyereségadó és bérfejlesztési befizetés cimén 78,3 milliárd forintot fizettek be a költségvetésbe, ami az előző évinél 11,8 milliárd forinttal /17,7 %-kal/ több. A befizetés az előirányzatnál 1,7 milliárd forinttal nagyobb.

Az elszámolt nyereségadó 77,2 milliárd forint. A vállalatok az év során 2,4 milliárd forint adókedvezményt kaptak. Ebből a kivitel ösztönzésére 1.o8o millió forint, a közlekedési vállalatok érdekeltségi rendszerének müködésére 66o millió forint, a javító-szolgáltató tevékenység fejlesztésére 26o millió forint, forgóalap-feltöltésre 7o millió forint szolgált. A vállalatok a nyereségadóból a dolgozók munkábajárásának támogatására és egyéb célokra 576 millió forintot tarthattak vissza. A tényleges kötelezettségnél nagyobb adóelőlegek befizetése miatt a vállalatok a költségvetésbe 75,8 milliárd forint nyereségadót fizettek be. A bérfejlesztési befizetés összege 2,5 milliárd forint, az előirányzatnál magasabb.

A vállalatok és szövetkezetek nyereségének 6 %-a, 5,7 milliárd forint városi és községi hozzájárulásként a telephelyük szerint illetékes tanácsok rendelkezésére állt. A befizetés az előző évit 6oo millió forinttal /12,3 %-kal/ meghaladta és mintegy 3oo millió forinttal volt magasabb az előirányzatnál.

Eszközlekötési járulék cimén a költségvetés bevétele - az 1,4 milliárd forint összegü beruházási járulékkal együtt - a tervezettel azonos, 32,8 milliárd forint. Az 1974. évi eszközlekötési járulék az egy évvel korábbi befizetés összegét 2,1 milliárd forinttal meghaladta. A befizetésből 5,6 milliárd forint volt a tanácsok bevétele.

A termelésben lekötött állóeszközök járuléka 22,5 milliárd forint, a forgóeszközöké 1o,2 milliárd forint. A termelési költségekben elszámolt eszközlekötési járulékból a szövetkezeti szövetségeket az előző évinél közel 16 %-kal több, 1,1 milliárd forint illette meg. Ezt tagszövetkezeteik között beruházási célokra és forgóalap növelésére csoportosithatták át. Egyes szolgáltatások fejlesztésének, bővitésének megvalósitására a vállalatok 14o millió forintot tarthattak vissza az eszközlekötési járulékból.

A járulék alapját képező eszközállomány összege 664 milliárd forint - az előző évinél nagyobb ütemben - 7,8 %-kal nőtt. A járulékfizetési kötelezettség alól mentes eszközök aránya /3o %/ lényegében az elmult évivel azonos.

Az összes álló- és forgóeszközök 1974.évi átlagos állományából az ipar - az előző évihez hasonlóan - 53 %-kal, a szállitás és hirközlés közel 2o %-kal, a mezőgazdaság, az erdő- és vizgazdálkodás 11 %-kal, a kereskedelem pedig 1o %-kal részesedett.

A bérjárulékok - az illetményadó és társadalombiztositási járulék - összege 23,6 milliárd forint, 1,6 milliárd forinttal /7,3 %-kal/ több az előző évinél. A bevétel az előirányzottnál közel 2oo millió forinttal kevesebb. A vállalatoknál elszámolt bérjárulékok összege - az előző évivel azonosan - az éves bér 23 %-a. A vállalatok egy része továbbra is jelentős, 2 milliárd forint kedvezményben részesült. Kedvezményes kulcs alapján fizettek bérjárulékot, illetve mentesültek a fizetési kötelezettség alól a bányászati, egyes szolgáltató és vizgazdálkodási vállalatok, valamint az állami mezőgazdasági üzemek. Az illetményadó 7 milliárd forintos összegéből 3,8 milliárd forint volt a tanácsok bevétele.

A termelési adó bevétel 14,5 milliárd forint, az előző évinél 2,4 milliárd forinttal - 19,6 %-kal - több, és 7,3 %-kal meghaladta az előirányzatot is.

Az előző évi teljesitéshez és a tervhez viszonyitott bevételi többlet csaknem egésze a tőkés export árnyereség egy részének az állami költségvetés javára történt elvonásából származott. Az évközi intézkedések eredményeként e cimen 1,8 milliárd forint összegü befizetést teljesitettek a vállalatok.

A bel- és külkereskedelmi adó együttes összege 5,8 milliárd forint, ami lényegében azonos az előirányzattal, és közel 8oo millió forinttal magasabb az előző évinél. A belkereskedelmi ágazat adóbefizetése az előző évinél és a tervezettnél is magasabb volt, ami a kis- és nagykereskedelmi vállalatok forgalmának számitottnál gyorsabb bővülésével állt összefüggésben.

Az egyes energiahordozók /kőolaj, földgáz/ ármegállapitásánál figyelembe vett adó összege 2,6 milliárd forint, az előző évinél 4 %-kal több volt. Az épitési-szerelési adóbevétel 1,3 milliárd forint, s az adóköteles tevékenység arányának csökkenése miatt csaknem 48o millió forinttal kisebb a tervezettnél.

Az átlagostól eltérő feltételek /jobb müszaki és egyéb adottságok/ miatt kivetett és befizetett adók együttes összege az előirányzattal és az előző évivel csaknem azonos, 3,5 milliárd forint.

Forgalmi adó címén a vállalatok és szövetkezetek 28,8 milliárd forintot fizettek be az állam központi pénzalapjába. Ebből 57o millió forint a tüzelőanyagokkal és a benzinnel kapcsolatos átmeneti elvonás összege, ami az 1974. szeptember 1-i fogyasztói és a később végrehajtott termelői áremelések árkülönbözetéből képződött. Ezt figyelmen kivül hagyva a forgalmi adó 2,2 milliárd forinttal /8,5 %-kal/ haladta meg az előző évit, és o,7 milliárd forinttal /2,5 %-kal/ az előirányzatot.

Az adóbevétel 44 %-a a különböző élvezeti cikkek, 24 %-a a ruházati cikkek és 19 %-a a vegyes iparcikkek forgalmazását terheli. A forgalmi adó összetételében - a korábbi évekkel egyezően - tovább növekedett az élvezeti cikkekből elért bevétel aránya. A legjelentősebb az égetett szeszesitalok és a dohányáruk utáni adótöbblet, ami a forgalom 1974. évben bekövetkezett kiugróan gyors /15 %-os, illetve lo %-os/ bővülésének eredménye. A boripari termékek után fizetett forgalmi adó is számottevően növekedett, amit a fogyasztás évközi növekedése mellett a korábbinál nagyobb decemberi - a várható fogyasztói áremelések miatt is előállt - elővásárlások is befolyásoltak.

A ruházati cikkeknél az évközi fogyasztói árleszállitások /függöny, divatárucikkek, harisnya, zokni, harisnyanadrág, stb./ hatására 46o millió forinttal kevesebb bevétel folyt volna be az állami költségvetésbe, azonban a forgalom emelkedése ezt jórészt ellensulyozta.

Az adóbevételek növekedése kisebb a kiskereskedelmi forgalom emelkedésénél, elsősorban az összetételváltozás következtében. Igy a loo forint kiskereskedelmi forgalomra jutó forgalmi adó 12,6o forint volt, kisebb az 1973. évinél /12,7o forint/.

A vám és import-forgalmi adó bevétel együttes összege 19,6 milliárd forint, az előirányzatnál 3,9 milliárd forinttal, az 1973. évi teljesitésnél 3,1 milliárd forinttal több.

A vámbevétel 14,6 milliárd forint, 24,9 %-kal nagyobb az előző évinél, az előirányzatot 21,3 %-kal haladta meg. A vámbevétel lényegesen lassubb ütemben nőtt, mint a behozatal. Az áruforgalom szerkezeti módosulása kedvezőtlenül hatott a vámbevételekre. Az átlagosnál lényegesen alacsonyabb vámtételü anyagok és alkatrészek /főként vegyipari termékek/ behozatala a mult évihez képest nőtt. /Az összes behozatal 61,5 %-át ezek a termékek adták, mig a megelőző évben 58,1 %-át./ Ugyanakkor a magasabb vámtételü gépipari termékek részaránya az áruforgalomban az 1973. évi 13,4 %-ról 11 %-ra mérséklődött.

Az alapvető ellátást szolgáló termékeket /cukor, husfélék, takarmányok/ ebben az évben is vámmentesen, illetve csökkentett vámon kapták meg a belföldi felhasználók. A különböző programok /számitástechnika, jármü-fejlesztés, tudományos kutatás, stb./ és az egyedi vámsemlegesitések összege 480 millió forint volt. A vám elengedések számottevő összege /az 1973. évi 2,7 milliárd forinttal szemben az 1974. évben 4,8 milliárd forint/ lényegében közvetett import-ártámogatás.

Az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezményhez való csatlakozás miatt beállt csökkenés, a már emlitett vámelengedések, és az áruforgalom szerkezeti összetételének módosulása következtében az év során tovább folytatódott a vámteher átlagos mértékének csökkenése. Az 1974. évben a vámok átlagos kulcsa 11,4 %, mig az előző években /az 1971. évben 16,6 %, az 1972. évben 16,4 %, az 1973. évben 15,4 %/ ennél magasabb volt.

Az import-forgalmi adó bevétel /4,8 milliárd forint/ a mult évivel csaknem azonos, az előirányzatot 5,8 %-kal meghaladta. A bevételi többlet /260 millió forint/ főként a személygépkocsi behozatal nagyobb növekedésével függött össze. A többi termékcsoportban az import-forgalmi adó bevétel nagyjából az előirányzatnak megfelelően alakult.

Központositott amortizáció cimén a költségvetés bevétele 6,5 milliárd forint, az előző évinél 2,1 %-kal, a tervezettnél pedig közel 11 %-kal kevesebb. Ezt elsősorban az a központi elhatározás idézte elő, ami a szocialista országokból származó gépek beszerzése esetén mentesitést adott a befizetés alól. A termelési költségekben elszámolt értékcsökkenési leirásból a vállalatokat megillető rész aránya az előző évi 79 %-ról 81 %-ra módosult. Az állami költségvetés a tanácsok fejlesztési tevékenységéhez az értékcsökkenési leirás központositásra kerülő részéből mintegy 170 millió forintot engedett át.

Egyéb vállalati befizetések címén 6,8 milliárd forint folyt be az állami költségvetésbe, ami 3oo millió forinttal több az előirányzatnál. A bevételek jelentős részét a vállalatok által befizetett 2,3 milliárd forint import engedélyilleték, valamint az 1973. évi dollár leértékelésből származó 1,2 milliárd forint képezi. Az adópótlék, birság címén befizetett összeg 6oo millió forint. Az élelmiszeripari export-import tartalék-alapból 23o millió forintot, a bitumen árkülönbözeti tartalékalapból pedig 31o millió forintot az állami költségvetés elvont. A külkereskedelmi vállalatok zárolt fejlesztési alapjukból 35o millió forintot fizettek be. Földadó címén a vállalatok befizetése 27o millió forint volt.

A mezőgazdasági szövetkezetek adó- és egyéb befizetése meghaladta a 6,8 milliárd forintot, közel 1 milliárd forinttal /16,9 %-kal/ nagyobb az 1973. évinél.

A mezőgazdasági szövetkezetek jövedelem- és földadó befizetései az előirányzatot 13 %-kal meghaladták. A mezőgazdasági szövetkezetek adóbefizetésének növekedése elsősorban a jövedelmek növekedéséből adódott. A szövetkezeti személyi jövedelmek szinvonalának - és részben tömegének - a vártnál nagyobb mértékü bővülésével összefüggésben a jövedelemadó befizetés 37o millió forinttal, 18 %-kal növekedett az előző évihez képest. A földadó megközelitően az előző év szintjén alakult.

A mellék- és kiegészitő tevékenységet terhelő adók ismét gyors ütemben /22 %-kal/ emelkedtek. Két évi visszaesés után jelentősen emelkedett az épitőipari tevékenység árbevétele és ezzel összefüggésben 2o %-kal növekedett az épitési-szerelési adóbevétel. A kereskedelmi tevékenység fejlődése szintén egyenletesen növekvő volt. Ez arra mutat, hogy a szövetkezetek fokozatosan bővitették elárusitó hálózatukat. Az ipari tevékenység fejlődése egyenletes.

A forgalmi és szeszadó befizetések az előző években bekövetkezett csökkenés után ismét emelkedtek /18,7 %-kal meghaladták az előző évi összeget/.

A társadalombiztositási hozzájárulás, továbbá a városi és községi hozzájárulás együttes összege 7,6 %-kal több, mint az 1973. évben.

A lakosság befizetései

A lakosság befizetéseinek összege 15,4 milliárd forint volt, ami 13,4 %-kal nagyobb az előző évinél és 4,7 %-kal meghaladta az előirányzatot is. A különböző jogcimeken fizetett adók és illetékek összege 7,9 milliárd forint, a társadalombiztositási és nyugdijjáruléké 7,5 milliárd forint. A bevétel 3o %-a adó, 21 %-a illeték és 49 %-a társadalombiztositási és nyugdijjárulék.

A költségvetés az előirányzathoz képest a borforgalmi-, gépjármü-, vizijármü-, és szeszadóból, illetékből, honvédelmi hozzájárulásból és házadóból /együttesen 17o millió forint/, társadalombiztositási és nyugdijjárulékból /62o millió forint/ többlet bevételhez jutott. A tervezettnél kisebb a költségvetés bevétele az általános jövedelemadóból és a szellemi tevékenységet folytatók jövedelem-adójából, a mezőgazdasági lakosság jövedelemadójából, forgalmi adóból és vámból.

Illetékekből és dijakból az állami költségvetésnek 3,2 milliárd forint bevétele képződött, közel 5oo millió forinttal /18 %-kal/ több az előző évinél. A vagyonátruházási illetékbevétel növekedési üteme - az ingatlan-forgalom mérséklődése következtében - csökkent. A központi bevételt képező illetékbélyegekből az 1974. évben 1.24o millió forint folyt be, 38o millió forinttal, 44 %-kal több, mint a megelőző évben. A bevételek növekedését döntően az 1973. évtől módositott - egyes birósági és államigazgatási eljárási illetékekre vonatkozó - rendelkezések érvényesülése idézte elő.

Egyéb bevételek

A költségvetési szervek befizetéseinek összege több mint 8,1 milliárd forint volt. Ennek 42 %-a a központi, 32 %-a a tanácsi szervek befizetése, 26 %-a pedig a társadalombiztositási járulékbefizetés. A bevételek mindössze 5o millió forinttal /o,7 %-kal/ magasabbak az előirányzatnál, de mintegy 73o millió forinttal /9,8 %-kal/ meghaladták az előző évit. A bevételi többlet nagyobb hányada mind a két területen elsődlegesen az intézményhálózat bővitésével összefüggő dijbevételekből, a szolgáltatásokat igénybevevők jövedelmének gyarapodásából és a 7.ooo forintnál magasabb jövedelmekhez kapcsolódó dijtételek emeléséből adódott. A növekedés egy része a társadalombiztositási járulék-befizetés emelkedéséből ered, amelyet a költségvetési szerveknél dolgozók jövedelmeinek - az 1974. évben végrehajtott bérrendezésre visszavezethető - átlagosnál gyorsabb növekedése tett lehetővé.

A nemzetközi pénzügyi kapcsolatokból eredő bevétel 13,7 milliárd forint. Ez az összeg az előző évinél 8,6 milliárd forinttal, az előirányzatnál pedig 6,5 milliárd forinttal nagyobb a tervezettől eltérő hitelmüveletek miatt.

Az egyéb befizetések 2o,2 milliárd forint összege 4,2 milliárd forinttal magasabb a tervezettnél. A többlet különböző eseti bevételekből, továbbá az import külön pótlék és a belföldi hitelmüveletek előirányzatot meghaladó összegéből származik.

Az állami költségvetés kiadásai

Az 1974. évi állami költségvetés 284,3 milliárd forint összegü kiadása 22,3 %-kal /51,8 milliárd forinttal/ meghaladta az előző évit és az előirányzatnál 7,8 %-kal /2o,6 milliárd forinttal/ több. A költségvetés kiadásaiból lo8,7 milliárd forint, az összes kiadás 38,2 %-a a társadalmi közös fogyasztás feladatainak ellátására, 98,9 milliárd forint, a kiadások 34,8 %-a a vállalatok és szövetkezetek részére különféle jogcimeken nyujtott támogatás. A költségvetés felhalmozási célu kiadása 54,5 milliárd forint, a kiadás 19,2 %-a. A nemzetközi kötelezettségek teljesitésére, a belföldi államkölcsönök visszafizetésére és különböző egyéb feladatokra a kiadás 22,2 milliárd forint volt.

Felhalmozási kiadások

Felhalmozási célokra az 1974. évben a költségvetés /a szocialista szektor beruházásaira, a tanácsi fejlesztési alapok, valamint a magánlakásépités támogatására, a beruházásokkal kapcsolatos forgóalapjuttatásra, továbbá a vállalati fejlesztési alapok kiegészitésére és központi készletezésre/ együttesen 54,5 milliárd forintot, az előző évinél 8,4 milliárd forinttal /18,1 %-kal/ többet forditott. A kiadások összege a tervezettnél 2,2 %-kal volt nagyobb.

Az állami költségvetés a beruházások fedezetére - a mezőgazdasági szövetkezetek beruházási ártámogatásával együtt - 34,7 milliárd forintot, a megelőző évinél 6,5 milliárd forinttal többet forditott. A központi pénzalap a tanácsok fejlesztési alapját 13,7 milliárd forinttal - az 1973. évinél 2,1 milliárd forinttal többel - egészitette ki. A beruházások megvalósitásának további központi forrását képezte a 8,1 milliárd forint összegü - az előző évivel lényegében azonos - állami és fejlesztési kölcsön folyósitás. A beruházási, illetve lakásépitési hitelek összege 2o,2 milliárd forint. A vállalati, szövetkezeti és tanácsi források terhére végrehajtott beruházások összege 47,5 milliárd forint, ami 4,2 milliárd forinttal több az 1973. évinél.

Az 1974. évi beruházási teljesités összetételében a tervezetthez képest arányeltolódás következett be. Az állami beruházásokra 53,7 milliárd forintot, a tervezettnél 3,8 milliárd forinttal kevesebbet, a vállalati beruházásokra 66,3 milliárd forintot, a tervezettnél 5,2 milliárd forinttal többet forditottak.

A nagyberuházások összege 15,4 milliárd forint, ami a tervezettnél 3 milliárd forinttal, az 1973. évinél pedig 76o millió forinttal alacsonyabb. Az egyedi nagyberuházások közül nyolo kiemelkedő nagyberuházásnál - ami az éves előirányzat 61 %-a - jelentős, közel 2 milliárd forint összegü a lemaradás.

Az 1974. évi népgazdasági tervben befejezésre előirányzott nyolc, és az előző évről áthuzódó két beruházás közül öt beruházás fejeződött be teljes egészében. Ebből négynél a termelés már az 1973., sőt az 1971-72. évben megkezdődött. Ezek: a Barátság II. kőolajvezeték /évi 1o millió tonna kőolaj/, Ajkán az uj Timföldgyár /24o ezer to/év timföldtermelés/, Budapesten a Házépitő Kombinát /35oo lakás/év/, Lábatlanban a Vékonypapirgyár beruházása /35 ezer to/év kapacitás/. Az 1974. évi tervnek megfelelően valósult meg Hódmezővásárhelyen az épitőanyagipar fontos beruházása a Padlóburkolólapgyár évi 5oo ezer m2 burkolólap termeléssel. A népgazdaság beruházási tervében befejezésre előirt további beruházásoknál is a termelés szintén már 1973., illetve 1974. évben megindult, de hiánypótlási, illetve kisebb kiegészitő munkálatok miatt azok teljes befejezésére még nem kerülhetett sor. Ilyen az évi 9,6 millió m2 siküveget gyártó Orosházi Siküveggyár, Nyergesujfalun az évi 4,6 ezer to/év kapacitásu Magyar Viscosa PAN I. Vegyiszálgyár beruházása, a Milleniumi Földalatti Vasut vonalának meghosszabbitása. 1974. év végén üzembe helyezték a Mohácsi Farostlemezgyár beruházását, de az osztrák apritógép konstrukciós hibái folytán a tervezett évi 6o ezer tonna farostlemez gyártása nem látszik biztositottnak. Inotán az évi 2oo MW villamosenergia termelést adó "November 7." gázturbinás csucserőmü sem üzemelt teljes egészében, a II.sz. turbina szerelési munkáinak befejezése 1975. évre huzódik át. Kedvező, hogy az 1975. évi befejezésre előirányzott uj Rövidhullámu Rádióállomás épitése Jászberényben már 1974. évben befejeződött.

A népgazdasági terv kilenc uj nagyberuházás megkezdését irányozta elő. További három nagyberuházás inditását év közben határozták el. Az uj kezdésü beruházások előkészitése nem volt megfelelő. A kezdések előkészitetlenségére jellemző, hogy öt fejlesztésnek /"Adria" kőolajvezeték, Paksi Atomerőmü, OKÜ Acélgyártás fejlesztése, Bélapátfalvai Cementgyár és az LKM Acélmü beruházása/ nem volt jóváhagyott beruházási javaslata 1974. év végéig sem, az előkészitési munkák nem megfelelő minősége, a megvalósitandó technológiai eljárásokra vonatkozó elgondolások kiforratlansága miatt. További öt beruházás engedélyezésére csak az 1974. év közepén kerülhetett sor /Szovjet-magyar gázvezeték II., BVK uj PVC gyár, Magyar Viscosa PAN II., Simontornyai Bőrgyár, Solti középhullámu rádióadó/. A beruházók gyakran a nagyberuházások népgazdasági tervbe való felvételét szorgalmazzák, még akkor is, ha nincs biztositva azok megfelelő müszaki és szervezési előkészitése. Mindezek következtében több nagyberuházás kivitelezése van folyamatban, mint aminek tervszerü megvalósitására az épitési-szerelési tevékenység képes.

Az 1974. év után befejezésre tervezett beruházások közül az év folyamán jelentős részleges üzembe helyezés történt meg. Többek között a Dunamenti Hőerőmünél kettő, egyenként 215 MW-os blokkot adtak át üzemelésre.

Kiskörén a vizlépcső és öntözési rendszer beruházás első ütemén belül üzembe helyezték a IV.sz. gépegységet és az erőművet. Győrben a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola folyamatban lévő beruházásánál tanulmányi épületet, laboratóriumot és kollégiumot adtak át.

A célcsoportos állami beruházásokra fordított összeg 25,6 milliárd forint, az 1973. évinél 16,5 %-kal /3,6 milliárd forinttal/ több. Az év folyamán a célcsoportos beruházások körében volt leggyorsabb a ráforditások növekedése, az éves teljesítés azonban mégis a tervezettnél 3 %-kal /800 millió forinttal/ alacsonyabb. Az előző évihez képest bekövetkezett ráforditás-többlet 90 %-a négy célcsoport: a központi lakásépítés, a vasuti járműbeszerzés, az országos közforgalmu uthálózat-fejlesztés és a szállodaépítés beruházáshoz kapcsolódik; a teljesítés azonban kisebb a tervezettnél. Mind az elmult évinél, mind a tervezettnél egyaránt magasabb az éves ráforditás a gabonatárolók, az erdőtelepités-fásitás, a vizszolgáltatás /regionális rendezésü főművek, öntözőfürtök stb./ beruházásainál.

Az egyéb állami beruházásokra forditott 12,7 milliárd forint az 1973. évinél 15 %-kal magasabb, s elérte a tervezett szinvonalat. A növekedés üteme az elmult négy év alatt az 1974. évben volt a legmagasabb. A minisztériumok irányitása alá tartozó beruházások ráforditásai az előző évhez képest 20 %-kal, a tanácsi irányitás alá tartozók 17 %-kal nőttek. Az egyéb állami beruházások 1974. évi teljesitésében elért szint az ide tartozó beruházások összességére nem mondható el; a korábbi évekéhez hasonlóan jelentős a lemaradás a közmüvesités és vizrendezési munkák elvégzése, az egészségügyi és szociális, valamint a kulturális szolgáltatás fejlesztése terén.

A vállalati döntési körbe tartozó beruházási kifizetések az 1973. évinél 12,3 %-kal, a tervezettnél 8,7 %-kal magasabbak. A gazdálkodó szervek az év folyamán a vállalati fejlesztések ütemszerü megvalósitása érdekében fokozott erőfeszitéseket tettek. Az 1974. évben általában kisebb számu, de nagyobb fontosságu beruházás megvalósitása kezdődött meg. A vállalati beruházások élénkülését lehetővé tették pénzügyi oldalról a tervezettnél nagyobb saját források és azok a központi intézkedések is, amelyek többlet-hitelnyujtással és állami támogatással segitették a fejlesztéseket, anyagi-müszaki oldalról pedig elsősorban a belföldi gépgyártásnak az igényekhez jobban alkalmazkodó termékkibocsátása, valamint a szocialista gépbehozatal jelentős növekedése. A vállalati beruházások pénzügyi forrásainak 56 %-a saját erő, 26 %-a hitel és kölcsön, 18 %-a költségvetési juttatás. Állami támogatásként a népgazdasági tervben jóváhagyott 11,1 milliárd forinton felül - évközi engedélyezésekkel további - 1,5 milliárd forint állt még a vállalatok rendelkezésére. Az 1974. évben a bányászat, a villamosenergia-, a könnyü- és élelmiszeripar beruházásai részesültek jelentős mértékü

állami támogatásban. Annak ellenére, hogy a gazdálkodó szervek teljes egészében nem is vették igénybe a biztositott támogatást, a vállalati beruházások erőteljes növekedése jelentős részben az állami támogatással megvalósuló beruházások körében volt.

A vállalati beruházások gyors ütemü növekedése szinte a népgazdaság minden ágában jellemző volt. Az ipar, a szállitás, a hirközlés és a belkereskedelem beruházásainak növekedési üteme a népgazdasági átlagnál magasabb volt. A mezőgazdaságban a beruházási ráforditás az általánosnak megfelelő volt. Az elmult évinél kisebb összegü beruházási kifizetés a külkereskedelemben és a nem termelő ágazatokban volt.

A vállalati beruházások mintegy háromnegyed része központi célkitüzések megvalósitásához kapcsolódott, s jelentős sulyt képviseltek a rekonstrukciós programokkal összefüggő beruházások is. A vállalati beruházások körében egyes programok vonatkozásában várható, hogy a IV. ötéves tervben meghatározott fejlesztések teljesülnek /pl. közuti járműgyártás fejlesztése, butoripar rekonstrukciója/, más területeken azonban az előkészités lassusága, a felkészülés elhuzódása miatt várhatóan a befejezés az V. ötéves tervidőszakra huzódik át /pl. számitástechnika, könnyüszerkezetes épitési mód elterjesztése/.

A költségvetés a vállalatok saját pénzeszközeit részben fejlesztési, részben forgóalap feltöltésére, továbbá az év során üzembe helyezett beruházásokhoz kapcsolódó forgóalap juttatásként együttesen 2,5 milliárd forinttal - az előző évinél 7oo millió forinttal kisebb összeggel - egészitette ki. A juttatás 67 %-a az ipari, 9 %-a a mezőgazdasági, 14 %-a a belkereskedelmi vállalatok alapjait növelte, s nyujtott lehetőséget a vállalatok fennálló kötelezettségeinek teljesitésére és forgóeszköz-bővitésre.

A tanácsi feladatok megvalósitásához a tanácsi fejlesztési alapok kiegészitésére az előző évinél jóval többet forditott a költségvetés.

A magánlakásépités támogatására 2,1 milliárd forintot - a tervezettnél közel 22 %-kal, 37o millió forinttal többet - adott a költségvetés. Az év folyamán a tanácsi értékesitésü, valamint az Országos Takarékpénztár beruházásában és a magánszervezésben épülő társasházlakások tulajdonosainak 88 %-a részesült szociálpolitikai kedvezményben. Széles körben bontakozott ki az 1973. évben bevezetésre került munkáslakásépitési /vásárlási/ akció. Az előző évihez képest az állami vállalatok munkásai 83 %-kal több lakás épitéséhez, illetve vásárlásához kaptak - egy lakásra átlagosan 61 ezer forint összegü - állami támogatást.

A vállalatok és szövetkezetek támogatása

A vállalatoknak és szövetkezeteknek folyósitott költségvetési támogatások összege 98,9 milliárd forint volt, 44 %-kal több az előző évinél. A támogatások növekedésének üteme az előző évinek majdnem kétszerese. Ez főként annak tudható be, hogy a világpiaci áremelkedések hatásainak semlegesitése céljából az import-ártámogatásokat az előző évi szint négy és félszeresére kellett növelni.

Állami visszatérítés címén - a kivitel ösztönzésére, szerkezetének és viszonylati megoszlásának befolyásolására - az állami költségvetés 14,5 milliárd forint támogatást folyósitott. Ez az előirányzottnál 11o millió forinttal, az 1973. évinél pedig 222 millió forinttal több.

A szocialista viszonylatu állami visszatérítés 6,9 milliárd forint összegéből 27 % az élelmiszeripari, 25 % a gépipari, 19 % a könnyüipari, 12 % a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási, 11 % a kohászati termékekre jutott. A nem rubel viszonylatu állami visszatérítés 7,6 milliárd forint összegéből 3o % a könnyüipari, 23 % a gépipari, 21 % az élelmiszeripari, 17 % a vegyipari termékek kivitelét segitette elő.

A kiviteli forgalom mindkét fő viszonylatban jobban nőtt mint a támogatás. Szocialista viszonylatban csaknem minden ágazatban mérséklődött a loo forint támogatott árbevételre jutó állami visszatérítés. Az átlagosnál magasabb támogatást igénylő élelmiszeripari termékek kivitele alacsonyabb volt a tervezettnél és az előző évinél is.

A nem szocialista viszonylatu kivitel állami visszatérítése a mult évinél 5,5 %-kal, az előirányzatnál 3,3 %-kal magasabb. A loo forint támogatott árbevételre jutó állami visszatérítés /19,9o forint/ mind a tervezettnél, mind az előző évinél alacsonyabb. Ezt elősegitette az is, hogy - az exportárnyereség mérséklése érdekében - mintegy 2 milliárd forint összegben az állami visszatérítés csökkentésére került sor.

A kivitelt ösztönözte még a nyereségadó-kedvezmény és a Kereskedelempolitikai Alapból nyujtott támogatás is. A kedvezményben részesülő vállalatok /ágazatonként, szakágazatonként a különböző adottságokat és lehetőségeket figyelembe véve megállapitott/ nyereségadót tarthattak vissza. Ennek az 1974. évi összege 1.o78 millió forint /a részesedési alapot 27o millió forint, a fejlesztési alapot 8o8 millió forint illette meg/, a számitottnál 214 millió forinttal több. Az 1974. évi adókedvezmény 3,1 milliárd forint összegü állami visszatérítés hatásával azonos. A kivitel növelése érdekében a költségvetés évente rendszeresen jelentős eszközöket helyez a Kereskedelempolitikai Alapba. Ennek az 1974. évi összege 8oo millió forint volt.

Dotáció és termelési árkiegészités címén folyósitott állami támogatás 2o,8 milliárd forint, ami az előirányzatot 1,3 milliárd forinttal, az 1973. évit pedig 4,5 milliárd forinttal haladta meg.

Az iparvállalatok termelési támogatása 6,2 milliárd forint. A legnagyobb összegekkel a szénbányászatot /1,2 milliárd forint/, a cukorrépa felvásárlást és a cukorgyártást /1 milliárd forint/, valamint a tbc. mentes tej felvásárlását és értékesitését /4oo millió forint/ kellett támogatni. Az épitőanyagipar termelésfelfutási többletköltségeinek ellensulyozására 3oo millió forintot kellett folyósitani. A bányászatban a tüzvédelmi berendezések beszerzésének támogatása loo millió forint terven felüli dotációt tett szükségessé. A vegyiparban az etilén világpiaci áremelkedésének ellensulyozására a költségvetés 12o millió forintot folyósitott. Jelentős összegü volt az élelmiszeripari támogatás emelkedése is. Mérséklődött viszont a takarmányforgalmazásra ezen a jogcimen folyósitott támogatás.

Az 1974. évben 11 milliárd forint a mezőgazdaság által felhasznált ipari eredetü, s jórészt importból származó termékek /gép, mütrágya, növényvédőszer/ forgalmazását segitette. A költségvetésből ezen a cimen folyósitott támogatás főként a világpiaci árak emelkedése és az előszállitások miatt közel 1,5 milliárd forinttal nagyobb a tervezettnél. A gyapjufelvásárlási árak miatti árkiegészités 34o millió forint. A szarvasmarha és sertéstenyésztés fejlesztésére és a kedvezőtlen adottságu állami gazdaságok részére 79o millió forint, sertésértékesitési prémium cimén 11o millió forint támogatást fizetett a költségvetés.

A szállitás és hirközlés dotációja és termelési árkiegészitése 1,6 milliárd forint. Ebből a devizaszerzés és -kimélés támogatása 1.14o millió forint, a vasuti árufuvarozás árkiegészitése 25o millió forint, a hirlapterjesztéssel összefüggő juttatás loo millió forint.

A fogyasztói árkiegészités összege 25 milliárd forint, 2,3 milliárd forinttal több az 1973. évinél. A fogyasztói árkiegészitések lényegében tervszerü növekedése lehetővé tette, hogy a legfontosabb közszükségleti cikkek és szolgáltatások árszinvonala és áraranyai az életszinvonalpolitikai céloknak megfelelően alakuljanak. A támogatások nagy része /48 %/ az alapvető élelmiszerekre, 37 %-a szolgáltatásokra, ezen belül 28 % a személyszállitásra jut.

Az alapvető élelmiszerek árkiegészitése az elmult évben is jelentősen nőtt és elérte a 11,9 milliárd forintot. Ebből a legnagyobb összeg a hus és huskészitmények /5,9 milliárd forint/, a tej és tejtermékek /3,3 milliárd forint/ és a cereáliák /1,1 milliárd forint/ árkiegészitése. Jelentős volt /1,4 milliárd forint/ a hagyományos tüzelőanyagok támogatása, amely az utóbbi években viszonylag állandó összegü.

A személyszállitás árkiegészitése is tovább emelkedett /összege 7 milliárd forint volt/. Gyors ütemben bővült az egyéb szolgáltatások /távfütés, ivóviz és csatorna-szolgáltatás stb./ támogatási szükséglete is. Terven felül nőtt az év során a gyermeklábbelikre, füzetekre, iskolai papirárukra, egészségügyi papirárukra, valamint néhány gyógyászati segédeszközre folyósitott támogatás.

A loo forint kiskereskedelmi forgalomra és lakossági szolgáltatásra jutó fogyasztói árkiegészités lo,9o forint, csaknem azonos az előző évivel /11 forint/.

Az import-ártámogatás 27,1 milliárd forint összege a termékek behozatali áránál alacsonyabban megállapitott felhasználói, illetve fogyasztói árak kiegyenlitésére szolgált.

A behozatal különböző formákban történő támogatása a belföldi árszinvonal védelmének egyik fő eszközévé vált. Az 1974. évben a támogatások növekedése 21 milliárd forint. A növekmény mintegy hárommegyede az áremelkedésekből adódott. Az 1974. évi import-ártámogatás az előirányzatot 16,9 milliárd forinttal, 165 %-kal haladta meg.

A világkereskedelem áraiban az inflációs hatások már az 1973. évben érezhetők voltak. Az 1974. évi költségvetési előirányzatok tervezésekor az 1973. év végére kialakult magas árak változatlanságát feltételezve lo,2 milliárd forint import-ártámogatás került jóváhagyásra. A feltételezettől eltérően az árnövekedés azonban tovább folytatódott és átgyürüződött a számitásba vettnél szélesebb körbe is. A bekövetkezett áremelkedések hatására a világkereskedelem átlagos árszinvonala 3o %-kal magasabb volt az előző évinél. E hatások tükröződtek népgazdaságunk import forgalmának árfeltételeiben is. Legnagyobb mértékben az energiahordozók /lo8 %/ és az anyagok /47 %/ árai emelkedtek, szemben a késztermékek 9 %-os, valamint a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek 23 %-os árnövekedésével.

Az árkiegészités cimén nyujtott 9 milliárd forintból 4,3 milliárd forint az energiahordozókra /főként az áremelkedés hatására a kőolajra, gázolajra/, 3,3 milliárd forint a vegyipari anyagokra jutott /müanyagalapanyagok, marónátron 7o %-ban áremelkedés miatt, a vegyi anyagok, festék stb. esetében jelentős a behozott mennyiség növekedése is/.

Az import árkülönbözeti tartalékalapok támogatása 18 milliárd forint volt. Ezeken belül az Élelmiszeripari Tartalékalap igényelte a legnagyobb támogatást. Korábban az Alap árnyereségéből fedezte az árveszteséget. Az 1973. évben még jelentős bevételi többlettel rendelkezett. Az 1974. évben viszont a 7,2 milliárd forint bevételén tulmenően 6,1 milliárd forint költségvetési támogatásra szorult.

részben a világpiaci árak alakulása, részben a kibővült feladatköre miatt. Az 1973. évben a huskivitel nyereséges volt, és ellentételezte a fehérjetakarmány behozatal veszteségét. Az 1974. évben a Közös Piac import-korlátozó intézkedései miatt a huskivitel is veszteségessé vált. Ennek csaknem teljes összegét /73o millió forintot/ az alapból kellett megtériteni. A tartalékalapot terhelte a műtrágya-vásárlás támogatása 4,9 milliárd forinttal; /ebből mintegy 2,6 milliárd forint a taktikai elővásárlások miatt, 2,3 milliárd forint pedig áremelkedések miatt vált szükségessé/ a cukorbehozatal áremelkedésének ellentételezése 1,8 milliárd forinttal; a fehérjetakarmányok árveszteségé 3,5 milliárd forinttal.

A könnyűipari termékek behozatalának árveszteségére a tartalékalapokba több mint 5,7 milliárd forint támogatást nyujtott az állami költségvetés. Ebből a pamutra, pamutfonalra, pamutszövetre 2,5 milliárd forint, a szintetikus és cellulózalapu anyagokra 1,7 milliárd forint, a gyapjura 57o millió forint, a bőrökre 91o millió forint jutott. Az előirányzottnál 2,4 milliárd forinttal több támogatást főként a világpiaci áremelkedések okozták, a behozatal mennyiségi növekedése mindössze 4oo millió forintot /a pamuttermékeknél/ indokolt.

A vegyipari termékek különböző import árkülönbözeti tartalékalapjai /mosószer és szappan alapanyagok, műanyagipari lágyitók, fémpigmentek, gumi alapanyagok, aromás vegyületek stb./ 3,8 milliárd forintot meghaladó állami támogatásban részesültek. Ez a megelőző év támogatási összegét közel 3,7 milliárd forinttal, az előirányzatot pedig 3,4 milliárd forinttal meghaladta. A többlet-támogatás elsősorban a szénhidrogén alapu vegyianyagok sokszoros áremelkedése miatt vált szükségessé, az előirányzatok kialakitásának időszakában ugyanis még nem lehetett kellően felmérni és számszerüsiteni ezek hatását.

A fekete és szinesfémkohászati termékek támogatására az 1973. évinél 36o millió forinttal több, 66o millió forint volt az 1974. évi előirányzat. Ezzel szemben a teljesités közel 1,1 milliárd forint. A támogatási többletet a horgany, a betonacél és az ónozott lemez behozatalának mennyiségi növekedése mellett, több fontosabb termék áremelkedése is okozta.

A kávé, kakaó és füszerek tartalékalapjának támogatása 1,2 milliárd forint volt.

Az egyéb vállalati támogatás 4,6 milliárd forint, az előirányzottnál 4oo millió forinttal kevesebb.

A költségvetés az állami lakásoknak a magasabb lakbérekből sem fedezhető felujitására és fenntartására 1,4 milliárd forintot forditott. A vállalatok az általuk folyósitott lakbérhozzájárulás miatt 14o millió forint - a dolgozók kereset emelkedése miatt az előző évinél 7o millió forinttal kevesebb - költségvetési téritésben részesültek.

A szénhidrogén kutatási, feltárási feladatok előirt teljesitéséhez a költségvetés 82o millió forintot biztositott.

Egyes vállalatok részesedési alapjának kiegészitésére a költségvetés 36o millió forint összegü kiadást teljesitett.

A burgonya-, a zöldség- és a gyümölcstermelés növelése, a lakosság friss áruval való ellátása, a fogyasztói árszint megfelelő alakulása érdekében szükségessé vált a kockázati alapnak 25o millió forint összegü költségvetési kiegészitése.

Az élelmiszergazdaság termelését és forgalmát befolyásoló piaci áringadozások megakadályozására 18o millió forintot folyósitott a költségvetés.

Az állami költségvetés a mezőgazdasági szövetkezetek támogatására közvetlenül 9,4 milliárd forintot, az előző évinél 25,8 %-kal, az előirányzottnál pedig 11,4 %-kal többet forditott. A támogatásokból 2,4 milliárd forint a beruházási ártámogatás és megközelitően 7 milliárd forint az üzemviteli és egyéb támogatás.

Az 1974. évben az üzemek beruházásain belül a korábbi évekhez képest megváltozott az uj kezdések és a rekonstrukciós bővitések részaránya. Az állattenyésztési beruháhásoknál - elsősorban a sertéstenyésztésnél - csökkent az uj épitések aránya. Az állattenyésztési épületek kapacitását elsősorban a meglévő létesitmények rekonstrukciójával növelték. Az alapberuházások zavartalan üzemeltetése érdekében a mezőgazdasági szövetkezetek ez évben nagyobb arányban épitettek tárolókat, terményszáritókat, takarmánykeverőket.

Előrehaladt az ültetvénytelepités is. A támogatási kör bővitése következetében szőlő- és gyümölcsös telepitésre a szövetkezetek csaknem loo %-kal /13o millió forinttal/ többet forditottak, mint az 1973. évben. Épitéshez és ültetvénytelepitéshez a költségvetés 1,69o millió forint támogatást biztositott.

Az 1974. évben a bekötőutak létesitését 53o millió forint támogatás segitette elő, amelyből 26o majorhoz 28o km utat épitettek. A bekötőutak épitése kapacitás és anyaghiány miatt elmaradt a tervezettől, mintegy 7o millió forint értékü ut épitése huzódott át erre az évre.

A kedvezőtlen adottságu szövetkezetek szarvasmarhatartást elősegitő fejlesztési támogatása 29o millió forint, 3o millió forinttal több, mint az előirányzott összeg. A kisegitő üzemek fejlesztését és a tagok foglalkoztatását az 1974. évtől kezdődően a költségvetés 5o millió forint termelési adókedvezménnyel is elősegitette.

Az üzemviteli támogatásokra a költségvetés 4,4 milliárd forintot /az előző évinél 4oo millió forinttal nagyobb összeget/ forditott. A többlet csaknem teljes egészében a kedvezőtlen adottságu termelőszövetkezeteknek, illetve szakszövetkezeteknek adott támogatás. Kedvezőtlen adottságu szövetkezetek üzemviteli támogatásának növelését tette lehetővé a jövedelemmövekmény-adó bevétel és a termelési adó egy részének az átengedése.

Különféle kiadások

A nemzetközi fizetési kötelezettségek teljesitésére, a belföldi államkölcsönök visszafizetésére és az egyéb kiadásokra forditott összeg 22,2 milliárd forint.

A nemzetközi kötelezettségekkel összefüggő kiadások összege 11,6 milliárd forint. Ez az összeg az előző évinél 71o millió forinttal, az előirányzatnál pedig 87o millió forinttal nagyobb. A korábbi években felvett hitelek törlesztése a tervezettet meghaladta. Ezt mérsékelte az, hogy a tervezettnél kisebbek voltak a nyujtott kormányhitelek és más kiadások.

A belföldi államkölcsönök visszafizetésére 8oo millió forintot bocsátott rendelkezésre a költségvetés. Ez - az előző években kiutalt összegek maradványával együtt - fedezetet nyujtott a békekölcsönkötvények törlesztőterv szerinti utolsó sorsolása alapján esedékes, továbbá a már korábban kisorsolt, de még be nem váltott kötvényekkel összefüggő fizetési kötelezettségek teljesitésére. Az 1974. évben a lakosság 1.55o millió forint bevételhez jutott a visszaváltott kölcsönkötvények ellenértéke és nyeremény e /kamata/ cimén.

Az egyéb kiadások összege 9,8 milliárd forint volt. Nagy részük az államháztartási hitelek és a lakosság kedvezményes lakásépitésére forditott kölcsönök kamata. Az 1974. évben is jelentős összeggel járult hozzá a költségvetés az egyéni és háztáji gazdaságok szarvasmarha-tenyésztésének fejlesztéséhez.

A társadalombiztositás és a költségvetési szervek kiadásai

Társadalombiztositási célokra, és a különböző feladatokat ellátó központi, illetve tanácsi költségvetési szervek, intézmények, valamint a fegyveres testületek az 1974. évben együttesen 1o8.679 millió forintot használtak fel, 11.837 millió forinttal /12,2 %-kal/ többet az 1973. évinél. A kiadások 2.548 millió forinttal /2,4 %-kal/ haladták meg az előirányzatot. A teljesitett kiadások - a fegyveres testületek kiadásait nem számitva - 92.312 millió forintot értek el, ami 1o.151 millió forinttal /12,4 %-kal/ meghaladja az előző évit. /E kiadásokon tulmenően a saját bevételeik felhasználására jogosult un. folyószámlás szervek és költségvetési üzemek a költségvetésből kapott támogatáson felül 9.375 millió forint összegü bevételüket vették igénybe 1974. évi tevékenységük során; ez 16,7 %-kal több az 1973. évinél./

A kiadások növekedési üteme az utóbbi években jelentősen meghaladta a nemzeti jövedelemét és kétszer olyan gyors volt, mint az állami vállalatoktól és a szövetkezetektől központositott állami jövedelmeké. A költségvetés által elosztható pénzeszközök nagyságát alapvetően meghatározó - támogatásokkal csökkentett - vállalati-szövetkezeti befizetések előző évhez képest bekövetkezett csökkenése mellett különösen ellentmondásos e területek igen gyors 1974. évi bővülése.

A költségvetés az intézmények fenntartási és müködési kiadásain felül mintegy 14,5 milliárd forintot forditott az intézményhálózat növelésére, a meglévők bővitését és korszerüsitését célzó beruházásokra. A beruházásoknak csaknem fele a szociális, egészségügyi, oktatási és közmüvelődési intézmények hálózatának fejlesztésével, több mint egyharmada az infrastrukturális ellátás növekedésével volt összefüggésben, mig fennmaradó részét az államigazgatási szervek beruházásaira forditották.

Az egyes ágazatok céljait szolgáló beruházások - az előző évekhez hasonlóan - 1974-ben is a tervezetthez képest viszonylag jelentős eltérésekkel valósultak meg.

Az 1974. évben a kórházi ágyak száma 1.32o-szal - a tervezettnél 28o-nal kevesebbel - nőtt. Részlegesen megkezdte müködését /285 ággyal/ a kiskunhalasi kórház, és a nagykanizsai kórház /188 ággyal/. A váci és a ceglédi kórházakban 174-174 ágyas uj ideg-elme részleget, Mohácson 9o ágyas, Zalaegerszegen 8o ágyas uj pavilont adtak át. A kórházi beruházások meggyorsitására tett eddigi intézkedések nem jártak megfelelő eredménnyel. Hasonló a helyzet a szociális otthonok fejlesztésénél, ahol 1974. évben 1.o34 férőhely valósult meg.

A járóbetegellátásnál kedvezőbbek a fejlesztések mutatói, kismértékben meghaladták a tervezettet. Az 1974. évben a napi szakorvosi óraszám 790-nel, az orvosi körzetek száma 87-tel emelkedett, amiből 36 gyermekorvosi körzet volt.

Az igényekhez képest nem kielégitő az előrehaladás az egészségügyi gyermekotthoni és a csecsemőotthoni férőhelyek számának növekedésében. A bölcsődei férőhelyek száma 1974-ben 2.200-zal bővült, ami kismértékben elmaradt a tervezettől.

A kulturális területeken a tervezettnél lényegesen gyorsabban gyarapodtak - jelentős társadalmi segitséggel - az óvodai férőhelyek, mintegy fele-fele arányban uj létesitmények és a meglévők átalakitása, bővitése, rekonstrukciója utján. Előrelépés történt a diákszociális intézmények létesitése és bővitése terén is.

Uj létesitményekkel bővült a felsőoktatási intézményhálózat is. Megkezdte működését a Közlekedési és Távközlési Müszaki Főiskola.

A müszaki fejlesztési alapból jelentős összeg került átcsoportositásra a költségvetési kutató intézetek, egyetemi kutatóhelyek kutatási-fejlesztési célokat elősegitő beruházásaira.

A közmüvelődési intézmények létesitése, rekonstrukciója is meggyorsult. Legjelentősebb a Budai Várpalota egy részének átadása, amely a Munkásmozgalmi Muzeumnak és a Nemzeti Galériának nyujt méltó elhelyezést.

Az ut és hid beruházások eredményeként tovább folytatódott az M 1-es, az M 3-as autóutak és az M 7-es autópálya, valamint a kunszentmártoni közuti-vasuti hid épitése, befejeződtek a medvei Dunahid és az algyői Tiszahid munkálatai. Az állami közutak hossza jelenleg 29.801 km. Ezen belül az állandó burkolatu pormentes utak aránya 71,3 %.

Az 1974. évben az összes kiadás 37 %-a /33,8 milliárd forint/ pénzbeli társadalmi juttatás volt. Az e célokra való felhasználás az előző évihez képest 5.251 millió forinttal emelkedett, ebből származott a társadalmi közös fogyasztás éves kiadási többletének több mint fele. A pénzbeli társadalmi juttatások növekményéből megközelitően azonos rész szolgálta egyrészt a gyermeknevelés fokozottabb támogatását, másrészt a különböző ellátásoknak az energiahordozók hatósági áremelése miatti kiegészitését, illetve az ellátási rendszerekben automatikusan érvényesülő növekedés kielégitését. A többletkiadások belső megoszlásának arányai elsősorban a népesedéspolitikai intézkedések hatásait jelzik. A pénzbeli juttatások aránya a lakossági jövedelmekben tovább nőtt.

A kiadások több mint 36 %-át a szociális, egészségügyi, oktatási és közművelődési intézmények által nyujtott szolgáltatásokban megtestesülő természetbeni társadalmi juttatások költségeire forditották. Ezek a kiadások 33,4 milliárd forintot tettek ki, 3,1 milliárd forinttal /1o %-kal/ többet, mint egy évvel korábban. Ebből a többletből adódott a társadalmi közös fogyasztás éves kiadási növekményének csaknem egyharmada.

Az e körben teljesitett költségvetési kiadások egy lakosra jutó évi összege 1974-ben több mint 3.17o forint. A többletkiadások felhasználásával elsősorban az anya- és csecsemővédelem fejlesztésében, a fiatalok közművelődési támogatásában, az oktatás technikai felszereltségének javitásában, a diákszociális ellátás szinvonalbeli különbségeinek kiegyenlitésében, az intézményekben foglalkoztatott dolgozók élet- és munkakörülményeinek, jövedelmi viszonyainak javitásában mutatkozott előrehaladás.

Az egyéb kiadások az utak, hidak fenntartását, felujitását és korszerüsitését, a mezőgazdasági és vizügyi feladatok, a tudományos kutatás támogatását, a város- és községgazdálkodási, illetve az államigazgatási feladatok ellátását, valamint a költségvetési intézmények felujitási szükségletét szolgálták. /Ezen kiadások között szerepelnek továbbá a tanácsok által a fejlesztési alapba átcsoportositott költségvetési eszközök is./ A felsorolt célokra forditott kiadás az 1974. évben 25,2 milliárd forint volt, ami 1,9 milliárd forinttal /7,8%-kal/ több az 1973. évinél. Az egy lakosra jutó kiadás 2.4oo forint.

A költségvetési szervek gazdálkodásának szinvonala az elmult évek során fejlődött, de még mindig elmarad a követelményektől és a lehetőségektől. Sok esetben hiányzik a szervezett, tudatos törekvés a feladatok ésszerübb megoldására, a hatékonyabb eszközfelhasználásra. Viszonylag kevés a valóban ésszerü gazdálkodásból eredő, az időszerütlenné vált feladatok elhagyásából, vagy hatékonyabb munkaszervezésből származó megtakaritás.

Az intézmények gazdálkodási tartaléka évről évre nő, az 1974. év végén meghaladta az 5,6 milliárd forintot, az éves kiadások 5,2 %-át. A pénzmaradvány nagyobb része tényleges megtakaritás és felhasználatlan felujitási pénzeszköz, kisebb része pedig kiadási hátralék, nem teljesitett megrendelés, későbbi időszakra halasztott, vagy véglegesen elmaradt feladat, illetve elhuzódott fejlesztés következménye. A pénzmaradványon felül 1,7 milliárd forintot tett ki a tanácsok többletbevétele, s 1,1 milliárd forintot a tartalék összege, amely a tanácsi gazdálkodás biztonságát, évközben felmerülő uj feladatok megoldását szolgálja.

A pénzmaradványok gyarapodásában nemcsak az intézmények hatékonyabb gazdálkodásra való törekvése tükröződik, hanem a tervezésben, az irányitásban és a szervezésben meglévő fogyatékosságok hatása is. Ezek ugyanis lehetővé tették a feladatelmaradásokból származó pénzmaradványoknak a gazdálkodás eredményeként való elismerését, a saját bevételek növelésében érdekelt szerveknél pedig a bevételek alacsonyabb tervezését. Gyakori az is, hogy a kiadások tervezése nem igazodik eléggé a valóságos szükségletekhez.

A költségvetési szerveknél foglalkoztatottak átlagos száma az év folyamán 482.6oo volt, az előző évit 16.7oo fővel /3,6 %-kal/ meghaladta. /A saját bevételek felhasználására jogosult szerveknél az átlaglétszám 1o2.5oo fő volt./ A gazdálkodó szervek - részben a szakképzett munkaerő hiánya miatt, részben a nem mindig ésszerü létszámgazdálkodás következtében - a lehetőségeknél közel 19 ezerrel kevesebb munkaerőt foglalkoztattak. Ebből 11.ooo az egészségügyi és szociális intézményekre, 5.6oo pedig az oktatási és közmüvelődési szervezetekre jutott. Ez is hozzájárult a jutalmazási alap növeléséhez, ami bérmegtakaritásból 27o millió forinttal emelkedett.

Az elmult évben a költségvetési szervek béralapfelhasználása 15.325 millió forint volt /a saját bevételek felhasználására jogosult szervek béralapja ezen felül 3.588 millió forint/. Ez a tényleges létszámszaporulat, a szokásos éves bérfejlesztés /3 %/ és az egyes részterületeket érintő központi bérintézkedések hatására 8,2 %-kal volt magasabb az előző évinél.

A gazdálkodásban tapasztalhatók olyan jelenségek is, amelyek nem állnak összhangban a népgazdasági lehetőségekkel. Egyes területeken az uj feladatok kialakitásánál, feladatbővitéseknél olyan luxusjellegü megoldásokra törekednek, amelyek egyenetlenségekhez vezetnek és tovább fokozzák az alapvető ellátások szinvonalbeli különbségeit.

A költségvetés évről évre pótlólagos juttatásokkal is lehetőséget nyujt arra, hogy az ország területén egyenletesebb ellátás valósuljon meg. Emellett azonban szükség volna az eszközök racionálisabb helyi elosztására, a fajlagos ráforditások szintentartására, az átlagszinthez való gyorsabb közelités feltételeinek a rendelkezésre álló pénzmaradványok ésszerü felhasználásával történő bővitésére, annak érdekében, hogy a társadalmi közös fogyasztás ellátási rendszerei - jelentősebb területi eltérések nélkül - megközelitően azonos szinvonalon müködhessenek.

A társadalombiztositási kiadások összege 36.754 millió forint volt, az előző évinél 17,1 %-kal, az előirányzatnál 3,8 %-kal több. A társadalombiztositási és nyugdijjárulékból származó bevételek a kiadások 74 %-át fedezték. Az egy lakosra jutó társadalombiztositási kiadás 3.5oo forint,

az 1973. évinél 16,7 %-kal több. Az összes kiadás a nemzeti jövedelem 9,7 %-ának felel meg.

Az 1973. évihez viszonyitott többletkiadás 6o %-a a társadalombiztositás rendszerében automatikusan ható demográfiai és gazdasági természetü tényezők változásának következménye. A születési arányszám az előző évi 15 ezrelékről 17,8 ezrelékre, az élveszületések száma 3o ezerrel nőtt. A munkavállalók számának emelkedése révén a szolgáltatásokat saját jogon igénybevevők létszáma az előző évinél 57 ezerrel volt több. A keresethez igazodó készpénzsegélyek az igénybevevők átlagkeresetének közel 6 %-os növekedésével arányosan emelkedtek. A nyugdijasok és egyéb ellátottak száma 44 ezerrel /3,9 %-kal/ gyarapodott. A többletkiadás 4o %-a az egyes ellátások összegének növelésére hozott intézkedések hatása.

A gyermekes családok, az anyák támogatására a társadalombiztositás keretében 9 milliárd forint jutott, 2,3 milliárd forinttal /34,3 %-kal/ több, mint az előző évben.

A társadalombiztositás keretében folyósitott családi pótlék összege 4.73o millió forint volt, ami 65o millió forinttal /15,9 %-kal/ meghaladta az egy évvel korábbit. A többletkiadások döntő része abból származott, hogy a két gyermek után járó családi pótlék összegét 1974. junius 1-évei gyermekenként havi loo forinttal emelték. Az 1974. évben 1.65o ezer - az előző évinél 42 ezerrel több - gyermek után kaptak a szülők családi pótlékot. A jogosultak számának növekedése az élveszületések emelkedése mellett annak a korábbi intézkedésnek is következménye, hogy a többgyermekes családok akkor is kapnak családi pótlékot, ha annak feltételei már csak egy gyermekünél állnak fenn. Ilyen jogcimen csaknem loo ezer gyermek után fizetnek családi pótlékot.

A gyermekgondozási segélyekre forditott kiadás 2.384 millió forint, 813 millió forinttal /52 %-kal/ több az 1973. évinél. Az emelkedést nagyobbrészt a segély összegének a gyermekek számától függően differenciált havi 15o, 25o, illetve 35o forintos emelése okozta, de megnőtt a segélyt igénybevevők száma is, az 1973. év végi 195 ezerről 22o ezerre /több mint 13 %-kal/. A segélyben részesülő nők aránya a dolgozó nők összlétszámához viszonyitva az előző évi 9,7 %-ról 11,2 %-ra emelkedett. /A hatósági árintézkedések miatt adott kiegészités az ellátások összegét 4o millió forinttal emelte./

Az 1974. évben 181 ezer szülő nő részesült anyasági segélyben, az egy évvel előbbinél 33 ezerrel több. A segély összegének - a korábbi 9oo-1.1oo forintról - egységesen 2.5oo forintra történő felemelése mellett bővült a jogosultak köre; gyakorlatilag minden szülő nő részesül ebben a juttatásban. Az intézkedés hatására 26o millió forinttal nőtt a segélyekre folyósitott összeg.

A terhességi-gyermekágyi segélyek összege 178 millió forinttal /2o,8 %-kal/ emelkedett és elérte az 1.o41 millió forintot. Az egy év alatti növekedés ilyen alakulásában a születésszám javulása mellett - a női foglalkoztatottság változásával összefüggésben - szerepe volt annak is, hogy a szülő nők között nőtt a dolgozók aránya, és azok átlagkeresete.

A társadalombiztositási kiadások több mint felét a nyugdijak és egyéb nyugdijjellegü ellátások tették ki. Ezek összege 18.561 millió forint, 2.342 millió forinttal /14,4 %-kal/ magasabb, mint az előző évben. E kiadások 1.159 ezer fő ellátását biztositották. Ezen felül az állami költségvetéstől elkülönitetten kezelt nyugdijalapokból 555 ezer fő részére 4.594 millió forintot fizettek ki. Ezek közül a Mezőgazdasági Termelőszövetkezeti Nyugdijalapot az állami költségvetés 1,2 milliárd forinttal, az előző évi több mint másfélszeresének megfelelő összeggel egészitette ki.

A munkás-alkalmazotti nyugdijasok 1 főre jutó havi átlagos ellátása 1974-ben 1o,5 %-kal emelkedett, s megközelitette az 1.4oo forintot. A növekedésben a nyugdijas állomány természetes cserélődése mellett szerepe van a nyugdijak évenkénti automatikus emelésének, az 1.5oo forinton aluli ellátások /2 % helyett/ egységesen havi 3o forinttal való emelésének, továbbá az ellátások havi 5o forintos kiegészitésének is. /Ez utóbbi a kiadásokat 262 millió forinttal emelte./ A nyugdijasok részére 272 millió forint lakbérhozzájárulást is folyósitottak.

A táppénzkiadás az 1974. évben is nagymértékben, 652 millió forinttal /14,7 %-kal/ emelkedett; ezen a cimen összesen 5.o98 millió forintot fizettek ki. A korábbi éveket meghaladó ütem döntően a táppénzes arányszám kedvezőtlen alakulásából adódott. A táppénzre jogosultak száma ugyanis elsősorban a gyermekápolási táppénzre való jogosultság kiterjesztése miatt nőtt, a táppénzt igénybevevők átlagkeresete az előző évinél mérsékeltebben emelkedett.A loo munkanapra jutó megbetegedések aránya - az előző éveket jellemző 5,2-5,4 %-kal szemben - elérte az 5,8 %-ot. A táppénzes arányszám magas szintje és állandó emelkedése sürgeti a táppénzes állományra ható okok feltárását, s a táppénzes fegyelem helyreállitását szolgáló intézkedések mielőbbi megtételét.

A biztositottak gyógyszer- és gyógyászati ellátásához nyujtott társadalombiztositási hozzájárulás az 1974. évben 3.866 millió forint volt, ami 428 millió forinttal /12,5 %-kal/ haladja meg az előző évit. A kiadások emelkedését döntően az uj, drágább gyógyszerek részarányának növekedése okozta. A vényátlagár a korábbi években tapasztalt kb. 5 %-kal szemben több mint 9 %-kal /21,4o forintról 23,3o forintra/ emelkedett. Tovább nőtt a gyógyszerfogyasztás is, a loo biztositottra jutó vények száma 2,7 %-kal volt magasabb az elmult évinél. A gyógyszerkiadások ilyen mértékü emelkedése szükségessé teszi az ésszerü,

egészségügyi szempontból is kívánatos gyógyszerfogyasztást elősegitő intézkedések kidolgozását és mielőbbi bevezetését.

A központi és a tanácsi költségvetési szervek kiadásain belül szociális és egészségügyi célokra 11.613 millió forintot forditottak, 911 millió forinttal /8,5 %-kal/ többet az előző évinél. A kiadások az előirányzatnál o,3 %-kal voltak magasabbak. Az egy lakosra jutó kiadás összege meghaladta az 1.1oo forintot, ami 8 %-kal több az 1973. évinél. A kiadások a nemzeti jövedelem 3,1 %-ának felelnek meg.

A szociális és egészségügyi intézmények béralapja 5.o43 millió forint volt, 6,3 %-kal magasabb az egy évvel előbbinél. Az átlagos bérszinvonal 3,1 %-kal emelkedett. A dolgozók átlaglétszáma 173.5oo fő, az előző évinél 4.9oo fővel több.

Az egészségügyi ellátást 1o.oo6 millió forint szolgálta, ami 74o millió forinttal /8 %-kal/ meghaladta az előző év kiadásait.

Az egészségügyi ellátásban kiemelkedő helyet foglalt el a népesedéspolitikai célok megvalósitásának elősegitése. Megszervezték a család- és nővédelmi tanácsadást, kötelezővé vált a házasság előtti tanácsadás igénybevétele. A családtervezés, a családi életre való nevelés az egészségügyi felvilágositó tevékenység középpontjába került. A modern fogamzásgátló szerek rendelésének megkönnyitése és beszerzésének kedvezményessé tétele, a terhességmegszakitás elbirálásának uj rendje az anyák, a születendő magzat, az ujszülött egészségének védelmét szolgálja, segiti a népesedési helyzet javulását, az egészséges nemzedék felnevelését. Az intézkedések hatására mintegy 4o %-kal csökkent a müvi terhességmegszakitások száma.

A születések emelkedése a kórházi szülészeti osztályokra jelentős többletmunkát háritott. A kórházak - főként átszervezés utján - növelték a szülészeti ágyak és az e területen foglalkoztatott dolgozók számát,hogy eleget tudjanak tenni a növekvő szükségleteknek. Megkönnyitette valamelyest az elhelyezést a müvi terhesség-megszakitás csökkenése is. A szülészeti osztályok nagy részénél mindezek ellenére is sok gondot okozott a zsufoltság.

A családvédelmet szolgálta a bölcsődei hálózat bővülése. Az elhelyezési gondok azonban a városokban a gyermekgondozási segély növekvő igénybevétele mellett is jelentősek.

Az egészségügyi ellátásra forditott kiadások az ellátás további fokozatos javitását tették lehetővé. A sulypontot - összhangban az orvostudomány fejlődéséből adódó követelményekkel - a kórházi, a klinikai intézmények, a kapcsolódó feladatok, szolgáltatások jobb ellátásának

megalapozása képezte. A meglévő kórházak gép- és műszerellátottsága tovább korszerüsödött, de még elmarad az utóbbi években épült kórházakétól az alapfelszerelési ellátottság tekintetében. Fékezik az előrehaladást a gép- és műszergazdálkodásban előforduló hiányosságok /tervszerütlen beszerzések, minősitési hibák, a tipizálási követelmények elhanyagolása, a szakszerütlen kezelés, a szervizszolgáltatás nehézségei, a szervezési okokból adódó alacsonyfoku kihasználtság/.

A fekvőbeteggyógyintézetekben általában növelték a gyógyszerfelhasználás lehetőségeit, a hatékonyabb gyógyszerellátás elősegitése érdekében. A klinikákon az egy ápolási napra jutó gyógyszerfelhasználás átlagosan 1o %-kal, a kórházaknál 6-8 %-kal növekedett. A növekedés mértékében egyes kórházak között jelentős eltérések vannak, amelyek indokoltsága behatóbb szakmai elemzéseket tesz szükségessé.

Az Országos Haematológiai és Vértranszfuziós Intézet korszerübb vérkészitményei hozzájárultak ezek szélesebb körü kórházi alkalmazásához. Az intenziv osztályok és ápolási részlegek szervezése a tanácsi kórházakban a tervezettnél lassabban és nem kellő koncentráltsággal, a lehetőségeknél kisebb hatékonysággal halad. A szivsebészeti és müveseellátási program megvalósitásában további előrehaladás történt. A kórházi-klinikai gyógyitó és megelőző tevékenység, a közegészségügy fejlesztését szolgáló orvostudományi kutatások kiadásai még erőteljesebben fejlődtek. A betegellátást hatékonyan szolgálta az Országos Mentőszolgálat tevékenysége, a betegszállitó gépkocsik az előző évhez képest 2,5 millió km-rel több utat tettek meg a gyors orvosi beavatkozás elősegitése érdekében.

Az egészségügyi intézményekben dolgozók éjszakai pótlékát szeptember 1-évei általánosan 3o %-ra, a nehéz munkabeosztásban dolgozó szakképzett egészségügyi alkalmazottaknál pedig 5o %-ra emelték. Az intézkedés az egészségügy területén foglalkoztatottak - többségükben nők - fokozottabb anyagi megbecsülését jelentette. A tanácsi szakigazgatásban dolgozó orvosok - az általános bérintézkedésen felül - julius hó 1-től munkahelyi pótlékban is részesülnek. Az intézkedéssel e munkaterület vonzóbbá tételét, az üres állások betöltését kivánták előmozditani. Az üzemegészségügyi szolgálat müködésének hatékonyabbá tételére, az üzemorvosi munka fokozottabb erkölcsi és anyagi megbecsülésére javaslatok készültek; az intézkedések végrehajtására 1975-ben kerül sor.A körzeti orvosok a család- és nővédelmi tanácsadásban végzett többletmunkájukért anyagi elismerésben, külön jutalmazásban részesülnek. Az egészségügyi területeken is megkezdődött a 44 órás munkahétre való áttérés. Az 1974. évben ennek előkészitéseként 2.5oo állás szervezésére került sor.

A kórházak és klinikák fenntartására és müködésére 5.387 millió forintot forditottak, 385 millió forinttal /7,7 %-kal/ többet, mint az előző évben.

A lo ezer lakósra jutó kórházi ágyak száma - szülőotthonokat is figyelembe véve - az előző évi 83,5-ről 84,7-re emelkedett. Egy gyógyintézeti ágy fenntartása átlagosan 61.8oo forintba, egy klinikai ágyé pedig ennél 22 ezer forinttal többe került.

A járóbetegellátás kiadásai 1.993 millió forintot tettek ki, 131 millió forinttal /7 %-kal/ többet, mint az előző évben. A többletből 7o millió forint a szakorvosi ellátásra, 38 millió forint a körzeti orvosi ellátásra jutott. A lo ezer lakosra jutó napi szakorvosi óraszám az előző évhez képest alig változott, az egy orvosi körzetre jutó lakosságszám viszont egy év alatt valamit csökkent. A körzeti orvosi ellátás feltételeinek fokozatos javitását az 1974. évben is 2o millió forintos célelőirányzat segitette. A járóbetegellátás feladatait nagymértékben nehezíti az orvosi munkaerő aránytalan területi eloszlása. Az 1974. év végén már több mint 26 ezer orvos volt és minden lo ezer lakósra 25 orvos jutott. Orvosellátottságunk nemzetközi összehasonlitásban is a legjobbak közé tartozik, mégsem kielégitő a területi és a szakmai megoszlás. Emiatt a betöltetlen álláshelyek aránya országos átlagban meghaladja a 9 %-ot. A betöltetlen álláshelyek száma megfelel az egyéves fejlesztési lehetőségeknek. Az egyes területeken mutatkozó orvoshiány különösen hátráltatja a rendelőintézetek, az üzemegészségügyi, az iskolaorvosi szolgálat működését, területileg pedig elsősorban annak a hat megyének az egészségügyi ellátását, amelyeknél az üres orvosi állások aránya 12-17 % között van /Szabolcs-Szatmár, Borsod-Abauj-Zemplén, Szolnok, Békés, Tolna, Nógrád megyék/. Az uj orvosi munkahelyek arányosabb létesitésére, egyes szakmai-területi fejlesztések mérsékeltebb, reálisabb meghatározására már hatottak valamelyest az Egészségügyi Minisztérium által kezdeményezett intézkedések. A szakorvosi rendelőintézeteknél csökkent a betöltetlen állások aránya, további javulást azonban csak átfogóbb és határozottabb intézkedésekkel lehet elérni. Hosszabb ideig a meglévő aránytalanságok fenntartása nem engedhető meg. A rendelkezésre álló szellemi és anyagi kapacitásokat a lakosság egészségvédelme érdekében célszerűbben kell kihasználni.

Az anya-, csecsemő- és gyermekvédelem kiadása 1.198 millió forint volt, 96 millió forinttal /8,7 %-kal/ több mint az előző évben. A többletből 55 millió forint a bölcsődei hálózat bővitését, 13 millió forint az egészségügyi gyermekotthonok jobb működését, 15 millió forint a tanácsi kórházakban az ujszülött és koraszülött ellátás feltételeinek javitását szolgálta. Felemelték az anyatej átvételi árát is, az anyatej-ellátás fokozása érdekében. Az uj korszerű tápszerek rendelésének szabályozása biztositotta, hogy minden rászoruló kisgyermek a tápszerhez térités nélkül hozzájuthasson. Az év folyamán minden rendszeres oltásban még nem részesült, védettséget még nem szerzett gyermeket /11 éves korig/ kanyaró elleni védőoltásban részesitettek.

A közegészségügyi és járványügyi szakszolgálat, az Országos Mentőszolgálat, a vérellátó hálózat működésére, orvosszakértői feladatok ellátására, valamint az egészségügyi felvilágositás céljaira 862 millió forintot forditottak, 45 millió forinttal /5,5 %-kal/ többet, mint az 1973.évben. A technikai fejlődésre - a környezeti ártalmak felderitése és az egészségvédelmi rendszabályok érvényesitése érdekében - mind nagyobb feladat hárul. E területen is nehezíti a működést a betöltetlen orvosi állások magas aránya. Ezen a téren megoldás csak az 1975. év szeptemberében induló egészségügyi főiskolai képzéstől várható, ahol a közegészségügyi-járványügyi ellenőrök is főiskolai képesitést szerezhetnek és néhány éven belül nagyobb részt vállalhatnak a közegészségügyi feladatokat ellátó orvosok tehermentesitésében.

Az alkoholisták kötelező munkaterápiás intézeti gyógykezelésének bevezetését az év során törvényerejű rendelet szabályozta. A jogszabály akkor kerül alkalmazásra, ha az alkoholista magatartásával családját, kiskoru gyermekének fejlődését, környezetének biztonságát veszélyezteti és az alkoholelvonó gondozóintézeti, vagy kórházi kezelésétől eredmény már nem várható.

Az egészségügyi ellátás hatékonyságának javulását hátráltatja, hogy a rendelkezésre álló anyagi eszközöket nem a legcélszerűbben használják fel. Ez jórészt az egészségügyi intézmények és szolgálatok széttagoltságából, a párhuzamos és egymástól függetlenül végzett betegellátásból ered, ami a fekvő- és járóbetegellátás szakmai elkülönültségével, és egyes szervezeti megoldások korszerűtlenségével függ össze. A kidolgozás alatt lévő, a tanácsi egészségügyi intézmények egységesitett szervezetére vonatkozó szervezési intézkedések alapján várhatóan előrelépés lesz az eszközökkel, az orvosi és egyéb szakmunkaerővel való célszerűbb gazdálkodás, a dolgozók szakmai ismereteinek bővülése, párhuzamos betegellátás megszünése tekintetében.

A szociális ellátásra és üdültetésre az 1974. évben 1.6o7 millió forintot használtak fel, 171 millió forinttal /11,9 %-kal/ többet, mint 1973-ban. Ezen belül a szociális otthonok és feladatok kiadása 1.1o9 millió forint, 128 millió forinttal /13 %-kal/ magasabb az egy évvel korábbinál. A szociális otthoni elhelyezési lehetőségek a beruházásokban mutatkozó elmaradás miatt a tervezettnél kisebb mértékben javultak, az öregek napközi otthonainak hálózata 73 ujabb intézménnyel gyarapodott. Ezzel párhuzamosan bővült a házi szociális gondozási tevékenység is.

Az év folyamán 27 ezer fő részesült rendszeres szociális segélyben, átlagosan havi 525 forintban, ezen felül 6 ezer fő kapott részsegélyt és 17 ezer fő mezőgazdasági járadékos pedig kiegészitő segélyt. A segélyeket is az év során havi 3o forinttal, illetve a tüzelőanyagok hatósági árának emelése miatt havi 5o forinttal, együttesen 8o forinttal emelték; az e célokra forditott összes kiadás 3o %-kal nőtt.

A költségvetés az üdültetés céljaira 498 millió forintot forditott, 43 millió forinttal /9,5 %-kal/ többet mint az előző évben. Bővült a családos üdültetés lehetősége.

A kulturális kiadások összege a központi és a tanácsi szerveknél együttesen 19.881 millió forint volt, 2.134 millió forinttal /12 %-kal/ több, mint az előző évben. A teljesités az előirányzottnál 3,2 %-kal magasabb. /E kiadásokon felül a bevételeik felhasználására jogosult szervek 3.234 millió forint bevételüket forditották kulturális feladatokra. A növekedés üteme 21,4 %./ Az egy lakósra jutó kiadás 1974-ben 11,1 %-kal, 1.89o forintra emelkedett. A kulturális kiadások a nemzeti jövedelem 5,2 %-át képviselik.

A kulturális feladatokat ellátó költségvetési szervek dolgozóinak bére 7.o97 millió forint volt az 1974. évben. A területen dolgozók átlagos bérszinvonala egy év alatt 2,9 %-kal emelkedett. A kulturális intézményekben dolgozók létszáma az év végén elérte a 218 ezer főt, egy év alatt csaknem 9.6oo fővel gyarapodott. /A saját bevételek felhasználására jogosult szervek béralapja 1.337 millió forint, átlaglétszáma pedig 38.7oo fő./

Nagyobb sulyt kap az általános iskolai oktatásban és a szakmunkásképzés fejlesztésében az oktató-nevelő munka szinvonalának javitása és módszereinek korszerüsitése. E módszerek a tanulók gondolkodását fejlesztve kialakitják a továbbtanulás igényét és képessé teszik őket a folyamatos önmüvelésre.

A gazdasági és társadalmi élet gyors fejlődése emellett elengedhetetlenné tette az iskolán kivüli oktatási rendszer kiépitését, a folyamatos továbbképzés biztositását. Különösen fontos a munkások szinvonalasabb képzését elősegitő továbbképzési rendszerek bevezetése, amelyekbe már több mint 17o ezer munkás kapcsolódott be. Ezek közül emlitésre méltó a szakmunkásképesitésü fizikai dolgozók felsőfoku tanulmányait biztositó intézkedés, a mester-szakmunkásképzés és a müvezetőképzés. A miniszteriumok rendezték a technikusminősités módját, meginditották a középfoku szakemberek továbbképzését.

Folyik az ifjusági törvény végrehajtása. Nő az uttörőházak, ifjusági klubok száma, szélesebb körü az ifjusági rendezvények támogatása. A fiatalok érdeklődésének megfelelően javulnak az oktatás, a kulturális és a sportélet feltételei.

A költségvetés az oktatási feladatokra csaknem 14,3 milliárd forintot, 1.3oo millió forinttal /1o %-kal/ többet forditott, mint egy évvel ezelőtt. Az egy lakósra jutó 1974. évi kiadás 1.36o forint, 8,7 %-kal magasabb az előző évinél.

Ezeken a kiadásokon belül az óvodák fenntartására és müködtetésére 1.636 millió forintot, az előző évinél 217 millió forinttal /15,3 %-kal/ többet használtak fel. Ez az előirányzatot 3,5 %-kal haladja meg. Az óvodai ellátás terén kiemelkedő a fejlődés. Az óvodákban elhelyezettek száma 316.ooo fő, ami - az intézmények átlagosan 114 %-os kihasználtsága mellett - az óvodáskoruak kereken 72 %-ának elhelyezését jelenti.

Az alsófoku oktatásra 5.134 millió forintot forditottak, ami az előző évinél 552 millió forinttal /12 %-kal/ több. A tanulók száma az 1974-1975. tanévben 1.o4o ezer fő, a huzamos ádőn át tartó fokozatos csökkenés után kismértékben emelkedett. Tovább javult a szakrendszerü oktatásban részesülő felsőtagozatos tanulók aránya /97,3 %/. A szaktanárok által megtartott órák aránya azonban még csak 79 %-ot ért el. Egy tanulócsoportra átlagosan 25,2 tanuló, egy osztályteremre pedig 1,28 tanulócsoport jut. Az elmult tanévben a nevelők létszáma csaknem 1.1oo fővel, 65.7oo-ra növekedett. A képesités nélküli nevelők száma 4.ooo fő, az összes nevelők 6,1 %-a. Alkalmazásukat még nem lehet mellőzni; különösen nagy a számuk a kisebb településeken, ahol a kedvezőtlenebb életkörülmények miatt nehéz a pedagógusutánpótlás biztositása.

A pedagógusok erkölcsi és anyagi megbecsülésére több intézkedés történt. Az oktató-nevelő munkában kifejtett kimagasló tevékenység elismerésére a Minisztertanács Apáczai Csere János dijat alapitott. A hosszu időn keresztül eredményes munkát végző, és a nyugállományba vonuló pedagógusoknak szolgálati emlékérem adományozható.

Az alapvető taneszközhiány csökkentésére adott 6o millió forint központi céltámogatás és a tanácsi tervekben szereplő, az iskolák közötti szinvonalkülönbségek mérséklésére szolgáló 84 millió forint támogatás jelentős mértékben hozzájárult az egyenlőtlenségek csökkentéséhez, az oktatási szinvonal emeléséhez. A céljellegü előirányzatok felhasználását nem mindenütt készitették elő megfelelően; helyenként felesleges beszerzésekre került sor, vagy nem gondoskodtak az eszközök tárolásának feltételeiről.

Erőteljesen bővültek a diákszociális juttatások. Az általános iskolai napközis tanulók száma 3o ezer fővel, 288 ezerre gyarapodott. A napközisek aránya az előző évi 25,1 %-ról 27,7 %-ra nőtt.

A diákotthonokban elhelyezett gyermekek száma 9.o5o fő. A bejárási lehetőségek szélesitése következtében az előző évinél mintegy 7.ooo fővel magasabb volt a körzeti iskolákba bejáró tanulók száma.

A gyógyitva nevelő iskolákban oktatott gyermekek száma 33.6oo fő, az intézeti férőhelyek száma 8.8oo. Az intézmények részére adott külön juttatás hozzájárult a gyógypedagógiai oktatás reformjának további szélesitéséhez és az intézetek jobb anyagi ellátásához.

A nevelőotthonok, intézetek fenntartására, valamint a nevelőszülőknél elhelyezettek ellátására az állami költségvetés 661 millió forintot, 15 millió forinttal /2 %-kal/ többet forditott, mint a megelőző évben.

A szakmunkástanulók képzésére 1.533 millió forintot forditott a költségvetés, az elmult évinél 103 millió forinttal /7,2 %-kal/ többet. A tanulók számának csökkenése miatt az egy főre jutó kiadás ennél jobban emelkedett. Az 1974. évben összesen 174 ezer fő tanult az év elején már tanácsi felügyelet alatt működő szakmunkásképző intézetekben. A szakmunkástanuló otthonokban lakó fiatalok száma 31.200 főre emelkedett. A közelmultban megindult szervező munka eredményeként csökkent a szakmák száma, lehetőség nyilt a magasabb szintü elméleti felkészitésre. Az iskolák többségében javulnak az oktatás tárgyi és személyi feltételei, tanmühelyek és kollégiumok épitése fejeződött be. A szakmunkástanulók általános müveltsége növelésének, a szabadidő kulturált kihasználásának körülményeiben is kedvezőbbek lettek a feltételek. Több a sportolási lehetőség, klubhelyiség, könyvtár; nagyobb támogatást kapnak az országjáráshoz, kulturális rendezvények látogatásához.

Középfoku oktatásra 2.114 millió forintot használtak fel, 156 millió forinttal /8 %-kal/ magasabb összeget, mint az előző évben.

A középiskolák közvetlen irányitását 1974. szeptember 1-től a tanácsok vették át. A középiskolai tanulók száma /209.600 fő/ 3 ezerrel volt kevesebb az előző tanévinél. A középiskolák I. évfolyamára az általános iskolát végzettek 44,4 %-át vették fel. Ezek közül a szakközépiskolában tanulók aránya 53,3 %. Az egy tanulóra jutó kiadás egy év alatt 880 forinttal /9,5 %-kal/ emelkedett. Az esti tagozat hallgatóinak száma 4,2 %-kal, a levelező tagozat hallgatóinak száma 15,2 %-kal magasabb az előző tanévinél.

A diákszociális juttatások közül a diákotthonokban elhelyezettek aránya az előző évihez képest emelkedett, a tanulószoba-menzai ellátás aránya azonban lényegében az előző évi szinten maradt.

Az 1974/75. tanévtől létrehozott, a szakmunkások tanulmányainak kiegészitését szolgáló szakközépiskolák lehetővé teszik, hogy a szakmunkások 3 éves esti, vagy levelező formáju oktatás, illetve egyéni felkészülés alapján középiskolai érettségit szerezhessenek.

Az oktatási intézményekben a testnevelés és a sport az oktató-nevelő munka szerves része. Az elmult évben intézkedések történtek a kötelező testnevelés időtartamának növelésére, az iskolai sportkörök megalakitására, az uttörőcsapatok sporttevékenységének pénzügyi támogatására.

A felsőfoku oktatásra forditott kiadás 2.3o9 millió forint, ami 143 millió forinttal /6,6 %-kal/ haladja meg az előző évit.

A felsőfoku oktatás személyi és anyagi ellátottságának fejlődésében - a tervidőszak korábbi éveihez hasonlóan - nagy szerepe volt a hallgatólétszám emelkedésének. A felsőoktatási létszám az eddigi legmagasabb szintet /1o3.4oo fő/ érte el; ezen belül a nappali tagozatos hallgatók létszáma 63.1oo fő.

A szakmunkás képesitésü fiatalok - akik első izben az 1973. évben vettek részt felsőfoku tanulmányokra előkészitő tanfolyamon - már megkezdték tanulmányaikat a müszaki felsőoktatási intézményekben.

A diákotthonokban lakók száma 5oo fővel emelkedett, a hallgatói létszám emelkedése folytán azonban az ellátás szinvonala nem változott. A diákjóléti ellátás rendszere is módosult; fokozott támogatásban részesülnek a gyermekes házaspárok.

A tanitóképző intézetek fokozatos főiskolává alakitása megkezdődött, elsőként Szombathelyen létesült tanárképző főiskola.

A költségvetési rend szerint gazdálkodó tudományos kutatóhelyek müködését és fenntartását, továbbá az egyéb tudománypolitikai célok megvalósitását 1.477 millió forint szolgálta, ami az előző évinél 153 millió forinttal /11,6 %-kal/ több. /Ezen tulmenően a kutató intézeteknél 1.772 millió forint saját bevétel, illetve más forrásból származó pénzeszköz is rendelkezésre állt. Ebből a kutatással összefüggő kiegészitő /termelő/ tevékenységre mintegy 7oo millió forint, a szerződéses munkákra pedig több mint 8oo millió forint jutott az előző évi csaknem 6oo millió forinttal szemben. Az érdekeltségi rendszer jelentős szellemi kapacitásokat szabaditott fel más területek kutatási szükségleteinek kielégitéséhez.

A tudományos kutatás költségvetési ráforditásai az Országos Távlati Tudományos Kutatási Terv célkitüzéseinek megvalósitását segitették elő. Tovább javultak a személyi és tárgyi feltételek, bővültek a kutatómunka fejlődését biztositó müszerbeszerzési lehetőségek. Kevés eredményt értek azonban el a kutatási helyek és témák csökkentésében, és ezáltal az erők jobb koncentrálásában.

A tanszéki kutatások támogatása tovább nőtt; hatékonyságuk növelését segitette az a körülmény is, hogy az Akadémia 43 tanszék támogatását átadta az Oktatási Minisztériumnak.

A nemzetközi tudományos kapcsolatok bővültek. Az együttmüködésekben egyre nagyobb teret kap a közös kutatómunka, a szakemberek kölcsönös cseréje. Kialakult a kutatóhelyek közvetlen kapcsolata az un. projektrendszer révén.

Az 1974. április 1-i bérrendezés a kutatói munkakörökben átlagosan 2o %-os, az egyéb alkalmazottaknál átlagosan 1o %-os béremelést eredményezett és 1o7 millió forint kiadással járt.

A közmüvelődési kiadások összege 2.821 millió forint, 5o2 millió forinttal /21,6 %-kal/ több az előző évinél. /Ezen tulmenően a közmüvelődési intézmények 441 millió forintot saját bevételeikből is felhasználtak feladataik ellátásához./ Az egy lakósra jutó közmüvelődési kiadás 27o forint, 2o %-kal magasabb az egy évvel korábbinál. /Az állami költségvetés kiadásain felül vállalati, szövetkezeti, társadalmi stb. forrásokból további 6oo-7oo millió forint szolgálta a munkahelyi közmüvelődést./

A közmüvelődés fejlesztésének feladatait rögzitő határozat végrehajtása során e tevékenység irányitásának magasabb szintü, hatékonyabb ellátását több szervezeti intézkedés segiti. Létrejött az Országos Közmüvelődési Tanács, megkezdte munkáját a Kulturális Minisztérium, az önálló intézményként müködő Magyar Rádió és Magyar Televizió elvi irányitását kormányszintü bizottság látja el. A szervezeti intézkedések egyben a gazdasági eszközök jobb elosztását,hatékonyabb felhasználását is elősegitik. A pénzeszközök összehangolt felhasználására, a fejlesztés befolyásolására,Közmüvelődési Alapot hoztak létre. Az Alapból kiegészitő beruházások és céltámogatások nyujthatók uj intézmények létesitéséhez, uj módszerek kialakitásához, a helyi kezdeményezések bevezetéséhez.

A közmüvelődési kiadásokon belül a rádió és a televizió 1974. évi kiadásai 317 millió forinttal /22,6 %-kal/ haladták meg az előző évit. Ez főként a televizió szines müsoradásának növekvő arányából, továbbá a rádiónál a müsorszerkezet és a harmadik müsor adásidejének növeléséből adódik. A televizió előfizetők száma 1974. év végén 2,3 millió fő volt, a rádió előfizetők száma pedig 2,5 millió fővel lényegében elérte a telitettséget.

A hagyományos közmüvelődési intézmények fejlődésére jellemző, hogy ma már minden községben van közmüvelődési könyvtár. A tanácsok, szakszervezetek és egyéb intézmények fenntartásában összesen 2.85o müvelődési otthon müködik.

A müvészeti intézmények és feladatok 422 millió forint támogatásban részesültek, ami 72 millió forinttal /2o,6 %-kal/ magasabb, mint az előző évben. A kiadások növekedése jelentős részben a szinházi és zenei intézmények dolgozói - átlagosan mintegy 25 %-os - bérrendezésével /4o millió forint/, a komolyzenei előadások számának növelésével áll összefüggésben. /A müvészeti intézmények a költségvetési juttatásokon tulmenően 258 millió forint saját bevételt is felhasználtak feladataik ellátásához./

A szinházak 11.294 előadást tartottak, több mint 5,1 millió látogatóval. A látogatók száma az előző évhez képest 126.ooo fővel nőtt. Emelkedett a zenei rendezvények száma és látogatottsága is.

A Kulturális Alap saját anyagi eszközeivel járult hozzá a kulturális vállalatoknál és intézményeknél a kulturpolitikailag értékes alkotások létrehozásához és terjesztéséhez, a munkásság, a parasztság és ifjuság jobb kulturális ellátásához.

Sportcélokra a költségvetés 485 millió forintot forditott, ami 46 millió forinttal /lo,5 %-kal/ több, mint az előző évi.

A testnevelés és sport alapvető szervezeti keretét a tanácsi irányitás alá került területi sporthivatalok és felügyelőségek, valamint az általuk irányitott mintegy 4.ooo társadalmi sportegyesület látja el. A szakosztályokban 43o ezer főt foglalkoztatnak versenyszerüen, ezek 45 %-a, 193 ezer fő iskolai tanuló /a diákok 14 %-a/. A sportszervezetek többet tesznek azért, hogy a lakosságot bekapcsolják a rendszeres testedzésbe. Az 1974. évi kiadások /és a sportszervek bevételeiből felhasznált mintegy loo millió forint/ a tömegsportigények fokozódó kielégitése mellett, a versenysportágak nemzetközi követelményeknek megfelelő fejlesztését, az utánpótlás egységes rendszerének kialakulását a sportlétesitmények és általában a technikai feltételek javitását szolgálták.

A gazdasági feladatok ellátására forditott kiadások összege 13.564 millió forint, ami csak kismértékü, 74 millió forint összegü /o,5 %-os/ növekedést mutat az előző évihez képest és 3,8 %-kal magasabb az előirányzatnál. Az év folyamán nem, vagy csak kisebb mértékben merültek fel rendkivüli állategészségügyi és árvizvédelmi kiadások./A folyószámlás szervek és a költségvetési üzemek saját bevétele az év során 6 milliárd forint volt./

A gazdasági feladatokkal - döntően az infrastruktura fenntartásával - összefüggő közvetlen költségvetési kiadások nemzeti jövedelemhez viszonyitott aránya valamelyest emelkedett. Az egy lakosra jutó 1974. évi kiadás 1.32o forint volt, 6 %-kal több az előző évinél. A területen dolgozók bérszinvonala az előző évihez képest /központi intézkedések hatására is/ 8 %-kal emelkedett.

A kiadások mintegy fele, az éves többletnek pedig csaknem 6o %-a a közlekedéssel összefüggő feladatok megvalósitását szolgálta. E célokra összesen 6.818 millió forintot használtak fel, 47o millió forinttal /7,4 %-kal/ többet, mint az előző évben. Az országos utak, hidak fenntartására, felujitására és korszerüsitésére 4.741 millió forint jutott. A meglévő utpályák megerősitésével és kiszélesitésével gyorsitották az egyes utak, utszakaszok korszerüsitését. Emellett folytatódott a kisebb települések bekapcsolása az országos uthálózatba.

Az utak egy részére ugrásszerüen növekvő terhelést jelent a személyi tulajdonban lévő gépjárművek számának emelkedése, továbbá az autóbusz- és teherforgalom, valamint az idegenforgalom gyors bővülése. A feszültség feloldása csak hosszabb távon, elsősorban az autópályahálózat kiépitésétől várható.

A tanácsi kezelésben lévő helyi utak, hidak fenntartására és korszerüsitésére 1.983 millió forintot forditottak, ami 2o4 millió forinttal /11,5 %-kal/ több, mint az előző évi volt. E feladatokhoz 219 millió forintot saját eszközeikből is felhasználtak a tanácsok. Ennek ellenére a települések uthálózatának minősége elmarad az országos utakétól.

Város- és községgazdálkodási feladatokra a tanácsok 1.837 millió forintot használtak fel, 167 millió forinttal /1o %-kal/ többet az előző évinél. A kiadások továbbra is a településfejlesztést, az urbanizációs törekvések megvalósitását, a lakosság életkörülményeit közvetlenül érintő kommunális ellátás javitását szolgálták. A parkok, játszóterek fenntartására, a köztisztaság javitására az előző évhez képest 69 millió forinttal többet forditottak. A tervidőszak négy éve alatt a tisztitott utfelület közel 11 millió, a bel- és külterjes parkok együttes területe pedig mintegy 9 millió m2-rel nőtt. Folytatódott a közvilágitás korszerüsitése is. A településfejlesztésre, a vizvezeték- és csatornahálózat kiépitésére, folyamatos karbantartására, a fürdők, közkutak üzemeltetésére és felujitására 478 millió forintot használtak fel a tanácsok, 92 millió forinttal /24 %-kal/ többet, mint az előző évben.

A számban és főként értékben megnövekedett vizügyi létesitmények fenntartására, felujitására és üzemeltetésére, továbbá a vizügyi szakigazgatási tevékenység ellátására 1.433 millió forintot, 183 millió forinttal /14,7 %-kal/ nagyobb összeget használtak fel, mint az előző évben. A ráforditások lehetőséget adtak többek között az árvizvédekezés feltételeinek javitására, a folyamszabályozással, az öntözővizszolgáltatással kapcsolatos feladatok jobb ellátására.

A szilárd ásványi nyersanyagok kutatására 295 millió forintot, az előző évinél 5o millió forinttal /2o %-kal/ többet forditott a költségvetés. A regionális földtani, illetve geofizikai előkutatások a korábbi években kialakult ütem szerint folytatódtak. Nagymértékben növekedett azonban a jóminőségü barnakőszén és bauxit, valamint a lignitkészletek kutatása.

Az állattenyésztés és az állategészségügy fejlesztésével összefüggő kiadás közel 618 millió forint volt; a növényvédelmi és egyéb mezőgazdasági feladatok ellátása pedig 943 millió forintot vett igénybe. A kiadások jelentős mértékben csökkentek az előző évhez képest; nem volt járványos állatbetegség. Az ebből adódó előző évi ráforditásokat nem számitva, a kiadások mintegy 16o millió forinttal, 8,2 %-kal magasabbak az 1973.évinél.

/Mezőgazdasági feladatokra a bevételek felhasználására jogosult szervek további 1.798 millió forintot forditottak./

Az idegenforgalom céljaira 287 millió forintot, a külföldi kiállitások, vásárok, árubemutatók rendezésének támogatására, valamint a fejlődő országokkal folytatott kereskedelem elősegitésére 197 millió forintot vettek igénybe. Ezek a kiadások együttesen 4o millió forinttal /8,5 %-kal/ haladják meg az 1973. évit.

Az egyéb gazdasági kiadások 462 millió forintot értek el, ami 123 millió forinttal /36 %-kal/ több az előző évinél. Ebből a számitástechnikai és adatszolgáltatási tevékenységre összesen 2o2 millió forint /a többletből 68 millió forint/ jutott. A növekedés elsősorban az Államigazgatási Számitógépes Szolgálat létrehozásának előkészitésével és a számitástechnikai feldolgozások körének bővülésével függ össze.

Az igazgatási kiadások összege 4.478 millió forint volt, ez az előző évi teljesitést 46o millió forinttal /11,4 %-kal/ haladta meg. Az évi előirányzathoz viszonyitva a felhasználás 1,4 %-kal volt magasabb. Az egy lakósra jutó igazgatási kiadás 43o forint.

A központi igazgatás kiadása 2.oo3 millió forint, ami 183 millió forinttal /1o %-kal/ több az előző évinél. A külügyi, külkereskedelmi és statisztikai szervezet feladatai és ennek megfelelően kiadásai is gyorsan nőttek, mig a többi igazgatási területen mérsékelt ütemü a fejlődés, elsősorban a szinttartás volt megfigyelhető. /A három szervezet átlaglétszáma 1973-hoz képest mintegy 16o fővel emelkedett, és elérte az 5.45o főt./

Az 1974. évben is jelentősen bővültek a nemzetközi kapcsolatok, fokozódott a részvétel a nemzetközi szervezetek munkájában. Uj külképviselet létesült Mexikóban, Lisszabonban és Kölnben, főkonzulátust alakitottak New-Yorkban és Nyugat-Berlinben.

Hasonló, bár szerényebb mértékü fejlődés jellemzi a külkereskedelmi képviseleteket is. A külkereskedelmi forgalom növekedése, az ármunka javitása, a kooperációs tevékenység fokozása szükségessé tette a külkereskedelmi piaci szervezet megerősitését.

Mindkét terület kiadásait jelentős mértékben növelték a bér- és dologi kiadásoknak az inflációs jelenségek miatt szükségessé vált módositásai. Ezek mértékére jellemző, hogy csupán az elmult évben 54 tőkés országbeli külképviseletnél 84 alkalommal kellett végrehajtani illetményemelést az áremelkedések ellensulyozására. Elsősorban ennek tulajdonitható, hogy a külügyi és a külkereskedelmi igazgatási kiadásokra jut az egyéves kiadási többlet 6o %-a.

A statisztikai szervezet feladatai elsősorban a statisztikai törvény végrehajtásával összefüggésben bővültek; folytatódott az egységes statisztikai adatgyüjtési rendszer kiépitése, az ujrendszerü árstatisztika kialakitása.

Kedvező hatást váltott ki, hogy az év folyamán bevezették az uj egységes államigazgatási bérrendszert, amely a bérszinvonalat az előző évhez képest 7,1 %-kal növelte. A tanácsi területeken a béremelés nagyobb mértékü, általában 15-2o %-os volt, mig a minisztériumoknál, az országos hatáskörü szerveknél általában csupán 2 %-os korrekcióra került sor. A dolgozók átlaglétszáma az 1974. évben 55.4oo fő volt, 1.32o fővel magasabb az 1973. évinél; a növekedés az az időközben végrehajtott szervezeti változásokat figyelembe véve 2,4 %.

A tanácsi igazgatás kiadásait 2.475 millió forintra teljesitette, ami 277 millió forinttal /12,6 %-kal/ több az előző évinél. A kiadásnövekedés nagy része a bérrendezés végrehajtását szolgálta.

A tanácsok számára minisztertanácsi határozat tette lehetővé a más ágazatok terhére foglalkoztatott, de ténylegesen igazgatási feladatot ellátó dolgozók munkaviszonyának rendezését /az un. bujtatott létszámok felszámolását/. Az eddigi intézkedések nyomán 1.1oo fővel nőtt az igazgatási, és ennek megfelelően csökkent az egyéb ágazatok létszáma.

A védelmi feladatokra teljesitett kiadások összege 1o.564 millió forintot tett ki, ami az előző évinél 1.o76 millió forinttal /11,3 %-kal/ több, de megfelelt az előirányzatnak. A felhasznált összegek tervszerüen járultak hozzá a honvédelmi célok megvalósitásához, a néphadsereg kiképzési, fenntartási és technikai szükségleteinek kielégitéséhez. Biztositották a személyi állomány élet- és munkakörülményeinek javitását. A sorállományuak illetménye 1974. január 1-től a korábbinak kétszeresére emelkedett.

A rend- és jogbiztonsági feladatokra forditott kiadások összege 6.91o millió forint volt, ami az előző évinél 683 millió forinttal /11 %-kal/ magasabb, és az előirányzottat is /3,4 %-kal/ meghaladja.

A magasabb teljesitést elsősorban egyes technikai eszközöknek korábbi évekről áthuzódó beszerzése indokolja.

A kiadások a terv előirányzatainak megfelelően biztositották a Belügyminisztérium szerveinek anyagi ellátását és technikai szinvonalának további emelését. Lehetővé tették a Munkásőrség és a Büntetésvégrehajtás feladatainak végrehajtását. Tovább folytatódott az Állami Tüzoltóság korszerü tüzvédelmi szakfelszereléssel való ellátása és létszámának megerősitése.

A bíróságoknál és az ügyészségeknél a kiadások lehetőséget adtak az eljárások meggyorsitását közvetlenül elősegitő technikai berendezések beszerzésére és a munkafeltételek további javitására. Az igazságszolgáltatás területén a nem jogi munkakörben foglalkoztatott dolgozók bérrendezésben részesültek.

Megkezdődött a népességnyilvántartási rendszer kiépitése; megalakult a Központi Népességnyilvántartó Hivatal, előkészitették az alapadatok 1975. évi felvételét.

A felujitási és egyéb kiadások összege 4.915 millió forint, ami több mint 1,1 milliárd forinttal - 29,5 %-kal - magasabb az 1973. évi felhasználásnál. Ezen belül a költségvetési intézmények kezelésében lévő állóeszközök felujitásával kapcsolatos kiadás 3,3 milliárd forint, közel 5oo millió forinttal /17,5 %-kal/ több, mint az előző évi, és 3oo millió forinttal /1o %-kal/ magasabb az előirányzatnál, de az évek óta felhalmozódott pénzmaradvány még igy is további 1 milliárd forint értékü felujitásra adott volna lehetőséget. Ezek a pénzeszközök főként kivitelezési kapacitáshiányok, illetve szervezési és gazdálkodási hiányosságok miatt nem kerültek felhasználásra.

A tanácsok költségvetéséből a fejlesztési alapba átcsoportositott összeg 1.151 millió forintot képvisel, amely 547 millió forinttal /91 %-kal/ magasabb az 1973. évinél. A költségvetési szervek dolgozói és a nyugdijasok lakbérhozzájárulásaként 343 millió forintot folyósitottak, amely - az érintett dolgozók bérszinvonal-emelkedésének hatására - 33 millió forinttal /9 %-kal/ kevesebb, mint az előző évi.

Az energiahordozók 1974. szeptember 1-i hatósági áremelése miatt a költségvetési szervek dolgozói 4 hónapra 115 millió forint bérkiegészitésben részesültek.

A tanácsok gazdálkodása

A tanácsok 1974. évi költségvetési gazdálkodásában javult az eszközök felhasználása, mérséklődött a felhasználatlan összegek aránya és mértéke is. A pénzmaradvány összetétele változott; a bevételi többletek növekedése mellett a kiadási maradvány kissé mérséklődött. A beruházási tevékenység bővülése ellenére a fejlesztési alap pénzmaradványa az 1974. évben tovább növekedett. Az eszközök növekedésével ugyanis nem gyorsult azonos ütemben az építőipari kapacitások fejlesztése és nem javult kellő mértékben a beruházások előkészítettsége.

A tanácsok költségvetésének bevétele az 1974. évben 34,1 milliárd forint volt, ami 4,6 milliárd forinttal haladta meg az előző évit. A kiadások végösszege 32,2 milliárd forint volt, 5,1 milliárd forinttal magasabb az 1973. évinél.

A tanácsi fejlesztési alapok bevétele 26 milliárd forint /az 1973. évinél 4,4 milliárd forinttal több/. A fejlesztési feladatok megvalósításához még további 4,3 milliárd forint - az előző év végéig felhalmozódott - pénzmaradvány is rendelkezésre állt. A teljesitett kiadás viszont 24,7 milliárd forint volt /3,8 milliárd forinttal, 18,2 %-kal több az előző évinél/.

A két pénzalap bevételei jelentősen meghaladták az előirányzatot. A többletek részben a vállalati, szövetkezeti és lakossági jövedelmek számitottnál gyorsabb növekedésére, részben pedig az állami hozzájárulás központi intézkedések alapján történt felemelésére vezethetők vissza.

A tanácsi költségvetések és fejlesztési alapok saját és megosztott bevételei tulteljesülésének nagyobb hányada vállalatok és szövetkezetek befizetéseiből származott; főként a termelő ágazatok terven felüli nyereségének következménye. Jelentős volt a vállalatok eszközlekötési járulékfizetési kötelezettségéből származó többletbevétel is.

A lakossági befizetések mintegy 7 %-kal emelkedtek; elsősorban a magasabb jövedelmüek fokozottabb adóztatása, az adóköteles jövedelmek szinvonalának emelkedése, az adótárgyak, főleg a személygépkocsik számának növekedése következtében. Javult a tanácsi adóügyi szervezet munkája.

A kisiparosok és magánkereskedők, valamint az egyéb adóköteles tevékenységet folytatók terhére kivetett általános jövedelemadó az 1974. évben 74o millió forint volt, 12 %-kal több az előző évinél. A magasabb összegü adókivetésre az adózók számának 1 %-os emelkedése mellett került sor. Az átlagos adóterhelés lo,7 %-kal emelkedett.

Kedvező, hogy az adóterhelés sulya fokozatosan áttevődik a nagyjövedelmüekre. Erre mutat, hogy az évi loo ezer forintnál nagyobb jövedelem alapján adózó kisiparosok az e rétegre 1974-ben kivetett adó 46 %-át fizették, bár létszámarányuk a 7 %-ot sem érte el. Ezzel szemben a lakosság részére szolgáltatást végző 31 ezer nem nagyjövedelmü kisiparos adója mérséklődött, a számukra további kedvezményeket biztositó minisztertanácsi határozat alapján az 1974. évtől hozott intézkedés hatására.

A jövedelemadóztatásnál az adóközösségi rendszer második éve müködik az ország egész területén. Az adóközösségeknek a szakmai nyilvánosság előtt történő adókivetése csökkentette a jövedelemeltitkolás lehetőségét. E rendszer továbbfejlesztése és a tanácsi pénzügyi szervekkel való jobb együttmüködés biztositása érdekében az 1974. évtől módosultak az adóközösségek szervezetére, eljárására és müködésére vonatkozó egyes rendelkezések.

A mezőgazdasági lakosság jövedelemadójából 83o millió forint bevétel képződött, az előző évinél 2o millió forinttal kevesebb. Ez részben azzal függ össze, hogy az adózók száma és az adóztatott földterület évek óta folyamatosan csökken.

Közrejátszottak az adóbevétel alakulásában azok az 1974. évtől hatályba léptetett ujabb rendelkezések is, amelyek még tovább differenciálták a mezőgazdasági tevékenységekből származó jövedelmek adóterhelését. Ezek keretében - szociális szempontok fokozottabb érvényesitése érdekében - intézkedés történt az idős koru mezőgazdasági foglalkozásuak adókedvezményének növelésére, ami a bevételekre csökkentőleg hatott. Részben ellensulyozta ezt a nagyjövedelmüek progresszivebb adóztatása.

Progressziv adót a mezőgazdasági adózók egy szük rétege, 1974-ben alig 1 ezreléke /19oo fő/ fizetett. Az utóbbiak 9o %-a a bor-, illetőleg gyümölcstermelésből ért el évi 5o ezer forintot meghaladó jövedelmet. A fennmaradó lo %, más mezőgazdasági ágazatba tartozó, többnyire vállalkozás jellegü tevékenységből ért el nagy jövedelmet.

A kisiparosok és magánkereskedők, valamint a mezőgazdasági lakosság jövedelemadóztatásában azonban olyan jelenségek is tapasztalhatók, amelyek az adóztatási munka még meglévő hiányosságaira, a jogszabályok nem kielégitő érvényesitésére utalnak. Ezért javitani kell a végrehajtást és fokozni kell az adóellenőrzést. A mezőgazdasági lakosság adóztatásánál jobban kell törekedni a helyi gazdasági adottságoknak megfelelő, a jelenleginél differenciáltabb adótételek alkalmazására.

Az 1974. évben 1,4 millió lakás és egyéb adóköteles helyiség után 22o millió forint házadót fizettek be, közel 6 %-kal többet, mint az előző évben. A bevétel emelkedése részben az ujonnan épült üdülők, részben a már lejárt adómentességü épületek adójából következik. Az adóhatóságok 24.5oo beépitetlen telek után 2o millió forint telekadót vetettek ki.

Gépjárműadóból a tanácsi bevétel az 1974. évben 2o %-kal volt több az előző évinél. A növekedést a személyi tulajdonban lévő motorkerékpárok és személygépkocsik számának további erőteljes növekedése eredményezte.

A vagyonátruházási illetékbevételek korábbi években tapasztalt növekedési üteme 1974-ben lassubbodott. A mérsékeltebb növekedés arra vezethető vissza, hogy fokozatosan érvényesül az állampolgárok telek-, lakás- és üdülőtulajdonának mértékét korlátozó intézkedések hatása. Ennek következtében szükült a megfelelő vásárlóerővel rendelkező és ugyanakkor ingatlanvásárlásra is jogosultak köre, csökkent az adás-vételek száma. Az illetékeket növelő tényező volt viszont az ingatlanárak további emelkedése és a forgalomban a nagyobb értéket képező ingatlanok számának növekedése.

A költségvetési bevételi többletek erősitették minden megyénél a gazdálkodás biztonságát és lehetővé tették, hogy a tanácsok megnövekedett feladataikat közel azonos feltételek mellett lássák el. Jelentősebb volt a Fővárosi Tanács bevételi többletének csökkenése.

A tanácsok költségvetéséhez adott állami hozzájárulás központi intézkedések következtében több mint 3,5 milliárd forinttal volt magasabb az előirányzottnál.

A tanácsok költségvetési kiadásainak alakulását befolyásolták azok a központi intézkedések, amelyek egyrészt növelték a tanácsok felügyelete alá tartozó intézményhálózatot, másrészt a népesedéspolitika, életszinvonalpolitika, és szociálpolitika végrehajtásával voltak kapcsolatosak. Az állami hozzájárulás növekedéséből 1,2 milliárd forint volt a szakmunkásképző intézetek, valamint a sportirányitás területi szerveinek átadásával kapcsolatos átcsoportositás hatása. Itt kell megemliteni a létszámnövekedéssel is járó népességnyilvántartás megszervezését, a hatósági árellenőrzési feladatokat, a telek-, lakás- és üdülőtulajdonra vonatkozó jogszabályok végrehajtásával összefüggő intézkedéseket és a tüzoltóság létszámának megerősitését is. Jelentős összeget tett ki a tanácsi igazgatási szervezetben és egyes költségvetési szerveknél végrehajtott bérrendezés, továbbá a pedagógus és egészségügyi dolgozóknál megkezdődött kötelező óraszám-, illetve munkaidő-csökkentés pénzügyi fedezete. A népesedéspolitika és szociálpolitika körében ki kell emelni a

család- és nővédelmi tanácsadás megszervezésére, a szociális segély emelésére vonatkozó intézkedéseket.

A tanácsi fejlesztési alapban rendelkezésre álló beruházási pénzeszközök növekedési üteme több mint 2o % volt. A fejlesztési alap állami támogatása mintegy 48o millió forinttal alacsonyabb volt a célcsoportos beruházások kivitelezésében bekövetkezett lemaradások miatt.

A tanácsi fejlesztési alapokba, elsősorban a közös beruházások lebonyolitása érdekében külső szervektől, vállalatoktól, szövetkezetektől átvett pénzeszközök értéke meghaladta a 3,5 milliárd forintot. A fejlesztési alap sajátos bevétele a lakosság községfejlesztési hozzájárulása, amelynek nagyságrendje már csaknem eléri a 7oo millió forintot.

Megjegyzendő, hogy a lakosság által végzett társadalmi munka értéke több mint 1,7 milliárd forintra becsülhető, amely az előző évit 3oo millió forinttal haladta meg.

A felhasznált 24,7 milliárd forintból beruházási célra 21,6 milliárd forint, ebből a célcsoportba tartozó beruházásokra 14,8 milliárd forint jutott. A vállalatok fejlesztésére közel 1,5 milliárd forintot fordítottak a tanácsok. Jelentős összegü - 1,7 milliárd forint - a nem beruházási jellegü kiadásokra /felujitás, kisajátitás, kártalanitás, bankhitel visszafizetés/ teljesitett kifizetés.

A legfontosabb feladat a lakásépitési program végrehajtása volt. Az 1974. évben e célra 13,8 milliárd forint felhasználás történt. Ez mintegy 2 milliárd forinttal több az előző évinél. Az év során a tervezett 31.ooo lakás helyett csak mintegy 27.ooo célcsoportos beruházás keretében épült lakás használatba adása történt meg. A müszaki teljesités ennél magasabb, az év végéig 29.3oo lakást vettek át a kivitelező vállalatoktól, ez 12 %-kal több az előző évinél. Növelte a felhasználás összegét a költségesebb kapcsolódó létesitmények, elsősorban az általános iskolák, orvosi rendelők, gyógyszertárak épitésében tapasztalható gyorsabb előrehaladás. Az uj lakótelepek létesitésével együtt járt a közvilágitás, a parkositás, a közterület rendezés erőteljes fejlődése, az ezekkel összefüggő üzemeltetési, karbantartási munkáknál az előirányzathoz képest mintegy 12 %-os költségnövekedés volt tapasztalható.

Az egészségügy területén legjellemzőbb fejlődés a kórházak bővitésében, uj kórházak létesitésében jelentkezik. Az 1974. évben 1.3oo uj kórházi férőhely valósult meg. Kórházi beruházásokra több mint 5oo millió forint fejlesztési eszköz került felhasználásra, amely 15o millió forinttal haladta meg az előző évi teljesitést. Jelentős

mértékben növekedett az egy kórházi ágyra jutó fenntartási költség is, az 1973. évi tényszámokhoz viszonyitva 6,9 %-kal. A tanácsok általában számottevő mértékben növelték fajlagos ráforditásaikat az egészségügyi ellátással összefüggő feladatoknál, igy a körzeti orvosi ellátásnál 6,6 %-kal, a gyermekorvosi feladatoknál 5,5 %-kal, a bölcsödei ellátásnál 3,8 %-kal, a szociális betegotthoni ellátásnál 9,8 %-kal. Az egészségügy területén 1974. évben megindult szakmai integrációs törekvések feltehetően nemcsak a gyógyitó tevékenység elősegitését fogják szolgálni, hanem viszonylagos költségmegtakaritásokat is eredményeznek és lehetővé teszik, hogy a felszabaduló eszközök az ellátás szinvonalát tovább javitsák.

Az oktatás területén szakközépiskolai hálózat fejlesztésére és középiskolai kollégium fejlesztésre több mint 4oo millió forintot forditottak a tanácsok, amely 18o millió forinttal haladja meg az előző évi ráforditást. Felépült 12o középiskolai tanterem, 19 műhelyterem és 1347 középiskolai diákotthoni férőhely. A szakközépiskolai oktatás folyamatos költségei is jelentősen emelkedtek. Az anyagi ellátás szinvonalát kifejezi, hogy az előző évhez képest a szakközépiskolákra jutó ráforditás több, mint 1o %-kal, egy középiskolai kollégiumi férőhelyre jutó ráforditás 3,8 %-kal növekedett. Az 1974. évben is jelentősen fejlődött az óvodai hálózat, 2o.1oo uj óvodai férőhely valósult meg. Az egy óvodára jutó fenntartási költség 6,5 %-kal növekedett. Számottevő az általános iskolákra, az általános iskolai diákotthoni férőhelyekre, ezek fejlesztésére és fenntartására forditott kiadás is.

A IV. ötéves pénzügyi terv néhány megyében - a megyei arányok javitása érdekében - a költségvetési szervek által nyujtott ellátás szinvonalának növelését tüzte ki célul. Ezt 8oo millió forint külön állami támogatás segiti. Ebből 1974. év végéig kereken 55o millió forintot használtak fel a tanácsok, ez összességében megközeliti az arányos részt. A szociális és kulturális intézményeknél az átlagosnál magasabban alakult a ráforditás, a gazdasági ágazatban viszont közel 2o %-kal volt kevesebb a felhasználás a tervezettnél. Ez utóbbi hatására a kommunális szolgáltatásokra forditott költségvetési kiadások az érintett megyékben nem érték el a tervezett szinvonalat. Az 1974. évben az előirányzott csaknem 2oo millió forint 8,9 %-kal tulteljesült, ami jelzi, hogy az érintett tanácsoknál jobban előtérbe került a szinvonalbeli aránytalanságok felszámolása, törekedtek az előirányzatok koncentrált felhasználására, sőt saját pénzeszközeikből még ki is egészitették azokat. A felhasználás során kiemelten gondoskodtak a gyógyintézetek, a körzeti orvosi rendelők és a szociális otthonok szakmai felszerelésének kiegészitéséről, korszerüsitéséről, az általános iskolai szemléltető eszközellátottság javitásáról, a parkositási, közvilágitási és belvizelvezetési feladatok magasabb szinvonalu megoldásáról. A tanácsoknak fokozniok kell e céljellegü

eszközök felhasználásának ellenőrzését. Különösen Bács-Kiskun, Hajdu-Bihar és Szabolcs-Szatmár megyéknek az 1975. év folyamán további erőfeszitéseket kell tenniök, mert e megyékben még nem javult kielégitő mértékben az ellátási szinvonal.

A helyi tanácsoknál tapasztalható szinvonal-különbségek kiegyenlitését szolgáló költségvetési eszközök mellett a tanácsok fejlesztési, beruházási eszközei azok, amelyek még inkább hivatottak arra, hogy az ellátás szinvonala arányosabb legyen, a falu és a város közötti különbségek fokozatosan mérséklődjenek. Az egyes tanácstipusok fejlesztési lehetőségei hiven tükrözik a tanácsok területi munkamegosztásban betöltött társadalmi-gazdasági, szervező, irányitó, továbbá szolgáltató-ellátó szerepét.

Az ország társadalmi-gazdasági életében betöltött szerepénél fogva kiemelkedő jelentőségü a főváros fejlesztési tevékenysége. Az elmult évben a rendelkezésre álló pénzeszközök meghaladták a 9 milliárd forintot. A beruházási tevékenység összességében kedvezően alakult, az éves fejlesztési terv főbb célkitüzései megvalósultak. A legfontosabb fejlesztési cél a lakásépités volt, a tervezett lakásszám csaknem teljes mértékben megépült. Az ellátást biztositó kapcsolódó létesitmények - a kereskedelem és a szolgáltatóipar kivételével - ugyancsak megépültek. Néhány területen - elsősorban az óvodák fejlesztésénél - jelentős a tulteljesités. A tömegközlekedés javitását is jelentős fejlesztés szolgálta. Az uj járműbeszerzés több mint 2o %-át tette ki a járműállománynak. Folytatódott a legjelentősebb közlekedési létesitmény, az észak-déli metróvonal épitése.

Budapest és az öt megyei város 1974. évi fejlesztési alap bevétele 13,8 milliárd forint volt; ez több, mint 45 %-át tette ki az összes pénzügyi lehetőségnek. E városokban a felhasználás 11,9 milliárd forint, több, mint 48 %-a az országos teljesitésnek. A viszonylag magas pénzügyi felhasználás elsősorban a házgyári hálózat biztositotta lakásépitési lehetőségnek tulajdonitható. Ide koncentrálódott a lakásépitési felhasználás 58 %-a, használatba adott lakásokból több mint 13.5oo darab, az összes lakás 53 %-a, a viztermelő kapacitás kétharmada, a kórházi ágyak több mint 5o %-a, 7oo bölcsődei, 4.4oo óvodai, 567 középiskolai diákotthoni férőhely és 68 általános iskolai tanterem.

A megyei városi jogállással nem rendelkező megyeszékhelyek és az egyéb városok együttes fejlesztési alap bevétele 1o,5 milliárd forint volt, a felhasználás 8,6 milliárd forintot tett ki. Itt épült mintegy 1o.7oo lakás, a lakások közel 42 %-a, a viztermelő kapacitás 25 %-a, a kórházi ágyak közel 5o %-a, 645 bölcsődei és 5.555 óvodai, 78o középiskolai diákotthoni férőhely, 145 általános iskolai tanterem.

Előrehaladás történt az azonos szerepkörü települések megközelitően arányos ellátásában. A községek rendelkezésére álló pénzeszköz megközelitette a 4 milliárd forintot; további előrehaladásra van azonban szükség a beruházások kivitelezésének meggyorsitása terén. Amig a városokban a felhasználás a bevételekhez viszonyitva 84 % volt, addig a községekben mindössze 61 %-ot ért el.

A korábbi teljesitési adatokhoz viszonyitva megállapitható, hogy a községek és nagyközségek részesedése az össztanácsi előirányzatból az elmult évek alatt valamelyest növekedett. Ez az önkormányzati jellegü gazdálkodás megszilárdulása oldaláról előnyösnek itélhető. Ugyanakkor azonban azt is tükrözik az adatok, hogy a városi előirányzatok terhére a megyék központi költségvetésének részesedése elég jelentősen nőtt.

Sajátos helyet foglal el a tanácsok fejlesztési tevékenységében a területi koordináció. A vállalatoktól, szövetkezetektől és egyéb szervektől átvett beruházási pénzeszközök volumene évről-évre dinamikusan emelkedik. Az átvett pénzeszközök több mint 3,5 milliárd forint együttes összegén belül a lakásberuházásra átvett eszközök 933 millió, a közmüberuházásra átvettek 714 millió, az egyéb állami beruházási célt szolgálók pedig 1.9o3 millió forintot tesznek ki. Vállalati szektorból származik az átvétel 41 %-a, mig mindössze 5 %-ot képvisel a szövetkezeti szektorból átvett eszközök értéke. Ugyancsak jelentős összeget, 1.24o millió forintot tett ki a minisztériumoktól, főhatóságoktól átvett pénzeszköz, valamint az egyéb szervek átadása is /68o millió forint/.

Az átvett pénzeszközök értéke már olyan jelentős nagyságrendü, hogy bizonyos mértékig kedvezőtlenül hat a tanácsi tervezési és beruházói tevékenységre, és érezteti hatását a kivitelezői kapacitás lekötésében is. Ennek is tulajdonitható, hogy a lo millió forint feletti beruházások száma egy év alatt 235-ről 284-re /21 %-kal/ emelkedett és sok a megkezdett, folyamatban lévő beruházás, amelynek értéke az év végén meghaladta a 12 milliárd forintot. A tanácsoknak a jövőben arra kell törekedniök, hogy a pénzeszközök átvétele a jelenleginél nagyobb tervszerüséggel történjék meg, szem előtt tartva minden esetben az összhangot a rendelkezésre álló kapacitásokkal.

Az egyéb állami beruházási célra átvett eszközökből legjelentősebb a kereskedelmi és szolgáltató hálózat bővitésére és különböző kommunális célra történt átadás, ennek összege megközeliti az 1,1 milliárd forintot. A gyermekintézményi hálózat-bővitésre 44o millió forintot, népmüvelési és sport célokra közel 3oo millió forintot vettek át.

Viszonylag kis összeget, mindössze 68 millió forintot tett ki az egészségügyi hálózat fejlesztéséhez történt hozzájárulás.

A tanácsok gazdálkodási tevékenységében fontos helyet foglal el az állóeszköz- és készletgazdálkodás. A tanácsok és költségvetési szerveik vagyonának /ingatlanainak és egyéb állóeszközeinek, készleteinek/ értéke az 1974. évben meghaladta a 91 milliárd forintot, az 1975. évben pedig megközeliti a 98 milliárd forintot. Az eszközállomány értéke a tervidőszak végére várhatóan eléri az 197o. évi érték 165 %-át. Ezen belül a járművek, gépek, berendezések és felszerelések értéke mintegy megháromszorozódik.

Az eszközök, elsősorban az ingatlanok karbantartása, felujitása általában a vagyonkezelés a tanácsok fontos feladatát képezi. E feladatok ellátásának bizonyos foku javulását mutatja az a körülmény, hogy felujitási jellegü maradványok /felujitási alap, ut- hid előirányzat maradvány/ összege az előző évhez képest 5o millió forinttal csökkent. A pénzügyi eszközök hiánya nem gátolta a feladatok megoldását, a tanácsok is javitották e munkálatok előkészitésének és lebonyolitásának szervezettségét és törekedtek a kapcitás problémák megoldására. Mégis további erőfeszitésekre, jobb előrelátásra, tervszerüségre van szükség.

A felujitási munkák jobb megszervezése és az eszközök hatékonyabb felhasználására irányuló törekvések eredményének tudható be, hogy az eltelt tervidőszak alatt az automatikusan képződött előirányzatokat lényegében felhasználták, a csökkenő maradványok ezért a tanácsok által felujitási célra átcsoportositott erőforrások egy részéből származnak. A jelentős mértékü felujitási ráforditások ellenére a tanácsok állóeszközei, főként pedig az ingatlanok állaga nem javul kellő mértékben, sőt az ellátottság szintje csökken a régi intézményi és hivatali épületek magasabb igényü felujitási szükséglete, továbbá az épitőipari árak változása miatt. A vagyonkezeléssel és megóvással összefüggő feladatok megfelelő ellátását hátráltatja, hogy az állóeszköz-nyilvántartás a gazdálkodó szervek jelentős részénél nem eléggé megbizható, a leltározás nem rendszeres.

A tanácsi gazdálkodás sajátos és népgazdaságilag is kiemelten fontos területe a közel 16o milliárd forint nemzeti vagyont képviselő lakóépületek fenntartása. A IV. ötéves terv időszakára e célra előirányzott mintegy 16 milliárd forint közel kétszerese a III. ötéves terv időszakában ilyen cimen felhasznált összegnek. Ennek jelentős hányadát - több mint 7 milliárd forintot - az 1971. évi bérlemény dij rendezés ellenére az állami költségvetés finanszirozza.

Az 1974. évben a lakóépületek fenntartására több mint 3,4 milliárd forint állt rendelkezésre, ez 5 %-kal haladta meg az 1974. évi előirányzatot. Az e célra nyujtott állami támogatás, amelynek 1974. évi összege csaknem 1.45o millió forint volt, 14 %-kal több,mint az előző évben. Az előző évhez képest mutatkozó többletet teljes egészében állami támogatás biztositotta és emellett a lakások üzemeltetési költségeinek emelkedését is a központi pénzalap pótolta. A felujitási munkák eredményesebb ellátását a pénzügyi eszközök hiánya nem gátolta.

A korábbinál kedvezőbb anyagi-müszaki ellátás hatására javult a tényleges felhasználás. Az 1974. évi lakóházjavitási előirányzat felhasználása csaknem 3,5 milliárd forint volt, 22 %-kal magasabb az előző évinél. Emiatt az év végi alapmaradvány 58o millió forintról 38o millió forintra csökkent.

Az állami lakásvagyon több mint 5o %-a Budapestre koncentrálódik. A korábbi időszakokban keletkezett felujitási elmaradások is itt a legjelentősebbek. A IV. ötéves terv időszakában a Főváros rendelkezésére bocsátott mintegy lo milliárd forint közel 7o %-kal magasabb a III. ötéves tervben e célra biztositott összegnél. Az 1974. évben első izben létre jött a pénzeszközök és a kapacitás összhangja, számottevően javult az anyagi-müszaki ellátás. A korábbi évek maradványából történt felhasználást is figyelembe véve, az 1974. évben a lakóházjavitási tevékenységre forditott összeg megközelitette a 2,3 milliárd forintot, s több mint 25 %-kal haladta meg az előző évit. Az előző évhez képest teljes felujitásban részesült épületek száma több mint 3o %-kal, a részlegesen felujitott épületek száma pedig 4o %-ot meghaladó mértékben emelkedett.

A tanácsoknak a IV. ötéves terv sikeres teljesitése és az V. ötéves terv megalapozása érdekében további erőfeszitéseket kell tenniök elsősorban az eszközök takarékosabb, hatékonyabb felhasználása tekintetében. Törekedniök kell bevételi forrásaik bővitésére, különösen a lakosság-adóztatás területén a központi elgondolások következetesebb végrehajtására, az illeték bevételeknél az illeték alapok helyes megállapitására, a hátralékok felszámolására. A rendelkezésre álló eszközeiket sokkal rugalmasabban kell felhasználniok. A költségvetési gazdálkodás területén fokozottabban élniök kell az ágazatok közötti átcsoportositással, a bérgazdálkodásból adódó lehetőségeket a helyesebb munkaerőgazdálkodás szolgálatába kell állitaniok. Következetesebben kell törekedniök a társadalmilag fontos feladatok megoldására, a sulypont képzésre, az indokolatlan előirányzatok csökkentésére, illetve átcsoportositására. Saját eszközeikből is elő kell segiteniök az épitőipari kapacitás bővitését, a felujitások szervezettségét, szükség esetén az eszközök fokozottabb koncentrálását. Javitaniok, fejleszteniök kell az ellenőrzési tevékenységet, fokozottabban kell biztositaniok az állami vagyon védelmét, megóvását, rendszeres, tervszerü karbantartását.

x x

x

A Magyar Népköztársaság 1974. évi költségvetésének végrehajtása jelentős mértékben eltér a tervezettől. Kiadásainak igen gyors növekedése csak részben szolgálta a fejlesztés és életszinvonalpolitika céljait, nagyobbrészt a külkereskedelemben kialakult cserearány romlást fedezte. Bevételei nem tudtak lépést tartani mindezzel, bár a termelés dinamikusan fejlődött és a termelékenység is kielégitően alakult. Már 1974. évben többet kellett és lehetett volna tenni a költségvetésben is kifejeződő népgazdasági egyensulyi helyzet romlása ellen, a világgazdasági helyzethez való rugalmasabb alkalmazkodásban, mind a drágulo termelési feltételek ésszerü, takarékos felhasználásában, mind a termelés és értékesitès szerkezeti feszültségeinek csökkentésében.

A kialakult helyzetben, a gazdaság jobban felszinre került szerkezeti és egyensulyi problémáinak ismeretében az 1975. évi népgazdasági terv és az állami költségvetés már számitásba vette a megváltozott feltételeket, és több, az egyensuly javitására irányuló feladatot határozott meg. Ezek végrehajtására számos gazdasági-pénzügyi intézkedés történt.

Az 1975. január 1-én végrehajtott árrendezés közelebb hozza, ha nem is teljesen, a valóságos viszonyokat a belföldi gazdálkodó szervekhez, jobban eligazitja döntéseikben. Több pénzügyi intézkedés történt az indokolatlan jövedelmek elvonására, takarékossági intézkedési terveket dolgoztak ki a vállalatok és a szövetkezetek. A népgazdasági tervben és az állami költségvetésben meghatározott 1975. évi feladatok csak ugy oldhatók meg sikeresen, ha - mind a termelésben, mind a felhasználásban - jelentős szemléleti változás következik be, ha minden területen érzékelhető módon fokozódik a gazdálkodás ésszerüsége.

Az ésszerü gazdálkodás mindenek előtt az anyagokkal és az energiával való takarékosságot jelenti. De szükség van a termelésnek a szükségletekkel való még jobb összehangolására is ugy, hogy közben a gazdaságtalan termelés aránya fokozatosan mérséklődjék és a meglévő kapacitások kihasználása fokozódjék. A külgazdasági kapcsolatok körében a nem szocialista viszonylatu behozatal operativ szabályozása mellett a kinálkozó kiviteli lehetőségek minél teljesebb kihasználására kell törekedni.

A végső felhasználás különböző területei közül a felhalmozásban a folyamatban lévő beruházások mielőbbi, költségtöbbletek nélküli befejezése és termelésbe állitása a feladat, de javitani kell a készletgazdálkodást is, erőteljesen épitve az előző években képződött állomány minél nagyobb részének hasznositására.

A fogyasztásban a vásárlóerő-kiáramlás lehetőségekkel arányban álló alakulására kell nagy gondot forditani, fokozva a tényleges teljesitmények és a jövedelmek közötti összhangot. A személyi jövedelmek és a

pénzbeli társadalmi juttatások mellett a lakosság életszínvonalának alakulását jelentősen befolyásoló társadalmi közös fogyasztás területén is jobban kell érvényesülniök az ésszerű gazdálkodás követelményeinek. Ez szükségessé teszi - mind a központi, mind a tanácsi - feladatok kellő rangsorolását, a ráfordításoknak az ellátás színvonalát nem veszélyeztető, szervezeti és szervezési intézkedésekkel elérhető visszonylagos csökkentését.

Az 1975. évi népgazdasági terv és költségvetés végrehajtása során tehát az 1974. évi gazdálkodás tapasztalatai alapján kidolgozott intézkedések következetes végrehajtásán van a hangsuly.

ÖSSZESITÉSEK

Az 1974. évi állami költségvetés végrehajtásának mérlege

/Ezer forintban/

Bevételek	Előirányzat	Teljesítés
Vállalatok /szövetkezetek/ befizetései		
Nyereségadó	76,600.000	78,302.654
Eszközlekötési járulék	32,800.000	32,765.829
Illetményadó	7,000.000	6,985.136
Társadalombiztosítási járulék	16,810.000	16,649.600
Termelési adó	13,500.000	14,486.379
Forgalmi adó	27,500.000	28,764.742
Vám és import-forgalmi adó	15,700.000	19,560.656
Központosított amortizáció	7,300.000	6,520.626
Városi és községi hozzájárulás	5,370.000	5,660.740
Egyéb befizetések	6,450.000	6,764.149
Összesen	209,030.000	216,460.511
Mezőgazdasági szövetkezetek befizetései		
Jövedelem-, termelési és egyéb adók	5,050.000	5,508.122
Társadalombiztosítási járulék	990.000	1,007.200
Városi és községi hozzájárulás	310.000	322.524
Összesen	6,350.000	6,837.846
Lakosság befizetései		
Adók és illetékek	7,800.000	7,863.775
Társadalombiztosítási és nyugdíjjárulék	6,900.000	7,521.647
Összesen	14,700.000	15,385.422
Költségvetési szervek befizetései		
Központi és tanácsi szervek	5,900.000	6,028.412
Társadalombiztosítási járulék	2,200.000	2,124.156
Összesen	8,100.000	8,152.568
Nemzetközi pénzügyi kapcsolatokból eredő befizetések	7,200.000	13,742.833
Egyéb bevételek	16,026.000	20,227.275
Bevételek főösszege	261,406.000	280,806.455
ÖSSZESÍTÉS:		
Bevételek főösszege	261,406.000	280,806.455
Kiadások főösszege	263,676.000	284,296.843
Hiány	2,270.000	3,490.388

Kiadások	Előirányzat	Teljesítés
Felhalmozási kiadások		
Beruházások költségvetési fedezete	30,500.000	32,274.388
Tanácsi fejlesztési alap kiegészítése	13,657.000	13,672.517
Tanácsi fejlesztési alap kiegészítése városi és községi hozzájárulásból	1,205.000	1,355.327
Magánlakásépítéshez nyujtott támogatás	1,700.000	2,064.823
Állami beruházásokkal kapcsolatos forgóalap kiegészítés	1,508.000	795.840
Vállalati fejlesztési alapok kiegészítése	2,100.000	1,701.190
Központi készletezés	350.000	184.871
Összesen	51,020.000	52,048.956
Vállalatok /szövetkezetek/ támogatása		
Állami visszatérítés	14,350.000	14,459.778
Dotáció és termelési árkiegészítés	19,500.000	20,819.977
Fogyasztói árkiegészítés	24,700.000	25,007.478
Import-ártámogatások	10,200.000	27,072.346
Egyéb támogatások	5,000.000	4,590.167
Összesen	73,750.000	91,949.746
Mezőgazdasági szövetkezetek támogatása		
Beruházási és üzemviteli támogatás	7,390.000	8,161.238
Nyugdíjalap kiegészítés	1,050.000	1,237.303
Összesen	8,440.000	9,398.541
Költségvetési szervek kiadásai		
Szociális és egészségügyi kiadás	47,006.196	48,366.921
A teljesítésből:		
Társadalombiztosítási kiadás 36,753.712		
Szociális és egészségügyi ellátás 11,613.209		
Kulturális kiadás	19,264.158	19,880.919
Védelmi kiadás	10,610.000	10,564.207
Rend- és jogbiztonsági kiadás	6,680.337	6,909.826
Igazgatási kiadás	4,414.454	4,477.884
Gazdasági feladatok kiadása	13,067.770	13,565.729
Felujitási és egyéb kiadás	5,088.501	4,915.249
Összesen	106,131.416	108,678.735
Nemzetközi kötelezettségekkel kapcsolatos kiadások	10,760.000	11,627.501
Belföldi államkölcsönök visszafizetése	800.000	800.000
Egyéb kiadások	12,774.584	9,793.364
Kiadások főösszege	263,676.000	284,296.843

A vállalatoktól származó bevételek népgazdasági áganként [1]

/Millió forintban/

Megnevezés	Ipar	Építő-ipar	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, vízgazdálkodás	Szállitás és hirközlés	Kereskedelem	Személyi és lakásszolgáltatás	Egészségügyi és kulturális szolgáltatás	Közigazgatási és egyéb szolgáltatás	Összesen	Pénzforgalmi áthuzódások: az előző évről	Pénzforgalmi áthuzódások: a következő évre	Költségvetési /pénzforg./ előirányzat, illetve teljesítés
Bevételek												
Nyereségadó												
előirányzat	35.221	6.140	1.076	2.452	12.070	611	137	19.000	76.707	700	807	76.600
teljesítés	36.484	7.305	1.073	2.960	12.234	683	176	15.812	76.727	358	+ 1.218	78.303
Eszközlekötési járulék												
előirányzat	20.905	1.870	228	5.402	4.049	110	38	.	32.602	253	55	32.800
teljesítés	21.156	2.008	247	5.554	3.907	84	39	.	32.995	478	707	32.776
Illetményadó												
előirányzat	3.613	950	188	932	915	126	56	200	6.980	151	131	7.000
teljesítés	3.677	1.000	186	982	969	142	60	.	7.016	149	180	6.985
Társadalombizt.járulék												
előirányzat	8.411	2.150	1.229	1.982	2.091	378	124	421	16.786	1.241	1.217	16.810
teljesítés	8.619	2.256	1.233	2.098	2.173	416	127	96	17.018	1.211	1.579	16.650
Termelési adó												
előirányzat	5.379	1.300	504	202	6.136	110	3	.	13.634	1.222	1.356	13.500
teljesítés	6.673	1.011	428	319	6.758	143	3	3	15.338	1.422	2.274	14.486
Forgalmi adó												
előirányzat	8.846	7	153	520	18.265	16	4	.	27.811	1.753	2.064	27.500
teljesítés	9.640	7	153	585	18.538	59	3	.	28.985	2.007	2.227	28.765
Vám és import-forg.adó												
előirányzat	478	54	.	8	14.986	12	.	.	15.538	1.348	1.186	15.700
teljesítés	751	15	21	24	18.533	12	.	1	19.357	1.422	1.218	19.561
Központositott amortizáció												
előirányzat	6.453	456	19	.	316	14	16	.	7.274	82	56	7.300
teljesítés	6.025	435	5	27	245	17	12	.	6.766	157	403	6.520
Városi és közs.hozzájár.												
előirányzat	3.460	600	192	137	894	89	14	.	5.386	293	309	5.370
teljesítés	3.615	710	226	162	929	84	26	.	5.752	176	267	5.661
Egyéb befizetések												
előirányzat	933	.	293	207	580	9	3	4.415	6.440	125	115	6.450
teljesítés	2.103	100	300	238	2.333	10	3	2.030	7.117	- 170	183	6.764
Bevételek összesen												
előirányzat	93.699	13.527	3.882	11.842	60.302	1.475	395	24.036	209.158	7.168	7.296	209.030
teljesítés	98.743	14.847	3.872	12.949	66.619	1.650	449	17.942	217.071	7.210	7.820	216.461

1/ Az állami vállalatok, az ipari szövetkezetek, a fogyasztási, értékesitő és beszerző szövetkezetek, valamint a szövetkezeti vállalatok adatait tartalmazza.

A vállalatoknak adott támogatások népgazdasági áganként [1]

/Millió forintban/

Megnevezés	Ipar	Építő-ipar	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, vízgazdálkodás	Szállítás és hírközlés	Kereskedelem	Személyi és lakásszolgáltatás	Egészségügyi és kulturális szolgáltatás	Közigazgatási és egyéb szolgáltatás	Összesen	Pénzforgalmi áthuzódások		Költségvetési /pénzforg./ előirányzat, illetve teljesítés
										az előző évről	a következő évre	
Támogatások												
Állami visszatérítés												
előirányzat	11.532	12	137	.	2.735	23	11	.	14.45o	1.944	2.o44	14.35o
teljesítés	11.522	95	111	.	2.638	6o	14	.	14.44o	1.876	1.856	14.46o
Dotáció és term. árkieg.												
előirányzat	6.o59	2o	1.o87	1.663	1o.486	.	411	.	19.726	1.96o	2.186	19.5oo
teljesítés	6.195	33	936	1.622	12.2oo	1	356	35	21.378	1.6o6	2.164	2o.82o
Fogyasztói árkieg.												
előirányzat	1o.265	.	1.157	6.98o	5.4o2	67o	28o	.	24.754	1.498	1.552	24.7oo
teljesítés	1o.225	28	1.26o	7.o15	5.49o	668	3o5	.	24.991	767	75o	25.oo8
Import-ártámogatás												
előirányzat	6.19o	.	.	.	4.o8o	.	.	.	1o.27o	273	343	1o.2oo
teljesítés	16.364	.	3	.	11.268	.	135	.	27.77o	31	729	27.o72
Egyéb támogatások												
előirányzat	1.718	.	1o	135	96o	1.532	8	637	5.ooo	131	131	5.ooo
teljesítés	1.861	52	13	1oo	1.253	1.464	7	3	4.753	1	164	4.59o
Támogatások összesen												
előirányzat	35.764	32	2.391	8.778	23.663	2.225	71o	637	74.2oo	5.8o6	6.256	73.75o
teljesítés	46.167	2o8	2.323	8.737	32.849	2.193	817	38	93.332	4.281	5.663	91.95o

1/ Az állami vállalatok, az ipari szövetkezetek, a fogyasztási, értékesitő és beszerző szövetkezetek, valamint a szövetkezeti vállalatok adatait tartalmazza.

A költségvetési szervek kiadásai költséghelyenként,
alágazatonként és ágazatonként

/Ezer forintban/

IV.

Megnevezés	Előirányzat 1/			Teljesítés		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Földtani kutatás	222.000	.	222.000	295.493	.	295.493
Ipargazdasági feladatok	37.663	.	37.663	41.404	.	41.404
Ipar összesen	259.663	.	259.663	336.897	.	336.897
Építésügyi feladatok	6.463	.	6.463	5.174	.	5.174
Városfejlesztési feladatok	31.020	.	31.020	24.487	.	24.487
Lakás- és kommunális gazdálkodási feladatok	3.595	.	3.595	3.787	.	3.787
Építőipari ipargazdasági feladatok	5.830	.	5.830	5.699	.	5.699
Egyéb építőipari feladatok	10.875	.	10.875	11.152	.	11.152
Építőipar összesen	57.783	.	57.783	50.299	.	50.299
Állattenyésztés	281.183	29	281.212	282.191	412	282.603
Apaállattartás	.	15.508	15.508	.	13.882	13.882
Állategészségügyi feladatok	188.715	50.329	239.044	122.154	51.014	173.168
Állategészségügyi intézetek	29.966	.	29.966	32.608	.	32.608
Állategészségügyi állomások	100.707	.	100.707	115.196	.	115.196
Minősítési feladatok	65.312	.	65.312	71.374	.	71.374
Növényvédelem	123.266	.	123.266	132.862	.	132.862
Erdőgazdálkodás	71.892	.	71.892	84.629	.	84.629
Mezőgazdasági célfeladatok	239.374	9.129	248.503	231.910	5.883	237.793
Gazdaságok és mezőgazdasági üzemek	.	12.387	12.387	.	12.499	12.499
Földmérés és földnyilvántartás	152.484	190.326	342.810	185.355	210.518	395.873
Egyéb mezőgazdasági feladatok	11.425	.	11.425	8.383	.	8.383
Mező- és erdőgazdaság összesen	1,264.324	277.708	1,542.032	1,266.662	294.208	1,560.870
Utak, hidak	4,600.000	1,764.000	6,364.000	4,741.013	1,982.573	6,723.586
Kompok, révek	.	5.320	5.320	.	6.304	6.304
Egyéb közlekedési feladatok	52.588	36.934	89.522	51.463	36.659	88.122
Közlekedés összesen	4,652.588	1,806.254	6,458.842	4,792.476	2,025.536	6,818.012
Piackutatás	7.000	.	7.000	7.292	.	7.292
Idegenforgalom	251.754	15.259	267.013	266.550	20.311	286.861
Üdülőhelyi feladatok	.	28.548	28.548	.	36.241	36.241
Piacok és vásárok	.	44.718	44.718	.	46.234	46.234
Nemzetközi gazdasági kapcsolatok	145.115	.	145.115	143.825	.	143.825
Egyéb kereskedelmi feladatok	69.838	.	69.838	67.725	.	67.725
Kereskedelem összesen	473.707	88.525	562.232	485.392	102.786	588.178
Minőségellenőrzés	23.999	.	23.999	24.858	.	24.858
Áruraktározás	8.142	.	8.142	8.046	.	8.046
Szabványügyi szolgálat	24.115	.	24.115	24.170	.	24.170
Számítástechnikai és adatszolgáltatási feladatok	194.290	12.400	206.690	189.790	12.482	202.272
Költségvetési üzemek	30.523	20.486	51.009	32.001	37.629	69.630
Kisegítő gazdaságok	2.992	13.247	16.239	2.720	12.625	15.345
Egyéb gazdasági feladatok	245.037	41.736	286.773	73.801	35.438	109.239
Szociális otthoni gazdaságok	.	6.753	6.753	.	8.301	8.301
Egyéb gazdasági tevékenység összesen	529.098	94.622	623.720	355.386	106.475	461.861

1/ A minisztériumok, valamint a tanácsok által saját hatáskörben megállapitott előirányzatokat tartalmazza.

Megnevezés	Előirányzat			Teljesítés		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Közvilágitás	.	621.844	621.844	.	616.28o	616.28o
Parkfenntartás	.	373.928	373.928	.	4oo.77o	4oo.77o
Köztisztaság	.	426.o12	426.o12	.	413.352	413.352
Lakásgazdálkodás	.	74.911	74.911	.	11o.215	11o.215
Egyéb kommunális feladatok	.	2oo.745	2oo.745	.	158.77o	158.77o
Város- és községrendezés	.	144.o2o	144.o2o	.	137.449	137.449
Város- és községgazdálkodás összesen	.	1,841.46o	1,841.46o	.	1,836.836	1,836.836
Vizügyi szolgálat	1,227.311	.	1,227.311	1,341.916	.	1,341.916
Belvizelvezetés	.	232.683	232.683	.	251.9o9	251.9o9
Vizkárelhárítás és vizrendezés	.	94.829	94.829	.	114.897	114.897
Községi vizmüvek, közkutak	.	55.78o	55.78o	.	59.o61	59.o61
Fürdők, strandok	.	4o.982	4o.982	.	35.2o3	35.2o3
Egyéb vizgazdálkodási feladatok	94.565	12.2o6	1o6.771	91.234	16.556	1o7.79o
Vizgazdálkodás összesen	1,321.876	436.48o	1,758.356	1,433.15o	477.626	1,91o.776
Gazdasági ágazat összesen	8,559.o39	4,545.o49	13,1o4.o88	8,72o.262	4,843.467	13,563.729
Általános kórházak	346.2o6	3,264.847	3,611.o53	361.856	3,378.6o3	3,74o.459
Gyermekkórházak	5.777	147.725	153.5o2	5.891	158.866	164.757
Tüdőgyógyintézetek	2o8.o72	299.633	5o7.7o5	2o5.695	3o8.o46	513.741
Ideg- és elmegyógyintézetek	77.54o	46.953	124.493	76.813	44.945	121.758
Egyéb gyógyintézetek	11o.641	8.I37	118.778	1o2.2o2	9.267	111.469
Rendelőintézeti fekvőbeteg kivizsgálás	.	92o	92o	.	594	594
Kórházak és egyéb fekvőbeteg intézetek összesen	748.236	3,768.215	4,516.451	752.457	3,9oo.321	4,652.778
Klinikák	651.942	.	651.942	689.423	.	689.423
Klinikai intézetek	31.4o5	.	31.4o5	33.139	.	33.139
Orvostovábbképzés	11.o28	.	11.o28	11.4o9	.	11.4o9
Klinikák összesen	694.375	.	694.375	733.971	.	733.971
Szakorvosi rendelés	84.499	929.548	1,o14.o47	8o.127	936.998	1,o17.125
Tüdőgondozóintézeti rendelés	959	141.144	142.1o3	944	136.774	137.718
Ideggondozóintézeti rendelés	.	19.547	19.547	.	18.176	18.176
Egyéb gondozóintézeti rendelés	.	42.o88	42.o88	.	39.358	39.358
Mozgó szakorvosi szolgálat	.	9.593	9.593	.	8.943	8.943
Lakossági tbc. szürővizsgálat	.	43.o11	43.o11	.	41.366	41.366
TBC tenyésztési laboratórium	224	9.632	9.856	182	9.112	9.294
Alkoholelvonó állomások	.	5.378	5.378	.	5.249	5.249
Üzemi egészségügyi szolgálat	.	79.753	79.753	.	69.795	69.795
Pályaalkalmassági vizsgálat /MÁV/	3.7o9	.	3.7o9	3.7o2	.	3.7o2
Egyéb egészségügyi feladatok /MÁV/	24.524	.	24.524	24.162	.	24.162
Körzeti egészségügyi szolgálat	.	5o9.44o	5o9.44o	.	535.222	535.222
Körzeti gyermekorvosi szolgálat	.	73.317	73.317	.	65.71o	65.71o
Üzemi körzeti orvosi szolgálat	.	16.o69	16.o69	.	16.952	16.952
Járóbetegellátás összesen	113.915	1,878.52o	1,992.435	1o9.117	1,883.655	1,992.772
Szülészeti ellátás	.	2.469	2.469	.	2.2o3	2.2o3
Szülőotthonok	.	49.342	49.342	.	49.771	49.771
Csecsemőotthonok	5.946	175.331	181.277	5.7o9	17o.462	176.171
Állandó területi bölcsődék	.	593.178	593.178	.	571.o7o	571.o7o
Hivatali bölcsődék	17.427	4.777	22.2o4	16.985	5.112	22.o97
Idénybölcsődék	.	6.5o7	6.5o7	.	4.583	4.583
Hatnapos bölcsődék	1.1o7	13.2o9	14.316	1.o89	11.4oo	12.489
Egészségügyi gyermekotthonok	29.328	83.881	113.2o9	31.772	89.o22	12o.794

Megnevezés	Előirányzat			Teljesités		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Iskolaegészségügy	.	31.923	31.923	.	3o.2o9	3o.2o9
Védőnői szolgálat	.	126.o15	126.o15	.	118.436	118.436
Anya- és gyermekvédelem egyéb feladatai	.	79.436	79.436	.	9o.437	9o.437
Anya-, csecsemő- és gyermekvédelem összesen	53.8o8	1,166.o68	1,219.876	55.555	1,142.7o5	1,198.26o
Közegészségügyi és járványügyi állomások	.	183.817	183.817	.	2o9.755	2o9.755
Közegészségügyi és járványügyi szolgálat	.	7o.154	7o.154	.	66.314	66.314
Vegyes közegészségügyi és járványügyi feladatok	22.778	.	22.778	32.4o1	.	32.4o1
Közegészségügy és járványügy összesen	22.778	253.971	276.749	32.4o1	276.o69	3o8.47o
Mentőszolgálat	255.2o9	.	255.2o9	262.944	.	262.944
Vérellátás	35.984	139.447	175.431	45.194	133.533	178.727
Országos Orvosszakértői Intézeti feladatok	22.o21	.	22.o21	2o.7o7	.	2o.7o7
Nővérszállás, orvosszállás	5.o99	21.214	26.313	5.971	19.462	25.433
Egyéb egészségügyi intézetek	46.124	.	46.124	45.338	.	45.338
Egészségügyi felvilágositás	9.614	11.196	2o.81o	1o.6o2	1o.286	2o.888
Egyéb egészségügyi intézmények összesen	374.o51	171.857	545.9o8	39o.756	163.281	554.o37
Egészségügyi feladatok	225.868	44o.471	666.339	129.o43	436.644	565.687
Egészségügyi fejlesztések	.	13.549	13.549	.	119	119
Egészségügyi célok összesen	225.868	454.o2o	679.888	129.o43	436.763	565.8o6
Szociális gondozás	14.1oo	268.6o2	282.7o2	3.657	284.185	287.842
Öregek napközi otthona	.	94.573	94.573	.	95.671	95.671
Vakok és siketek szövetségei	1o.447	.	1o.447	11.314	.	11.314
Átmeneti munkásszállók	.	3.ooo	3.ooo	.	3.ooo	3.ooo
Hivatali étkezdék	.	3.6o5	3.6o5	.	3.8o9	3.8o9
Rehabilitációs foglalkoztatás	.	1.799	1.799	.	1.o69	1.o69
Szociális feladatok összesen	24.547	371.579	396.126	14.971	387.734	4o2.7o5
Általános szociális otthonok	6.418	195.261	2o1.679	6.293	197.894	2o4.187
Szociális betegotthonok	.	452.82o	452.82o	.	456.921	456.921
Szociális intézetek	44.1o2	.	44.1o2	45.o89	.	45.o89
Szociális otthonok összesen	5o.52o	648.o81	698.6o1	51.382	654.815	7o6.197
Hivatali üdülők	36.767	2o.972	57.739	38.o34	21.275	59.3o9
Hétvégi pihenők	3.o52	3.211	6.263	2.752	3.953	6.7o5
Éjjeli szanatóriumok	4.731	.	4.731	4.776	.	4.776
MÁV szanatóriumok	8.255	.	8.255	9.o37	.	9.o37
Szakmunkástanulók üdültetése	15.435	.	15.435	12.284	.	12.284
Tanácsi gyermeküdülők	.	15.733	15.733	.	16.o38	16.o38
Középiskolai tanulók táborozása	.	287	287	.	1.18o	1.18o
SZOT éves felnőtt üdülők	143.668	.	143.668	148.838	.	148.838
SZOT időszakos felnőtt üdülők	49.57o	.	49.57o	51.84o	.	51.84o
SZOT gyógyüdültetés	98.263	.	98.263	1o3.711	.	1o3.711
SZOT gyermeküdültetés	47.415	.	47.415	47.997	.	47.997
SZOT hajóüdültetés	13.314	.	13.314	13.511	.	13.511
Egyéb üdülők	16.1o3	.	16.1o3	16.9o6	.	16.9o6
Üdültetési feladatok	6.1o7	.	6.1o7	6.o81	.	6.o81
Üdültetés összesen	442.68o	4o.2o3	482.883	455.767	42.446	498.213
Családi pótlék	4,66o.ooo	.	4,66o.ooo	4,729.565	.	4,729.565
Családvédelem összesen	4,66o.ooo	.	4,66o.ooo	4,729.565	.	4,729.565
Táppénz	4,71o.ooo	.	4,71o.ooo	5,o98.227	.	5,o98.227
Terhességi és gyermekágyi segély	1,ooo.ooo	.	1,ooo.ooo	1,o4o.632	.	1,o4o.632
Gyermekgondozási segély	2,o9o.ooo	.	2,o9o.ooo	2,343.828	.	2,343.828
Ellátások kiegészitése	.	.	.	39.982	.	39.982
Egyéb társ.biztkészpénzes.	65o.ooo	.	65o.ooo	668.717	.	668.717
Társadalombiztositási készpénzsegélyek összesen	8,45o.ooo	.	8,45o.ooo	9,191.386	.	9,191.386

Megnevezés	Előirányzat			Teljesítés		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Gyógyszer	3,4o5.75o	.	3,4o5.75o	3,585.4o9	.	3,585.4o9
Gyógyászati segédeszközök	2oo.ooo	.	2oo.ooo	169.397	.	169.397
Egyéb gyógyászati szolgáltatás	11o.ooo	.	11o.ooo	11o.733	.	11o.733
Gyógyszerellátás és gyógyászati szolgáltatás összesen	3,715.75o	.	3,715.75o	3,865.539	.	3,865.539
Nyugdíjak és járadékok	17,16o.4oo	.	17,16o.4oo	17.3o5.879	.	17,3o5.879
Segélyek és s.jellegü ell.	1,o4o.ooo	.	1,o4o.ooo	992.774	.	992.774
Ellátások kiegészitése	.	.	.	262.451	.	262.451
Nyugdíjak és egyéb ellátás összesen	18,2oo.4oo	.	18,2oo.4oo	18,561.1o4	.	18,561.1o4
Társadalombiztositási feladatok	382.39o	.	382.39o	4o6.118	.	4o6.118
Társadalombiztositási feladatok összesen	382.39o	.	382.39o	4o6.118	.	4o6.118
Szociális és egészségügyi ágazat összesen	38,159.318	8,752.514	46,911.832	39,479.132	8,887.789	48,366.921
Óvodák	.	6.914	6.914	.	6.816	6.816
Napközi otthonos óvodák	5.9o7	1,526.829	1,532.736	6.111	1,581.288	1,587.399
Nyári napközi otthonos óvodák	.	7.768	7.768	.	6.444	6.444
Hivatali napközi otthonos óvodák	27.2o3	5.637	32.84o	28.41o	6.487	34.897
Óvodák összesen	33.11o	1,547.148	1,58o.258	34.521	1,6o1.o35	1,635.556
Általános iskolák	39.2o2	3,o64.725	3,1o3.927	41.956	3,412.o39	3,453.995
Általános iskolai napközi otthonok	15.932	1,189.685	1,2o5.617	15.214	1,187.933	1,2o3.147
Általános iskolai diákotthonok	1.o8o	113.319	114.399	92o	1o3.123	1o4.o43
Általános iskolai tanulószobák	.	15.445	15.445	.	12.326	12.326
Dolgozók általános iskolai oktatása	.	27.451	27.451	.	29.479	29.479
Gyógyitva nevelő iskolai oktatás	.	137.34o	137.34o	.	138.138	138.138
Gyógypedagógiai intézeti ellátás	.	183.113	183.113	.	192.o34	192.o34
Továbbképző iskolák	.	2.154	2.154	.	936	936
Alsófoku oktatás összesen	56.214	4,733.232	4,789.446	58.o9o	5,o76.oo8	5,134.o98
Nevelőotthonok	51.897	364.768	416.665	52.721	353.8o7	4o6.528
Gyermekvédő otthonok	.	73.591	73.591	.	74.762	74.762
Nevelőszülőkhöz kihelyezettek ellátása	.	121.684	121.684	.	121.345	121.345
Javító-nevelő intézetek	5o.427	.	5o.427	46.31o	.	46.31o
Egyéb bentlakásos intézmények	12.939	.	12.939	12.423	.	12.423
Nevelőotthonok összesen	115.263	56o.o43	675.3o6	111.454	549.914	661.368
Szakmunkástanulók elméleti oktatása	432.24o	62.436	494.676	57.92o	455.133	513.o53
Szakmunkástanulók tanműhelyei	288.419	.	288.419	18.438	255.725	274.163
Szakmunkástanulók üzemi gyakorlati oktatása	252.869	.	252.869	.	254.576	254.576
Szakmunkástanuló otthonok	242.781	2o.159	262.94o	29.293	247.22o	276.513
Szakmunkásképzési célfeladatok	58.997	16.386	75.383	38.5o5	7.132	45.637
Mezőgazdasági tanulók oktatása	.	14o.979	14o.979	.	169.368	169.368
Szakmunkástanulók oktatása összesen[1]	1,275.3o6	239.96o	1,515.266	144.156	1,389.154	1,533.31o
Gimnáziumok	24.o6o	462.154	486.214	23.215	492.5o6	515.721
Ipari szakközépiskolák	216.136	165.843	381.979	2o8.858	18o.296	389.154
Mezőgazdasági szakközépiskolák	9o.147	19.585	1o9.732	83.823	3o.193	114.o16
Közgazdasági szakközépiskolák	12.298	83.15o	95.448	12.517	9o.835	1o3.352

1/ Az előirányzat és a teljesítés közötti eltérések a szakmunkásképzésnek tanácsi hatáskörbe történt átadásából adódnak.

Megnevezés	Előirányzat			Teljesités		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Egyéb szakközépiskolák	38.92o	71.481	11o.4o1	37.752	78.o34	115.786
Egészségügyi szakoktatás	28.592	71.o37	99.629	26.661	66.o99	92.76o
Középiskolai diákotthonok, kollégiumok	164.661	358.o37	522.698	152.448	382.6o5	535.o53
Középiskolai tanulószoba, menza, externátus	13.229	139.873	153.1o2	12.o38	131.961	143.999
Dolgozók középiskolai oktatása	49.71o	56.513	1o6.223	36.4o9	67.878	1o4.287
Középfoku oktatás összesen	637.753	1,427.673	2,o65.426	593.721	1,52o.4o7	2,114.128
Egyetemek	1,322.813	.	1,322.813	1,3o6.146	.	1,3o6.146
Tanárképző főiskolák	151.471	.	151.471	158.744	.	158.744
Egyéb főiskolák	65.o92	.	65.o92	66.842	.	66.842
Felsőfoku technikumok, szakiskolák	4.6oo	.	4.6oo	2.4o6	.	2.4o6
Tanitó-, óvónőképző és egyéb tanintézetek	86.33o	.	86.33o	81.o62	.	81.o62
Külföldiek és külföldön élő tanulók oktatása	9o.44o	.	9o.44o	85.446	.	85.446
Felsőfoku diákotthonok, kollégiumok	167.162	.	167.162	155.o62	.	155.o62
Müszaki és gazdasági főiskolák	393.786	.	393.786	42o.774	.	42o.774
Számitástechnikai oktatás	4o.148	.	4o.148	32.o72	.	32.o72
Felsőfoku oktatás összesen	2,321.842	.	2,321.842	2,3o8.554	.	2,3o8.554
Bentlakásos és egésznapos tanfolyamok	13.846	19.876	33.722	14.292	22.632	36.924
Egyéb tanfolyami képzés	23.8o7	19.31o	43.117	2o.93o	21.419	42.349
Mezőgazdasági tanfolyamok	13.422	14.727	28.149	12.366	9.o68	21.434
Alsófoku zenei oktatás	.	95.746	95.746	.	1o1.474	1o1.474
Gyors- és gépiróiskolák	.	13.877	13.877	.	13.193	13.193
Tanfolyamok összesen	51.o75	163.536	214.611	47.588	167.786	215.374
Oktatási célfeladatok	44.913	635.844	68o.757	41.965	566.417	6o8.382
Oktatásszervezési és módszertani feladatok	2o.961	26.577	47.538	21.662	26.353	48.o15
Oktatási feladatok összesen	65.874	662.421	728.295	63.627	592.77o	656.397
Kutatóintézetek	9o4.5o4	.	9o4.5o4	952.o18	.	952.o18
Tanszéki kutatások	276.841	.	276.841	286.586	.	286.586
Egyéb kutatóhelyek	151.156	.	151.156	152.844	.	152.844
Általános tudományos feladatok	155.77o	.	155.77o	78.942	.	78.942
Kutatást kiegészitő tevékenység	9.3o1	.	9.3o1	6.388	.	6.388
Tudományos intézetek és feladatok összesen	1,497.572	.	1,497.572	1,476.778	.	1,476.778
Rádió, televizió, távirati iroda	1,474.311	.	1,474.311	1,462.546	.	1,462.546
Országos jellegü tudományos és szakkönyvtárak, egyetemi tudományági szakkönyvtárak	179.615	.	179.615	19o.o67	.	19o.o67
Közmüvelődési könyvtárak	.	215.665	215.665	.	226.6o4	226.6o4
Megyei müvelődési központok	.	72.226	72.226	.	8o.468	8o.468
Müvelődési otthon jellegü intézmények	.	157.6o6	157.6o6	.	2o5.283	2o5.283
Muzeumok	123.894	88.469	212.363	11o.277	98.o29	2o8.3o6
Levéltárak	12.656	19.444	32.1oo	12.465	21.3o8	33.773
Állatkertek, vidámparkok	.	24.813	24.813	.	25.7o5	25.7o5
Egyéb közmüvelődési intézmények	84.699	.	84.699	95.651	.	95.651
Közmüvelődési célfeladatok	121.186	1o5.177	226.363	117.744	127.o7o	244.814
Ifjusági létesitmények	.	42.91o	42.91o	.	48.o23	48.o23
Közmüvelődési intézmények és feladatok összesen	1,996.361	726.31o	2,722.671	1,988.75o	832.49o	2,821.24o
Szinházak	32.o4o	158.o17	19o.o57	36.88o	185.898	222.778
Szabadtéri szinpadok	.	16.o12	16.o12	.	19.385	19.385
Zenei intézmények	99.364	8.858	1o8.222	112.16o	14.642	126.8o2
Egyéb müvészeti intézmények	4.97o	.	4.97o	5.27o	..	5.27o
Müvészeti célfeladatok	1o4.133	2.14o	1o6.273	44.982	2.315	47.297
Müvészeti intézmények és feladatok összesen	24o.5o7	185.o27	425.534	199.292	222.24o	421.532
Sportcélok támogatása	216.229	29.863	246.o92	111.995	158.419	27o.414
Sportlétesitmények és intézmények	1o4.26o	19.542	123.8o2	12o.454	94.531	214.985
Sportlétesitmények és feladatok összesen[1]	32o.489	49.4o5	369.894	232.449	252.95o	485.399

1/ Az előirányzat és a teljesités közötti eltérések a helyi sporttevékenység irányitásának tanácsi hatáskörbe történt átadásából adódnak.

Megnevezés	Előirányzat			Teljesítés		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Nemzetközi kulturális kapcsolatok	54.340	.	54.340	58.713	.	58.713
Művelődési célfeladatok	41.972	2.322	44.294	42.480	1.043	43.523
Általános kulturális célfeladatok	79.955	.	79.955	90.029	.	90.029
Országos kulturális és tudományos kapcsolatok	55.000	.	55.000	58.323	.	58.323
Külföldi magyar intézetek	20.000	.	20.000	19.308	.	19.308
Ifjusági szervezetek támogatása	90.296	41.946	132.242	92.664	54.625	147.289
Kulturális támogatás összesen	341.563	44.268	385.831	361.517	55.668	417.185
Kulturális ágazat összesen	8,952.929	10,339.023	19,291.952	7,620.497	12,260.422	19,880.919
Védelem	10,610.000	.	10,610.000	10,564.207	.	10,564.207
Védelmi ágazat összesen	10,610.000	.	10,610.000	10,564.207	.	10,564.207
Legfőbb Ügyészség, Legfelsőbb Bíróság	39.602	.	39.602	43.405	.	43.405
Ügyészségek	107.791	.	107.791	107.096	.	107.096
Bíróságok	319.937	.	319.937	318.707	.	318.707
Népességnyilvántartás	7.047	.	7.047	14.003	.	14.003
Jogbiztonság összesen	474.377	.	474.377	483.211	.	483.211
Önkéntes tüzoltóság	.	49.575	49.575	.	41.656	41.656
Polgári védelem	.	78.848	78.848	.	60.522	60.522
Állami tüzoltóság	.	499.303	499.303	.	521.444	521.444
Rendbiztonság összesen	.	627.726	627.726	.	623.622	623.622
Belügyi testületek	4,570.600	.	4,570.600	4,806.150	.	4,806.150
Munkásőrség	358.100	.	358.100	336.307	.	336.307
Vám- és Pénzügyőrség	164.400	.	164.400	165.200	.	165.200
Büntetésvégrehajtás	487.000	.	487.000	495.336	.	495.336
Rendészet összesen	5,580.100	.	5,580.100	5,802.993	.	5,802.993
Rend- és jogbiztonsági ágazat összesen	6,054.477	627.726	6,682.203	6,286.204	623.622	6,909.826
Minisztériumok	1,008.973	.	1,008.973	1,062.082	.	1,062.082
Országos hatáskörü szervek	113.369	.	113.369	118.527	.	118.527
Központi igazgatási szervek	680.479	.	680.479	708.401	.	708.401
Tanács és VB	.	1,922.498	1,922.498	.	2,123.199	2,123.199
Tanácsi igazgatási szervek	.	214.560	214.560	.	234.887	234.887
Igazgatási szervek összesen	1,802.821	2,137.058	3,939.879	1,889.010	2,358.086	4,247.096
Nemzetközi feladatok	104.943	.	104.943	101.569	.	101.569
Központi igazgatási feladatok	320.250	.	320.250	12.372	.	12.372
Tanácsi igazgatási feladatok	.	120.626	120.626	.	116.847	116.847
Igazgatási feladatok összesen	425.193	120.626	545.819	113.941	116.847	230.788
Igazgatási ágazat összesen	2,228.014	2,257.684	4,485.698	2,002.951	2,474.933	4,477.884
Minisztériumok és tanácsok költségvetési tartaléka	57.677	625.756	683.433	.	.	.
Költségvetési szervek állóeszközeinek felujitása	696.177	1,174.794	1,870.971	1,164.022	1,704.443	2,868.465
Folyószámlás szervek állóeszközeinek felujitása	303.279	83.407	386.686	321.115	117.449	438.564
Felujitási hányad kiegészités	740.000	.	740.000	.	.	.

Megnevezés	Előirányzat			Teljesítés		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Átcsoportosítás a tanácsi fejlesztési alapok javára	.	.	.	.	1,150.522	1,150.522
Évközi intézkedések pénzügyi fedezete	1,151.000	.	1,151.000	.	.	.
Tartalék és egyéb kiadás összesen	2,948.133	1,883.957	4,832.090	1,485.137	2,972.414	4,457.551
Lakbérhozzájárulás	395.000	.	395.000	291.501	51.150	342.651
Munkabérek kiegészítése	.	.	.	39.621	75.426	115.047
Céljellegű hozzájárulások és kiegészítések	395.000	.	395.000	331.122	126.576	457.698
Pénzügyi lebonyolítási ágazat összesen	3,343.133	1,883.957	5,227.090	1,816.259	3,098.990	4,915.249
Együtt	77,906.910	28,405.953	106,312.863	76,489.512	32,189.223	108,678.735

A központi szervek költségvetésének végrehajtása fejezetenként

/Ezer forintban/

Megnevezés	Bevételek		Kiadások		Átlaglétszám /fő/		Béralap	
	Előirányzat	Teljesítés	Előirányzat	Teljesítés	Előirányzat	Teljesítés	Előirányzat	Teljesítés
Országgyülés és Népköztársaság Elnöki Tanácsa	65o	1.118	44.33o	57.572	19o	186	7.9o8	7.596
Minisztertanács	19.948	21.663	151.283	272.958	1.o31	1.o28	47.947	5o.646
Népköztársaság Ügyészsége	844	781	134.499	14o.516	2.o63	1.966	86.636	87.729
Központi Népi Ellenőrzési Bizottság	1oo	23	42.o39	44.o6o	58o	573	24.288	25.o54
Országos Testnevelési és Sporthivatal 1/	787	893	455.12o	3o6.38o	1.6o9	594	54.377	25.1o2
Magyar Tudományos Akadémia	45.941	47.o2o	727.978	756.882	475	459	17.o87	17.o1o
Országos Tervhivatal	565	16.555	97.11o	88.962	666	664	36.5o3	35.94o
Munkaügyi Minisztérium 2/	125.9oo	26.255	1,2o8.3oo	136.735	13.363	78o	5o3.3oo	36.843
Központi Statisztikai Hivatal	6.246	8.7o4	3o3.423	329.315	3.2o9	3.347	116.882	121.5oo
Külügyminisztérium	77.932	11o.938	5o6.354	548.458	1.415	1.5o4	133.285	146.76o
Belügyminisztérium	56.5oo	63.629	4,57o.6oo	4,8o6.15o	.	.	.	.
Honvédelmi Minisztérium	137.ooo	137.ooo	1o,61o.ooo	1o,564.2o7	.	.	.	.
Pénzügyminisztérium	9.679	13.o4o	376.635	386.566	2.o71	2.116	93.22o	92.87o
Igazságügyi Minisztérium	2o7.78o	255.6o9	844.355	867.161	5.499	5.3o1	188.177	188.811
Kohó- és Gépipari Minisztérium	9.665	9.99o	2o7.726	194.744	1.785	1.735	85.151	78.o33
Országos Müszaki Fejlesztési Bizottság	23.417	45.27o	171.251	174.471	58o	536	27.365	25.298
Nehézipari Minisztérium	25.414	31.298	199.536	215.276	1.526	1.4o9	64.619	63.881
Országos Anyag- és Árhivatal	31.1oo	31.o94	46.11o	28.o15	268	254	12.524	12.oo4
Központi Földtani Hivatal	11.593	17.6o9	289.2o4	37o.9o2	61	58	2.918	2.897
Könnyüipari Minisztérium	8.194	4.625	12o.994	1o7.131	1.o54	761	52.175	36.642
Legfelsőbb Bíróság	13o	71	19.454	18.919	225	217	11.48o	11.45o
Munkásőrség	5oo	724	358.1oo	336.3o7	.	.	.	.
Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium	2o3.54o	216.55o	2,79o.237	2,763.871	15.379	13.562	531.213	489.857
Belkereskedelmi Minisztérium	13.914	18.698	4o4.1o5	42o.826	1.597	1.491	68.oo9	64.723
Külkereskedelmi Minisztérium	7.o1o	1o.852	529.897	524.236	1.45o	1.425	1o5.629	1o5.193
Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium	1o.o14	9.652	249.89o	232.979	1.2o8	965	55.9o8	44.77o
Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium	56.194	1o5.985	5,o51.329	5,2o9.997	4.964	4.8oo	169.866	168.745
Országos Vizügyi Hivatal	5.76o	1o.44o	1,38o.o87	1,499.864	23o	222	11.626	11.855
Magyar Rádió és Televizió	1,669.886	1,616.558	1,497.781	1,491.152	3.916	4.13o	158.749	155.915
Müvelődésügyi Minisztérium	1o7.2o4	172.386	2,928.769	2,988.9o1	25.91o	25.288	927.314	91o.o97
Egészségügyi Minisztérium	76.6o8	78.633	2,741.556	2,993.515	32.262	3o.898	1,o55.867	1,o53.o73
SZOT Társadalombiztositási Főigazgatóság	27,15o.ooo	27,572.472	35,345.8o4	37,o71.5o5	5.o63	4.965	162.o57	163.157
Üdültetés	1oo.ooo	1o8.469	42o.2oo	54o.979	5.21o	5.o49	132.635	129.941
Felujitási és egyéb tartalék 3/	561.1oo	.	3,o82.854	.	577	.	65o.ooo	.
Központi szervek összesen	3o,761.115	3o,764.6o4	77,9o6.91o	76,489.512	135.436	116.283	5,594.715	4,363.392
Népgazdasági elszámolások	228,6o6.ooo	247,475.44o	157,538.486	174,17o.66o	.	.	.	.
Együtt	259,367.115	278,24o.o44	235,445.396	25o,66o.172	135.436 4/	116.283 4/	5,594.715	4,363.392

1/ Az előirányzat és a teljesítés közötti eltérések a helyi sporttevékenység irányitásának tanácsi hatáskörbe történt átadásából adódnak.
2/ Az előirányzat és a teljesítés közötti eltérések a szakmunkásképzésnek tanácsi hatáskörbe történt átadásából adódnak.
3/ A teljesítési adatok a fejezeteknél, illetve a tanácsoknál szerepelnek.
4/ Az állandó és időszaki főfoglalkozásuak, valamint a részfoglalkozásuak átlaglétszámát tartalmazza.

A főváros, a megyék, a megyei városok költségvetésének bevételei és kiadásai jogcimenként

/Ezer forintban/

Bevételek	Előirányzat 1/	Teljesités	Kiadások	Előirányzat 1/	Teljesités
Saját források			Költségvetési szervek kiadásai		
Költségvetési intézmények müködési bevételei	2,114.087	2,566.411	Gazdasági kiadás	4,545.049	4,843.467
Lakossági adók, valamint a tanácsok által beszedett illetékek és dijak	5,015.439	5,096.410	Szociális és egészségügyi kiadás	8,752.514	8,887.789
Összesen	7,129.526	7,662.821	Kulturális kiadás	10,339.023	12,260.422
Megosztott források			Rend- és jogbiztonsági kiadás	627.726	623.622
Mezőgazdasági szövetkezetek földadója, jövedelemadója, gépjármüadója, városi és községi hozzájárulása	3,336.159	3,978.215	Igazgatási kiadás	2,257.684	2,474.933
Vállalatok, ipari szövetkezetek, fogyasztási, értékesitő szövetkezetek illetményadója, eszközlekötési járuléka, városi és községi hozzájárulása, gépjármüadója	12,854.688	13,810.136	Pénzügyi lebonyolitási kiadás	1,883.957	3,098.990
Összesen	16,190.847	17,788.351	Összesen	28,405.953	32,189.223
Állami hozzájárulás	5,091.625 2/	8,666.172	Vállalati egyéb kiadások	6.045	1,447.448
Egyéb bevételek	.	6.845			
Maradvány az 1973. év végén	.	4,919.959			
Bevételek főösszege	28,411.998	39,044.148			
Összesités:					
Bevételek főösszege	28,411.998	39,044.148	Kiadások főösszege	28,411.998	33,636.671
Kiadások főösszege	28,411.998	33,636.671			
Bevételi többlet, illetve pénzmaradvány	.	5,407.477			

1/ A tanácsok által saját hatáskörben megállapitott előirányzatokat tartalmazza.

2/ Az előirányzat nem tartalmazza a lakóházak javitásának összegét, továbbá a tanácsokhoz 1974. január 1-el átszervezett szakmunkásképzésnek és a helyi sporttevékenység irányitásának - a teljesités adataiban szereplő - pénzügyi fedezetét.

A főváros, a megyék, a megyei városok költségvetésének bevételei
főbb jogcimenként és megyénként

/Ezer forintban/

Megnevezés	Saját források	Megosztott források	Állami hozzájárulás 2/	Bevételek főösszege
Budapest főváros	1,773.166	3,500.875	1,888.708	7,162.749
Baranya megye	217.847	500.959	319.234	1,038.040
Bács-Kiskun megye	505.213	782.638	351.951	1,639.802
Békés megye	307.307	770.650	279.522	1,357.479
Borsod-Abauj-Zemplén megye	318.151	1,080.375	528.327	1,926.853
Csongrád megye	255.612	532.787	240.630	1,029.029
Fejér megye	270.442	721.818	254.974	1,247.234
Győr-Sopron megye 1/	255.110	743.706	379.753	1,378.569
Hajdu- Bihar megye	242.227	564.660	406.810	1,213.697
Heves megye	205.481	631.935	278.586	1,116.002
Komárom megye	190.227	481.956	360.228	1,032.411
Nógrád megye	127.518	505.419	249.160	882.097
Pest megye	682.224	1,031.060	430.667	2,143.951
Somogy megye	346.708	657.705	272.851	1,277.264
Szabolcs- Szatmár megye	321.214	866.177	617.942	1,805.333
Szolnok megye	294.663	792.210	259.577	1,346.450
Tolna megye	210.091	521.990	194.896	926.977
Vas megye	176.174	618.779	250.168	1,045.121
Veszprém megye	319.670	800.851	341.195	1,461.716
Zala megye	197.220	545.179	214.619	957.018
Debrecen megyei város	106.775	275.470	93.379	475.624
Miskolc megyei város	114.893	331.682	187.282	633.857
Pécs megyei város	112.155	237.358	144.806	494.319
Szeged megyei város	112.733	292.112	120.907	525.752
Együtt	7,662.821	17,788.351	8,666.172	34,117.344 3/

1/ Tartalmazza Győr megyei város adatait is.

2/ Tartalmazza a lakóházak javitásához nyujtott támogatás összegét.

3/ Nem tartalmazza a 4,919.959 ezer forint előző évi pénzmaradványt, valamint az egyéb bevételekből 6.845 ezer forintot.

A főváros, a megyék, a megyei városok költségvetésének kiadásai főbb jogcimenként és megyénként

/ Ezer forintban /

Megnevezés	Gazdasági kiadás	Szociális és egészségügyi kiadás	Kulturális kiadás	Rend- és jogbiztonsági kiadás	Igazgatási kiadás	Pénzügyi lebonyolítási kiadás	Költségvetési szervek kiadásai összesen	Vállalati egyéb kiadások 2/	Kiadások főösszege
Budapest főváros	1,182.919	2,151.797	2,385.323	121.998	274.915	353.2o9	6,47o.161	611.139	7,o81.3oo
Baranya megye	1o9.776	257.45o	334.295	22.42o	126.8o8	86.881	937.63o	16.748	954.378
Bács-Kiskun megye	184.771	428.745	586.485	23.352	135.878	185.783	1,545.o14	44.113	1,589.127
Békés megye	171.231	345.48o	525.144	23.655	11o.o88	149.477	1,325.o75	14.4oo	1,339.475
Borsod-Abauj-Zemplén megye	23o.979	519.581	736.562	43.339	153.433	21o.771	1,894.665	71.177	1,965.842
Csongrád megye	128.6oo	256.o34	392.637	25.733	85.o18	13o.439	1,o18.461	11.552	1,o3o.o13
Fejér megye	18o.484	291.835	454.821	15.962	88.183	77.884	1,1o9.169	53.o57	1,162.226
Győr-Sopron megye 1/	175.566	349.197	519.175	28.9o3	1o2.133	134.33o	1,3o9.3o4	88.363	1,397.667
Hajdu-Bihar megye	137.134	292.395	493.o81	26.1o2	94.982	14o.115	1,183.8o9	12.954	1,196.763
Heves megye	147.958	28o.329	357.579	2o.845	122.o53	13o.o49	1,o58.813	37.o81	1,o95.894
Komárom megye	144.231	28o.558	357.345	23.296	71.375	59.517	936.322	32.6oo	968.922
Nógrád megye	166.o1o	238.o73	285.455	15.775	76.812	87.71o	869.835	31.183	9o1.o18
Pest megye	3o2.81o	487.984	8o4.698	76.695	176.487	278.656	2,127.33o	27.753	2,155.o83
Somogy megye	223.621	315.5o1	459.o74	2o.621	115.189	111.46o	1,245.466	16.943	1,262.4o9
Szabolcs-Szatmár megye	221.411	447.48o	74o.843	28.774	14o.323	174.156	1,752.987	49.9o2	1,8o2.889
Szolnok megye	152.93o	338.532	536.5o2	24.668	112.521	148.161	1,313.314	1o.769	1,324.o83
Tolna megye	1o7.o41	258.46o	35o.14o	16.172	81.314	96.667	9o9.794	1o.857	92o.651
Vas megye	11o.776	284.517	37o.893	18.294	82.568	129.78o	996.828	41.987	1,o38.815
Veszprém megye	2o2.244	355.534	527.368	25.189	121.o65	119.145	1,35o.545	3o.627	1,381.172
Zala megye	128.72o	243.38o	325.oo2	19.3o8	86.563	75.962	878.935	31.357	91o.292
Debrecen megyei város	11o.6o7	76.398	187.636	855	26.93o	63.676	466.1o2	33.622	499.724
Miskolc megyei város	133.997	175.691	2o8.817	8o9	27.763	68.979	616.o56	52.937	668.993
Pécs megyei város	1o6.321	87.697	165.739	318	38.343	36.277	434.695	7o.477	5o5.172
Szeged megyei város	83.33o	125.141	155.8o8	539	24.189	49.9o6	438.913	45.85o	484.763
Együtt	4,843.467	8,887.789	12,26o.422	623.622	2,474.933	3,o98.99o	32,189.223	1,447.448	33,636.671

1/ Tartalmazza Győr megyei város adatait is.

2/ Tartalmazza a lakóházak javitásához nyujtott támogatás összegét is.

A főváros, a megyék, a megyei városok fejlesztési alap bevételei és kiadásai jogcimenként

/ Ezer forintban /

Bevételek	Előirányzat[1]	Teljesítés	Kiadások	Előirányzat[1]	Teljesítés
Saját források			Célcsoportos beruházások	16,720.700	14,769.900[2]
Lakosság községfejlesztési hozzájárulása	580.800	661.600	Ebből: lakásépítés	14,994.900	13,850.500
Telekadó	17.400	16.500			
Út- és közműfejlesztési hozzájárulás	121.600	99.800	megyei jelentőségü kórházi ágyfejlesztés	1,001.800	507.100
Lakásépítéssel és -juttatással kapcsolatos bevételek	327.500	456.600	szakközépiskolai hálózatfejlesztés és középiskolai kollégium építés	724.000	412.300
Telekhasználati és igénybevételi díj	799.600	873.700			
Egyéb bevételek	971.000	1,137.300			
Összesen	2,817.900	3,245.500	Egyéb beruházások és egyéb kiadások	11,415.300	9,914.300
Megosztott források					
Mezőgazdasági szöv.-ek városi és községi hozzájárulása	103.000	107.400			
Vállalatok, ipari szövetkezetek, fogyasztási, értékesitő és beszerző szövetkezetek városi és községi hozzájárulása	1,105.200	1.247.900			
Tanácsok felügyelete alá tartozó vállalatok értékcsökkenési leirásának elvont része	153.200	170.800			
Összesen	1,361.400	1,526.100			
Bankhitel					
Tanácsi értékesitésü lakások árbevételének megelőlegezésére	2,457.900	2,459.900			
Egyéb beruházásokra	733.800	703.900			
Összesen	3,191.700	3,163.800			
Állami hozzájárulás					
Célcsoportos beruházások fedezetére	11,520.400	10,829.254			
Egyéb beruházások fedezetére	2,215.800	2,532.608			
Összesen	13,736.200	13,361.862			
Költségvetésből átutalt pénzeszköz[3]	155.500	1,194.200			
Átvett beruházási pénzeszközök	2,750.200	3,549.500			
Maradvány az 1973. év végén	5,821.000	4,328.700			
Bevételek főösszege	29,833.900	30,369.662	Kiadások főösszege	28,136.000	24,684.200
Összesités:					
Bevételek főösszege	29,833.900	30,369.662			
Kiadások főösszege	28,136.000	24,684.200			
Tartalék, illetve pénzmaradvány	1,697.900	5,685.462			

1/ A tanácsok által saját hatáskörben megállapitott előirányzatokat tartalmazza, módositva az évközi intézkedések pénzügyi fedezetével.
2/ Tartalmazza az előző évről áthuzódó célcsoportos beruházásokra felhasznált pénzeszközöket is.
3/ Tartalmazza az ideiglenes átcsoportositás összegét is.

A főváros, a megyék, a megyei városok fejlesztési alap bevételei főbb jogcimenként és megyénként

/ Ezer forintban /

Megnevezés	Saját források	Megosztott források	Bankhitel	Állami hozzájárulás	Átvett pénzeszköz 2/	1973. évi pénzmaradvány	Bevételek főösszege
Budapest főváros	884.700	455.700	1,133.300	4,780.011	954.300	818.500	9,026.511
Baranya megye	69.200	27.900	22.200	146.908	81.000	118.000	465.208
Bács-Kiskun megye	201.800	53.500	80.200	307.008	240.900	205.200	1,088.608
Békés megye	102.800	37.400	31.000	204.308	220.300	145.500	741.308
Borsod-Abauj-Zemplén megye	124.400	53.900	115.800	393.247	295.000	321.300	1,303.647
Csongrád megye	99.300	26.700	25.500	151.325	110.000	184.300	597.125
Fejér megye	115.700	93.700	146.100	743.178	134.000	202.100	1,434.778
Győr-Sopron megye 1/	116.500	83.200	98.200	428.267	139.800	181.100	1,047.067
Hajdu-Bihar megye	58.900	41.300	34.400	104.894	124.400	151.800	515.694
Heves megye	63.200	43.200	77.500	315.143	160.500	139.100	798.643
Komárom megye	67.400	68.700	82.700	540.009	95.500	112.300	966.609
Nógrád megye	81.100	25.600	50.400	148.582	102.800	170.600	579.082
Pest megye	260.500	67.700	167.900	502.034	327.900	235.300	1,561.334
Somogy megye	119.100	42.800	55.300	294.370	227.800	166.800	906.170
Szabolcs-Szatmár megye	117.300	52.500	112.600	489.924	158.100	187.500	1,117.924
Szolnok megye	123.100	59.700	64.100	232.828	214.300	100.200	794.228
Tolna megye	73.900	33.100	43.200	171.260	92.800	65.400	479.660
Vas megye	89.600	41.500	73.500	307.087	188.300	99.100	799.087
Veszprém megye	137.600	38.300	149.600	423.348	207.100	200.700	1,156.648
Zala megye	58.800	40.800	64.700	179.806	224.400	75.200	643.706
Debrecen megyei város	69.100	20.300	130.800	526.296	164.300	96.900	1,007.696
Miskolc megyei város	84.300	54.400	201.100	970.295	59.300	112.800	1,482.195
Pécs megyei város	45.500	28.100	85.000	340.401	118.500	74.700	692.201
Szeged megyei város	81.700	36.100	118.700	661.333	102.400	164.300	1,164.533
Együtt	3,245.500	1,526.100	3,163.800	13,361.862	4,743.700	4,328.700	30,369.662

1/ Tartalmazza Győr megyei város adatait is.

2/ Tartalmazza a költségvetésből átutalt pénzeszközök összegét is.

A főváros, a megyék, a megyei városok fejlesztési alap kiadásai főbb jogcímenként és megyénként

/ Ezer forintban /

Megnevezés	Célcsoportos beruházások 2/				Egyéb beruházások és egyéb kiadások	Kiadások főösszege
	Lakásépítés	Megyei jelentőségű kórházi ágyfejlesztés	Szakközépiskolai hálózatfejlesztés	Együtt		
Budapest főváros	4,910.800	30.500	17.700	4,959.000	2,731.000	7,690.000
Baranya megye	76.200	15.900	300	92.400	242.600	335.000
Bács-Kiskun megye	219.100	126.000	8.000	353.100	541.700	894.800
Békés megye	134.300	7.800	44.200	186.300	367.500	553.800
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	408.700	36.300	7.800	452.800	356.400	809.200
Csongrád megye	133.500	.	29.300	162.800	242.900	405.700
Fejér megye	810.000	100	42.500	852.600	372.200	1,224.800
Győr-Sopron megye 1/	457.000	3.400	27.100	487.500	352.100	839.600
Hajdu-Bihar megye	50.500	100	21.500	72.100	267.200	339.300
Heves megye	329.800	19.000	7.700	356.500	297.300	653.800
Komárom megye	570.500	16.100	8.800	595.400	253.600	849.000
Nógrád megye	190.900	.	10.200	201.100	209.800	410.900
Pest megye	547.700	31.900	35.000	614.600	587.100	1,201.700
Somogy megye	266.400	65.500	9.400	341.300	384.700	726.000
Szabolcs-Szatmár megye	433.400	55.300	35.000	523.700	356.500	880.200
Szolnok megye	263.500	31.300	20.900	315.700	378.000	693.700
Tolna megye	138.700	16.300	9.100	164.100	201.800	365.900
Vas megye	357.200	.	9.400	366.600	287.700	654.300
Veszprém megye	548.500	5.000	4.000	557.500	284.500	842.000
Zala megye	147.700	46.600	38.500	232.800	271.900	504.700
Debrecen megyei város	681.600	.	4.200	685.800	116.000	801.800
Miskolc megyei város	1,097.000	.	14.600	1,111.600	289.100	1,400.700
Pécs megyei város	395.400	.	7.000	402.400	152.600	555.000
Szeged megyei város	682.100	.	100	682.200	370.100	1,052.300
Együtt	13,850.500	507.100	412.300	14,769.900	9,914.300	24,684.200

1/ Tartalmazza Győr megyei város adatait is.

2/ Tartalmazza az előző évről áthuzódó célcsoportos beruházásokra felhasznált pénzeszközöket is.